

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn tel 668 1242 faks 668 1240 e-post eki@ki.ee

Alkoholi tarbimine ja alkoholipoliitika 2014

(elanike hinnangute alusel)

Tallinn
2015

Aruande koostajad: Lia Lepane, Elmar Orro, Marje Josing
Projektigrupi koosseis: L. Lepane, E. Orro, M. Reiman, B. Pulver, I. Niklus,
E. Priedenthal, V. Savina

Eesti Konjunkturiinstituut
Rävala 6 19080 Tallinn
tel 668 1242
e-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

SISUKORD

Sissejuhatus ja töö eesmärk.....	5
1. Alkoholarbimise harjumused.....	6
1.1 Elanike hinnangud isiklikule alkoholarbimisele	6
Alkoholarbimise sagedus	6
Väheste ja mõõdukate alkoholarbijate tarbimissagedused.....	10
1.2 Elanike alkohoolsete jookide eelistused.....	12
Lahjade ja kangete alkohoolsete jookide tarbimissagedused.....	12
Alkohoolsete jookide valmistamine kodumajapidamistes isiklikuks tarbimiseks	20
Välismaal ja välismaale viimiseks tehtud alkoholiostud.....	20
1.3 Eestimaalaste alkoholarbimine ja alkoholarbimisega seotud probleemid	22
1.4 Väärtushinnangud ja alkoholarbimine	27
2. Hinnangud Eesti riigi alkoholi poliitikale.....	31
2.1 Alkoholi kättesaadavus – müügilubade arv.....	31
2.2 Alkoholi kättesaadavus – müügikoha kaugus elukohast.....	35
2.3 Alkoholi kättesaadavus – noorte alkoholiostud isikuttõendava dokumendi alusel....	36
2.4 Hinnangud alkoholi poliitika meetmetele – Eesti riigi alkoholi poliitika	37
2.5 Hinnangud alkoholi poliitika meetmetele – alkoholi reklaami piirangud.....	39
2.6 Hinnangud avalikus kohas alkohoolsete jookide tarbimisele.....	40
2.7 Ootused alkoholarbimise vähendamise meetmete suhtes	41
2.8 Hinnangud alkohoolsete jookide müügile tanklates, spordi- ja kultuuriüritustel ning elumajades asuvates kauplustes	40
2.9 Toetus kohalikele alkoholarbimise piiramise meetmetele	45
2.10 Toetus võimalikele alkoholimüügipiirangutele kauplustes.....	46
2.11 Alkoholimüügi korraldus – müügi lõpetamise kellaeg toitlustusasutustes	48
Lühikokkuvõte ja peamised järeldused	50
Lisa 1. Küsitlustulemuste protsentjaotused.....	54
Lisa 2. Küsitlustulemuste protsentjaotused tausttunnuste lõikes	59
Lisa 3. Küsitletud kogumi iseloomustus	111

SISSEJUHATUS JA TÖÖ EESMÄRK

Eestis on enamasti mõistetud alkoholitarbimise vähendamise ja alkoholi liigtarbimisest tekkivate kahjude vähendamise vajalikkust. Antud eesmärk on saavutatav läbi paljude meetmete koosmõju: aktsiiside tõus, mis tõstab jookide jaehinda, kättesaadavuse piiramine, reklaami piiramine, inimeste hoiakute muutmine jne.

Eesti elanikud alahindavad oma alkoholitarbimist – valdav osa elanikest väidab end tarbivat vähe alkoholi, kuid EKI arvutuste kohaselt tarbiti 2014. aastal 10 liitrit absoluutalkoholi elaniku kohta, mis ületab tunduvalt WHO poolt soovituslikuks peetavat 6 liitri piiri. Positiivne on see, et viimase 2 aasta jooksul on Eestis tarbimine vähenenud. Alkoholitarbimise üle otsustavad inimesed ise, see on nende endi vaba valik. Ometi kaasnevad ülemäärase ja mõtlematu alkoholitarbimisega kahjud nii endale kui pereliikmetele, tervishoiukulude tõus ja kahjud kogu ühiskonnale (tootlikus langus, töötus, kuritegevus, õnnetused, vanemliku hoolitsuseta lapsed jne). Seetõttu on viimase viie aasta jooksul rohkem tähelepanu pöörama nn passiivsele alkoholitarbimisele, mille all mõistetakse alkoholitarbimise tõttu teistele põhjustatud kahjusid, nt alkoholijoores mootorsõiduki juhtimine, lapseootuse ajal alkoholi tarvitamine, alkoholi tarvitamine lastega peredes jms.

Elanike alkoholituru, tarbimise ja alkoholipoliitika küsimustega on EKI tegelenud viimased 25 aastat. **2014. aasta uuringu eesmärgiks oli elanike tarbimisharjumuste, suhtumiste, hoiakute ja hinnangute väljaselgitamine alkoholipoliitika meetmete, alkoholitarbimise ja tarbimispiirangute kohta.** Töö aruanne koosneb kahest peatükist, kus esimeses kajastatakse elanike tarbimisharjumusi, -eelistusi ja väärtushinnanguid ning teises peatükis elanike hinnanguid mitmesugustele alkoholipoliitika meetmetele. Uuring põhineb Eesti Konjunktuuriinstituudi tarbijate paneeli liikmete küsitlusel, mis viidi läbi posti ja interneti teel novembris 2014 (vastaja võis soovi korral täita ka paberankeedi asemel veebiankeedi). [Küsiluses](#) osales 809 vastanut. Eesti elanikkonna mudeliga vastavusse viimiseks kaaluti andmestik soo, vanuse, rahvuse, regiooni ja hariduse lõikes ning küsitletud kogumi iseloomustus on toodud lisa 3. Kaalutud andmestik esindab Eesti elanikkonda regiooni, rahvuse, vanuse, soo ja hariduse lõikes. Lisis 1 on toodud vastuste üldjaotused ja lisis 2 olulisemad tarbimisandmed ja hinnangud tausttunnuste lõikes.

1. ALKOHOLITARBIMISE HARJUMUSED

Peatükis antakse ülevaade erinevate alkohoolsete jookide tarbimissagedustest ja -eelistustest ning elanike üldisest alkoholitarbimisest. Vaatluse all on ka alkohoolsete jookide kättesaadavus (müügikoha kaugust), alkoholitarbimisega kaasnevad probleemid, alkohoolsete jookide valmistamise ulatus kodudes ning alkoholi ostmine ja viimine välismaale. Elanike eksperthinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimise kohta on toodud alapeatükis 1.3 ja alkoholitarbimisega seonduvad väärtushinnangud alapeatükis 1.4.

1.1. Elanike hinnangud isiklikule alkoholitarbimisele

Alkoholitarbimise sagedus

Elanikel paluti hinnata oma alkohoolsete jookide tarbimist võttes arvesse nii kangeid kui lahjasid alkohoolseid jooke ning valida etteantud vastusvariantide (*ei joo üldse, joon vähe, joon mõõdukalt, joon palju*) hulgast välja selle vastuse, mis iseloomustab kõige paremini tema isiklikku alkoholitarbimist.

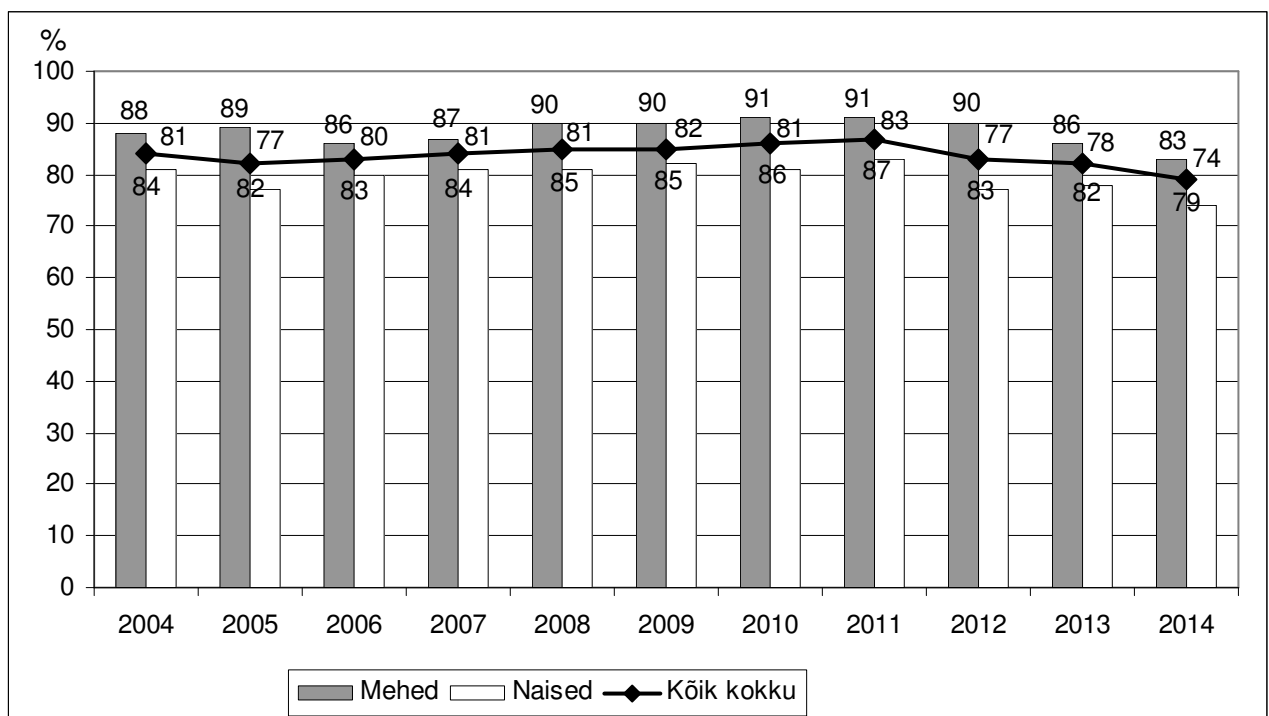
Uuring näitas, et alkoholitarbijate osakaal jätkab vähenemist ja endiselt arvatakse, et isiklikult juuakse vähe. 2014. aasta novembriküsitluse andmetel tarvitas suuremal või vähemal määral alkoholi 79% täiskasvanud elanikest ja 21% elanikest alkoholi ei tarbinud. 48% elanikest hindas oma alkoholitarvitamist väheseks, 29% mõõdukaks ja 2% jõi enda hinnangul palju. Alates 2011. aastast on alkoholi tarbivate elanike osakaal aasta-aastalt vähenenud. Kui 2011. aastal tarbis alkohoolseid jooke 87% täiskasvanud elanikest, siis 2014. aastal 79%, kusjuures viimase aastaga on tarbijate osakaal vähenenud -3%-punkti. Võrreldes 2011. aastaga on oluliselt vähenenud väheste alkoholitarbijate ja suurenenud karskete elanike osakaal. 77% elanikest hindas oma alkoholitarbimist 2014. aastal väheseks või mõõdukaks (tabel 1.1).

Tabel 1.1. Elanike hinnang alkoholi isiklikule tarbimisele (% vastanutest)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ei joo üldse	16	15	15	14	13	17	18	21
Joob vähe	54	58	55	56	56	53	52	48
Joob mõõdukalt	27	25	26	26	29	28	27	29
Joob palju	3	2	4	4	2	2	3	2
	100	100	100	100	100	100	100	100

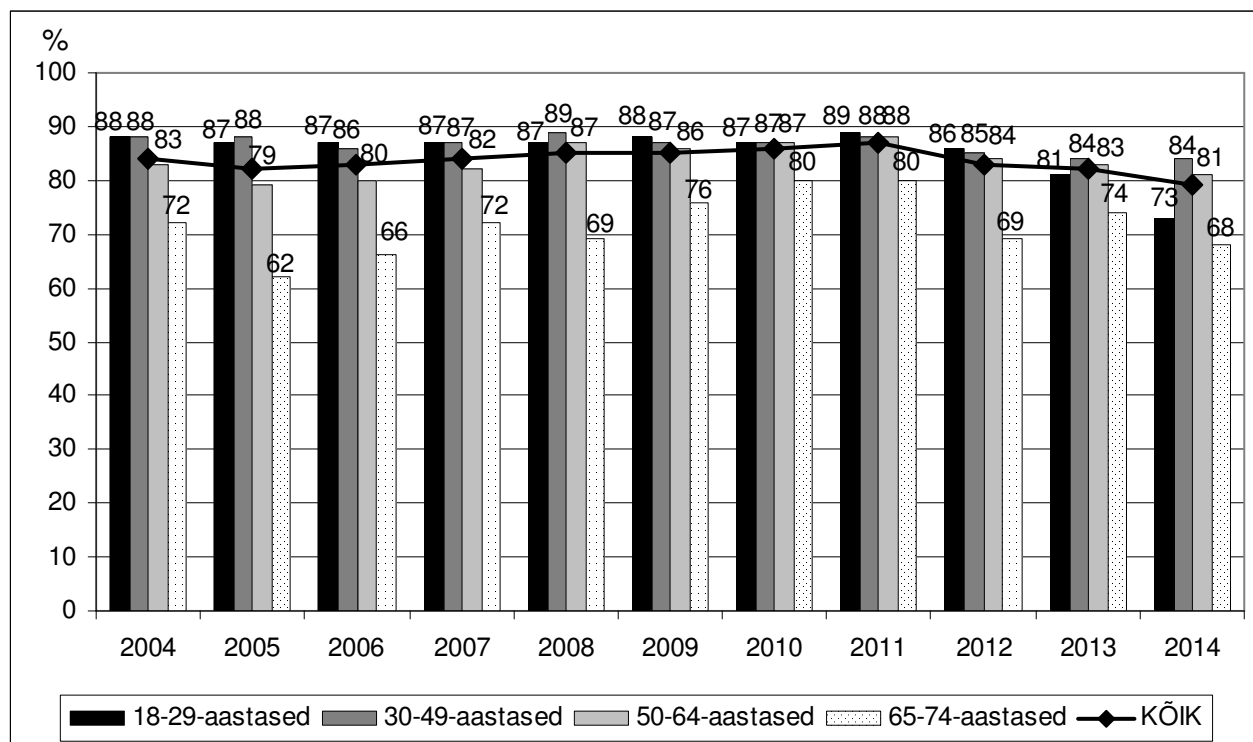
Alkoholsete jookide tarbimisharjumused erinevad oluliselt elanike rühmiti. Näiteks on Eesti meeste hulgas alkoholitarbijaid rohkem kui naiste hulgas ja see tendents on püsinud läbi aastate (joonis 1.1). 2014. aastal tarbis alkoholiseid jooke 83% meestest ja 74% naistest, kusjuures alkoholitarbijate osakaal täiskasvanud elanikkonnast oli madalaim viimase kümne aasta jooksul. Samuti erineb meeste ja naiste alkoholitarvitamise sagedus. Naised hindasid valdavalt oma alkoholitarbimist väheseks (56% jõi vähe, 17% jõi mõõdukalt ja 1% jõi palju), mehed aga pigem mõõdukaks kui väheseks (41% jõi mõõdukalt, 39% jõi vähe ja 3% jõi palju).

Joonis 1.1. Alkoholitarbijate osakaal meeste ja naiste hulgas (% vastanutest)

Alkoholitarbimine on erinev noorte, keskealiste ja vanemate elanike hulgas, noored ja eakamad harrastavad enam karskeid eluviise, keskealised aga vähem (joonis 1.2). 18-29-aastastest tarvitas alkoholi 73%, 30-49-aastastest 84%, 50-64-aastastest 81%, ja üle 64-aastastest 68%. Valdav osa noortest tarbib alkoholi enda sõnul vähe: 27% ei tarbi üldse, 40% tarbib vähe ja 33% tarbib mõõdukalt. Vanemate inimeste vähesem alkoholilembus on varasemate uuringutega kooskõlas olev tendents. Viimase aastaga on aga toimunud muutus noorte alkoholitarbimises - üha enam valitakse alkoholivaba elustiil. Selle kõrval tarbib kolmandik noortest (33%) alkoholi mõõdukalt, mis on elanike üldisest näitajast (29%) tunduvalt kõrgem osakaal. Keskealiste alkoholitarbimine oli ja on jäänud sagedasemaks võrreldes Eesti elanike üldise näitajaga (35% 30-49-aastastest elanikest tarvitas alkoholi mõõdukalt, kõigist elanikest vastavalt 29%).

Joonis 1.2. Alkoholitarbijate osakaal eri vanuses elanike hulgas (% vastanutest)

Elanike alkoholitarbimisele avaldavad mõju teadlikkus ja rahalised võimalused. Mida suurem sissetulek, seda suurem alkoholitarbijate osakaal ja vastupidi, mida väiksemad rahalised võimalused, seda suurem karsklaste osakaal. Kõrgemate sissetulekutega peaks kaasnema kõrgem haridus ja järelkult ka teadlikkus, kuid selline seos ei kehti alkoholitarbimise puhul, suuremate rahaliste võimaluste juures on tarbijaid suhteliselt rohkem ning tarbimine sagedasem. Alkoholitarbijaid oli kõige rohkem suurima sissetulekuga elanike rühmas, kus kuu netosissetulek pereliikme kohta ületas 800 €. Suurima sissetulekuga elanikerühmast tarbis alkoholi 87%, sh 42% vähe, 43% mõõdukalt ja 2% palju ning 13% ei tarbinud üldse alkoholi. Kui kõigist elanikest tarbis alkoholi mõõdukalt 29%, siis jõukamatest elanikest 43%. Sarnaselt varasemate aastatega oli alkoholitarbijaid kõige vähem madalaimas sissetulekurühmas, kus kuu netosissetulek pereliikme kohta jäi alla 200 € ning kus alkoholi tarbis vaid 67% sissetulekurühmast, neist 46% vähe, 17% mõõdukalt ja 4% palju (lisa 2.1).

Aktsiisi tõusu läbi alkoholi hinna tõstmine mõjutab eelkõige vähemkindlustatud osa elanikkonnast, kuid kahjude vähendamiseks oleks vaja ulatuslikumat muutust keskealiste ja jõukamate elanike teadlikkuses ja väärtushinnangutes.

Karsklased elavad võrreldes Eesti elanike üldise profiiliga enam väikelinnades, on pigem alla 30-aastased või üle 65-aastased, pigem naised, väiksema haridustaseme ja sissetulekuga. Väheste alkoholitarbijate hulgas on ülekaalus naised. Mõõdukaid alkoholitarbijaid iseloomustab aga

elukoht Tallinnas, vanus 30 ja 49 aasta vahel, meeste ülekaal võrreldes naistega ja kõrge sissetulek.

Väheste ja mõõdukate alkoholitarbijate alkoholi tarbimissagedused

Varasematest uuringutest on teada, et erinevaid alkohoolseid jooke tarbitakse erineva sagedusega. Tabelist 1.2 saab ülevaate, kui sagedasti joovad veine ja vahuveine, õlut, viina, muud kanget alkoholi, siidrit ja *long drinke* enda hinnangul vähe ja mõõdukalt alkoholi tarbivad elanikud. Andmed on toodud 2014. aasta novembrikuu seisuga, mistõttu võib eeldada, et tegemist on tavapärase tarbimismustriga enne jõule ja aastavahetuse pidustusi. Alkohoolsed joogid on tabelis järjestatud vastavalt tarbijate osakaalule alates suurema tarbijaskonnaga joogist, milleks oli väheste alkoholitarbijate puhul vein ja vahuvein ning mõõdukate alkoholitarbijate puhul õlu, ning lõpetades väikseimat tarbijaskonda omava viina (vähesed tarbijad) ja siidriga (mõõdukad tarbijad).

Alkoholitarbijatest pooled (48%) joovad enda hinnangul vähe ning iga neljas peab isiklikku alkoholitarbimist mõõdukaks (29%). Need proportsioonid on sarnased 2013. aastaga, kus 52% alkoholitarbijatest märkis end joovat vähe ja 27% mõõdukalt.

Vähesed alkoholitarbijad joovad enim veine ja vahuveine (86% vähestest alkoholitarbijatest) ning iga teine joob õlut (58%), muid kangeid alkohoolseid jooke nagu viskit, konjakit, likööri jm (57%), *long drinke* ja kokteile (53%), siidreid (50%) ja viina (47%). Tarbimissagedused on tagasihoidlikumad võrreldes mõõdukate tarbijatega, puuduvad igapäevased alkoholitarvitajad ja 1-2 korda nädalas alkoholi tarbimine on pigem erand. Näiteks 1-2 korda nädalas jõi õlut iga 17-s, veini iga 33-s vähene alkoholitarbija, iga teine vähene alkoholitarbija jõi veini 1-3 korda kuus (50%), ülejäänud harvemini.

Mõõdukad tarbijad joovad enim õlut ja veine või vahuveine (vastavalt 86% ja 82% tarbijarühmast), muud kanget alkoholi (79%), viina (73%), *long drinke* ja kokteile (62%) ning siidreid (57%). Mõõdukad alkoholitarbijad tarvitavad alkoholi sagedamini võrreldes väheste alkoholitarbijatega, tüüpiliselt juuakse õlut, veine, muud kanget alkoholi ja viina 1-3 korda kuus, kuid neljandik (25%) joob õlut ja kaheksandik (12%) veine 1-2 korda nädalas.

Ülaltoodust nähtub, et väheste ja mõõdukate alkoholitarbijate subjektiivsete hinnangute taga on erinevad tarbimismustrid ja mõõdukate tarbijate hulgas on suhteliselt rohkem iganädalasi alkoholitarbijaid.

Tabel 1.2. Alkohoolsete jookide tarbimissagedused (alkoholitarbijate hinnangud oma tarbimise kohta, %)

	Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
<i>% tarbijatest, kes joovad enda hinnangul alkoholi VÄHE (48% kõigist vastanutest)</i>					
Vein, vahuvein	14	33	50	3	0
Õlu	42	26	26	6	0
Muu kange alkohol	43	36	21	0	0
<i>Long drink</i> , kokteil	47	39	12	2	0
Siider	50	35	14	1	0
Viin	53	31	16	0	0
<i>% tarbijatest, kes joovad enda hinnangul alkoholi MÕÕDUKALT (29% kõigist vastanutest)</i>					
Õlu	14	15	36	25	10
Vein, vahuvein	18	21	47	12	2
Muu kange alkohol	21	28	45	6	0
Viin	27	25	41	7	0
<i>Long drink</i> , kokteil	38	34	23	4	1
Siider	43	38	15	4	0

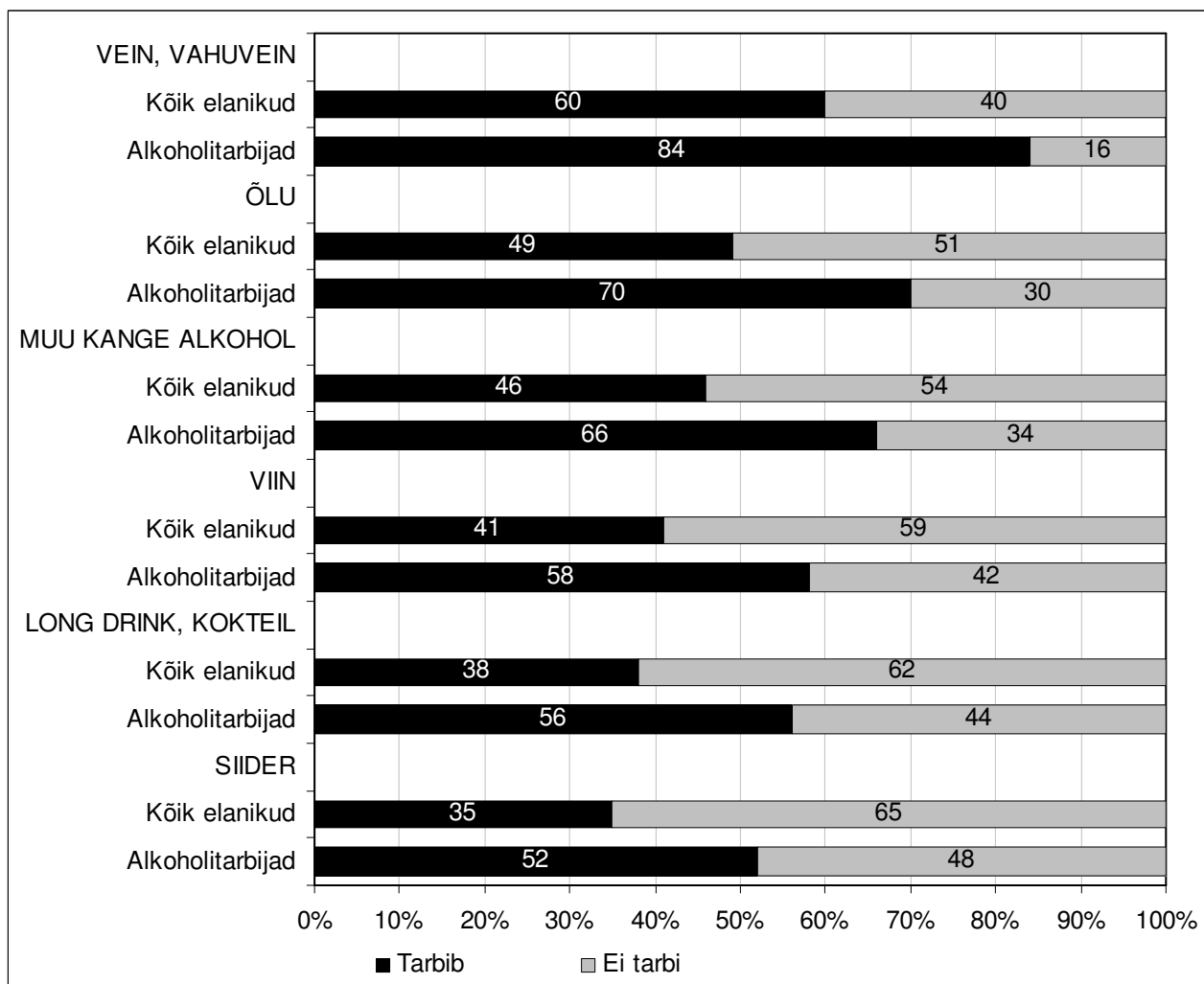
1.2. Elanike alkoholsete jookide eelistused

Järgnevalt erinevate alkoholsete jookide eelistustest ja tarbimissagedustest, välismaalt oma tarbeks alkoholsete jookide kaasaostmisest ning alkoholi ostmisest välismaale viimiseks. Selgitatakse ka alkoholsete jookide valmistamise ulatust kodudes oma pere tarbeks, mida Eestis aktsiisiga ei maksustata¹.

Lahjade ja kangete alkoholsete jookide tarbimissagedused

Vein ja vahuvein on populaarseimaks alkoholseks joogiks, seda tarbis 2014. aasta novembri seisuga 60% täiskasvanud elanikest. Õlut tarbis 49%, kanget alkoholi (v.a viina) 46% ning viina 41% täiskasvanud elanikest. Long drinkide ja siidrite tarbijaid oli elanike hulgas kõige tagasihoidlikumalt – vastavalt 38% ja 35% (joonis 1.3).

Joonis 1.3. Alkoholsete jookide eelistused (tarbijate ja mittetarbijate osakaal, %)

¹ Alkoholi-, tubaka- ja kütuseaktsiisi seaduse järgi (§21, l 6) ei käsitata aktsiisikaubana isiklikus majapidamises valmistatud õlut, veini ja kääritatud jooki, kui neid kasutatakse ainult enda tarbeks mittekaubanduslikul eesmärgil.

Alkoholi tarbivatest täiskasvanud Eesti elanikest jõi 2014. aastal veini või vahuveini 84%, õlut 70%, kangeid alkohoolseid jooke nagu viski, brändi, liköör 66%, viina 58%, *long drinke* või kokteile 56% ja siidrit 52% elanikest (tabel 1.3).

Novembris 2014 oli enim tarbijaid veinil ja vahuveinil (56% alkoholi tarbijatest) ning õllet (49% alkoholitarbijatest), vähim aga siidril (16% alkoholitarbijatest) ja *long drinkidel* või kokteilidel (19% alkoholitarbijatest). Viina tarbis novembris 29% ja teisi kangeid alkohoolseid jooke 33% alkoholitarbijatest. Novembrikuu populaarsemad alkohoolsed joogid tarbijate hulga järgi olid samad, mis kõigil alkoholitarbijatel ja elanikel üldiselt – vein ja vahuvein, õlu, muu kange alkohol ja viin ning see järjestus pole aasta jooksul muutunud.

Säilinud on lahja alkoholi eelistamine kangele, veini ja vahuveini ning õlut tarbitakse sagedamini kui viina või teisi kangeid alkohoolseid jooke. Kõige sagedamini tarbitavaks alkohoolseks joogiks on jätkuvalt õlu - iga päev joob õlut 6%, paar korda nädalas 14% ja 1-3 korda kuus 29% alkoholitarbijatest. Kusjuures meeste õlletarbimine on veelgi sagedasem - 10% meessoost alkoholitarbijatest joob õlut iga päev, 21% paar korda nädalas ja 38% 1-3 korda kuus.

Tarbimissageduselt järgmine alkohoolne jook on vein, mida juuakse valdavalt 1-3 korda kuus - 48% alkoholitarbijatest, 1-2 korda nädalas joob veine 7% ja iga päev 1% alkoholitarbijatest. Viina ja teisi kangeid alkohoolseid jooke juuakse endiselt harvemini kui veini ja õlut, kuid sagedamini kui siidrit ja teisi lahjasid alkohoolseid jooke. Nii viina kui muud kanget alkoholi juuakse enamasti 1-3 korda kuus – viina 26% ja teisi kangeid alkohoolseid jooke 30% alkoholitarbijatest. Paar korda nädalas võttis viina 3% ja teisi kangeid napse 3% alkoholitarbijatest, kuid igapäevast kange alkoholiga napsitamist uuringus osalenud ei märkinud. Just nädalas paaril-kolmel korral kanget alkoholi pruukivad elanikud võivad osaliselt olla igapäevased alkoholitarbijad, kes probleemi tunnustamata peavad oma tarbimist mõõdukaks. Teine osa igapäevastest kange alkoholi tarbijatest võis jätta ankeedile vastamata.

Muid lahjasid alkohoolseid jooke nagu siidrit, *long drinke* ja kokteile juuakse tüüpiliselt 1-3 korda kuus (14-16% alkoholitarbijatest).

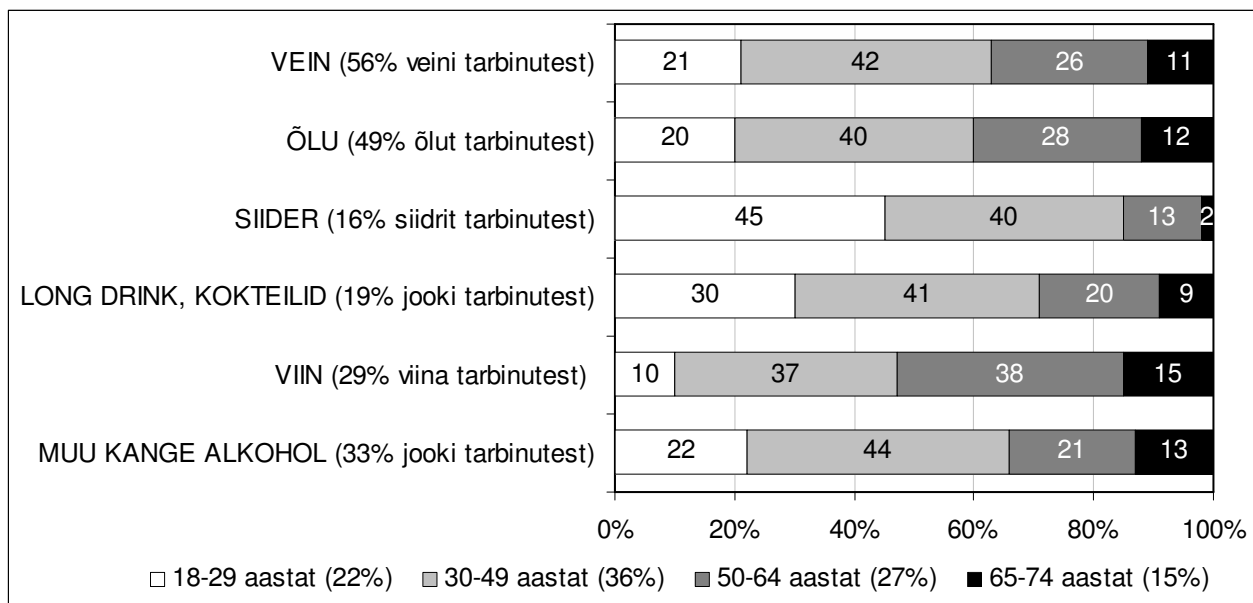
Elanike rühmade eelistustest saab ülevaate tabelitest 1.3 ja 1.4, kus on 2014 aasta novembri seisuga toodud lahjade ja kangete alkohoolsete jookide tarbimissagedused vanuserühmade ja soo lõikes. Erinevate alkohoolsete jookide tarbijate profiilid vanuse ja soo lõikes on toodud joonistel 1.4 ja 1.5. Profiilid avavad nende igakuiste alkoholitarbijate tausta, kes tarbisid konkreetset jooki novembris vähemalt korra või rohkem. Järelduste tegemise lihtsustamiseks on vanusegruppide ja sugude juurde sulgudesse lisatud kõikide küsitletute vanuseline ja sooline jaotus, st kui profiilis on nt naiste osakaal suurem kui elanike hulgas üldiselt, siis võib järeldada, et jook on naistele enam meeltemööda. Erinevate alkohoolsete jookide tarbijate osakaalud elanike ja alkoholitarbijate hulgas soo lõikes aastatel 2008-2014 on toodud joonistel 1.6 - 1.11.

Tabel 1.3. Lahjade alkoholsete jookide tarbimissagedused vanuse ja soo lõikes (% alkoholitarbijatest)

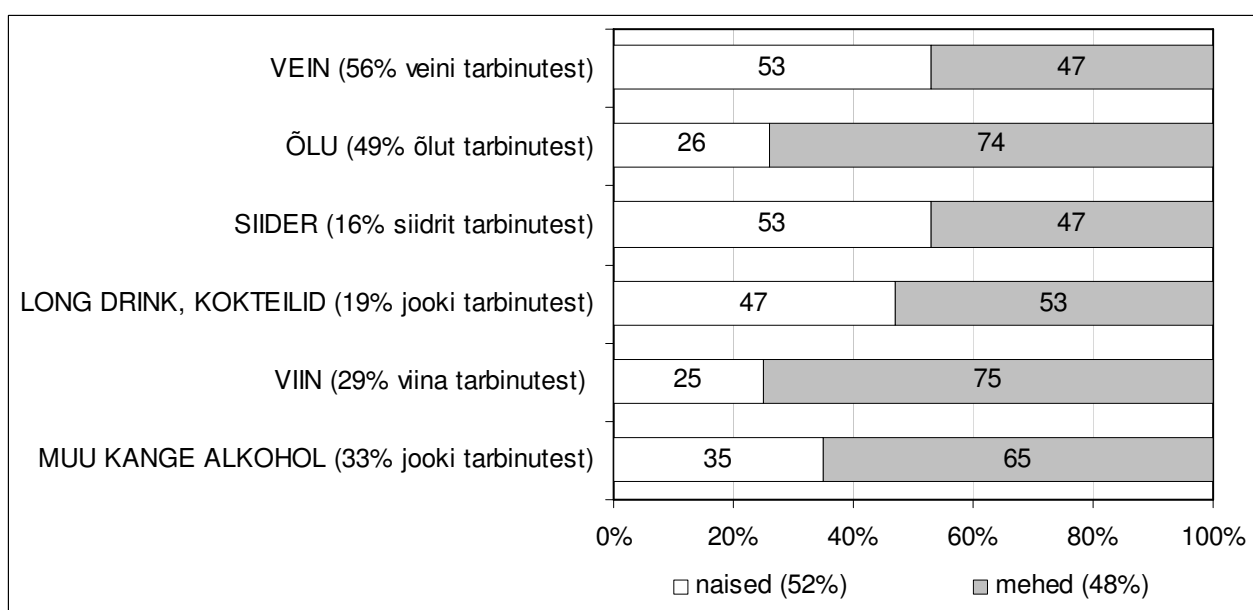
		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
VEIN, VAHUBEIN						
Keskmiselt		16	28	48	7	1
Vanus	18 - 29-aastased	15	32	46	7	0
	30 - 49-aastased	13	25	52	9	1
	50 - 64-aastased	17	30	46	5	2
	65 - 74-aastased	21	27	50	2	0
Sugu	naised	10	31	53	5	1
	mehed	22	25	44	8	1
ÕLU						
Keskmiselt		30	21	29	14	6
Vanus	18 - 29-aastased	35	20	27	10	8
	30 - 49-aastased	30	18	33	15	4
	50 - 64-aastased	27	26	27	14	6
	65 - 74-aastased	32	18	28	17	5
Sugu	naised	50	24	20	6	0
	mehed	12	19	38	21	10
LONG DRINGID, KOKTEILID						
Keskmiselt		44	37	16	2	1
Vanus	18 - 29-aastased	30	43	21	6	0
	30 - 49-aastased	42	37	18	2	1
	50 - 64-aastased	48	39	11	1	1
	65 - 74-aastased	69	15	13	3	0
Sugu	naised	46	36	14	3	1
	mehed	43	38	17	2	0
SIIDER						
Keskmiselt		48	36	14	2	0
Vanus	18 - 29-aastased	30	38	28	4	0
	30 - 49-aastased	43	40	15	2	0
	50 - 64-aastased	59	34	7	0	0
	65 - 74-aastased	75	21	4	0	0
Sugu	naised	47	36	16	1	0
	mehed	49	36	12	3	0

Kui võrrelda iga alkohoolse joogi tarbijate vanuselist jaotust elanike üldise vanusjaotusega, selgub, et veini ja õlle tarbijad vanuse lõikes ei eristu, muu kange alkoholi tarbijate hulgas on suhteliselt suurem osakaal 30-49-aastastel. Siidrite on eriti alla 30-aastaste noorte jook. Noorte hulgas on populaarsed ka *long drinkid* ja kokteilid, kuid tarbijad on veidi vanemad võrreldes siidri tarbijatega. Viina joovad eeskätt 30-64-aastased, noorte hulgas on tarbijaid väga vähe. Võrreldes 2013. aastaga on juurde tulnud noori, alla 30-aastasi õllejoojaid.

Joonis 1.4. Alkoholitarbijate vanuseline profiil (% novembris 2014 vähemalt korra konkreetset jooki tarbinutest)

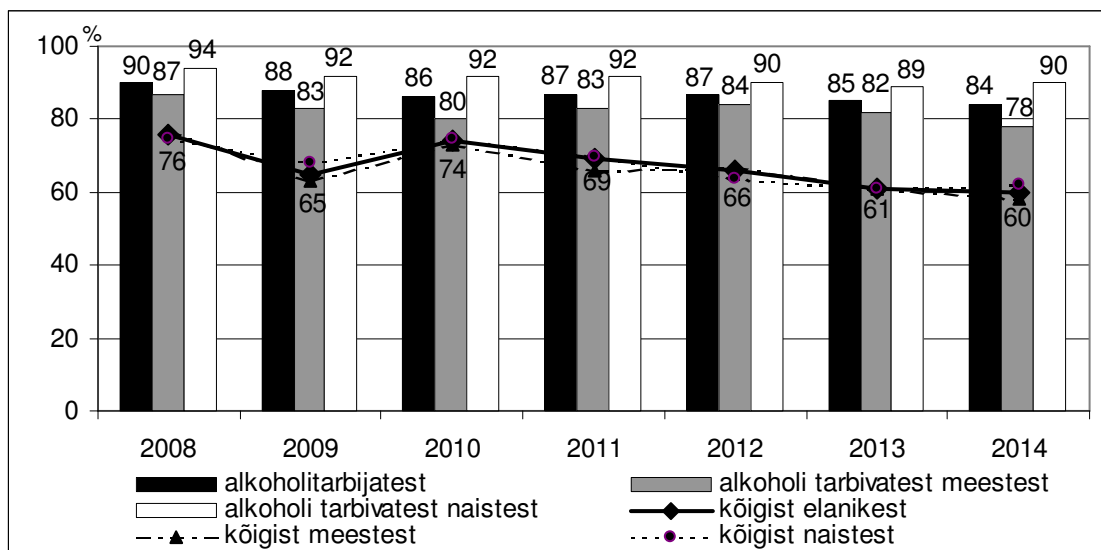
Joonis 1.5. Alkoholitarbijate sooline profiil (% novembris 2014 vähemalt korra konkreetset jooki tarbinutest)

Novembrikuus mõnda konkreetset alkohoolset jooki tarbinute sooline profiil näitab, et veini tarbivad mehed ja naised ühtmoodi, st vein ei ole ei meeste ega naiste jook sarnaselt siidritele. *Long drinkide* ja kokteilide tarbijad on pigem mehed kui naised. Meeste joogid on aga valdavalt viin, õlu ja muu kange alkohol. Võrreldes 2013. aastaga on meeste osakaal suurenenud enamasti lahjade alkohoolsete jookide (veini, siidrite, *long drinkide* ja kokteilide) ning muu kange alkoholi tarbijaskonnas.

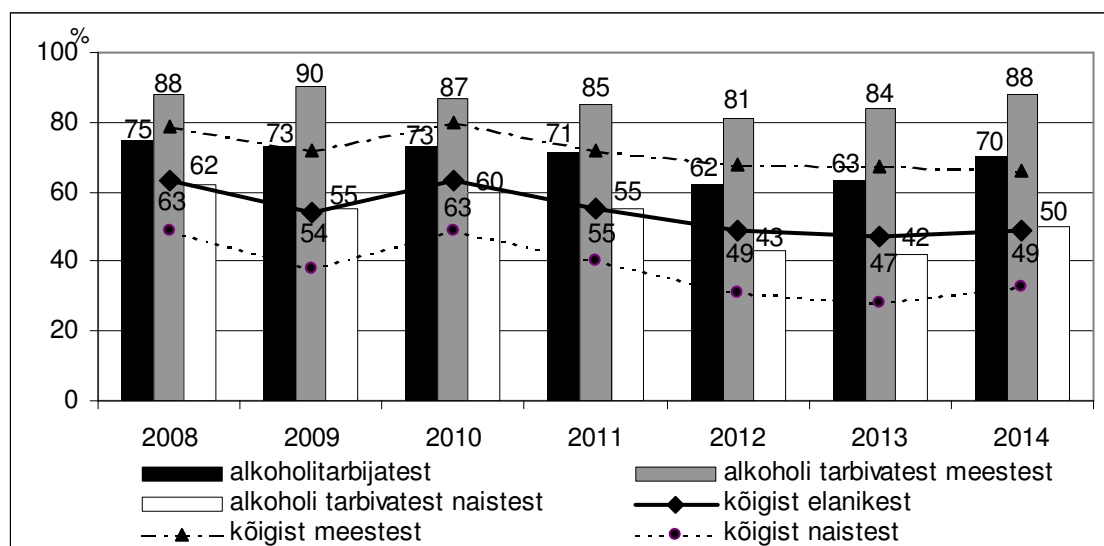
VEINI JA VAHUVIINI tarbijad on sagedamini 30-49-aastased, pigem naised, kõrgharidusega ja suurema sissetulekuga. Kuid ei saa rääkida ainult naiste joogist, pigem on veini ja vahuveini joomine populaarne üleüldiselt. Vähemalt kuus korda veini joovatest tarbijatest olid 21% 18-29-aastased ja 42% 30-49-aastased, seega pigem alla 50-aastased (63%). Veini ja vahuveini puhul kehtib seos, et mida suurem pere sissetulek, seda sagedamini veini tarbitakse (lisa 2.2). Veini ja vahuveini tarbijate osakaal nii elanikkonnast ja alkoholitarbijatest on väikeses langustrendis alates 2011. aastast. Kui alkoholi tarbivate meeste hulgas veinitarbimine aasta jooksul langes, siis naiste hulgas püsis samal tasemel (joonis 1.6).

Joonis 1.6. Veini ja vahuveini tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2014 (%)

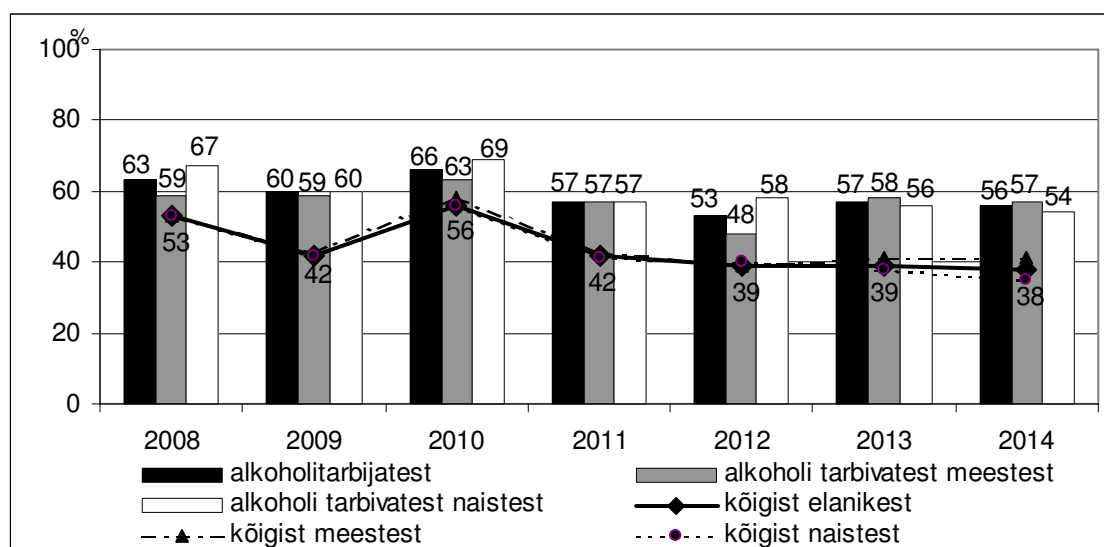
ÕLLE tarbimises on suured soolised erinevused, õlu on rohkem meeste jook. Selline erisus eksisteerib uuringute algusest peale ega pole oluliselt kahanenud. Vähemalt kord kuus või sagedamini õlut joovatest tarbijatest olid 74% mehed ja 26% naised ning meeste sagedasem õllejoomine pole aasta jooksul muutunud. Õllejoomist eelistavad pigem keskealised, igakuistest tarbijatest moodustasid 30-49-aastased 40% ja 18-29-aastased 20% (lisa 2.2). Tarbijaskonna osakaal kõigist elanikest püsib samal tasemel alates 2012. aastast, kuid alkoholitarbijate hulgas on märgata väikest tõusu – aastaga on lisandunud nii mees- kui naissoost tarbijaid (joonis 1.7).

Joonis 1.7. Õlle tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2014 (%)

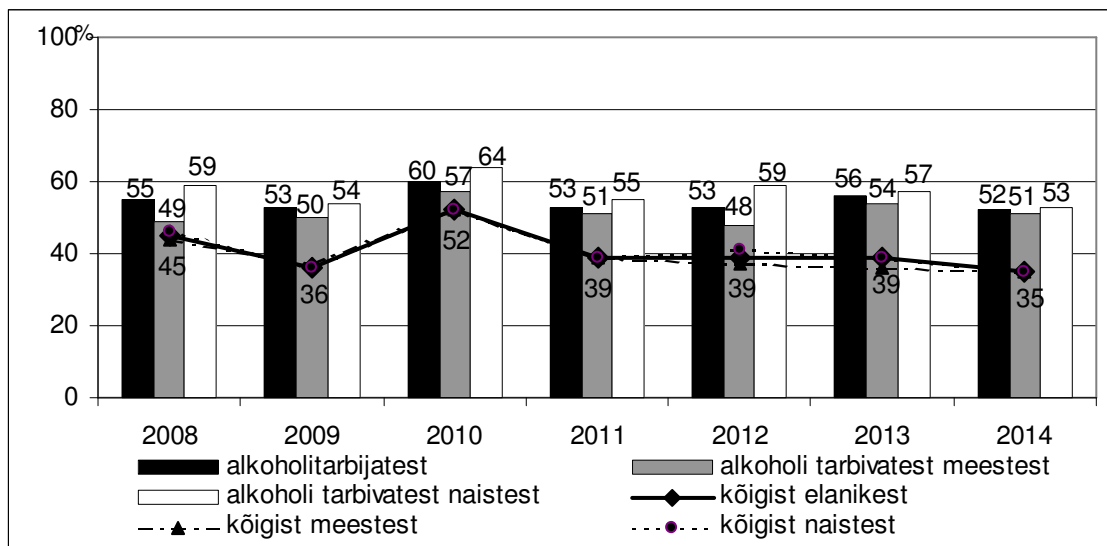
LONG DRINKS ja *KOKTEILE* eelistatavad ülekaalukalt alla 50-aastased alkoholitarbijad. Igakuistest tarbijatest moodustasid 18-29-aastased 30% ja 30-49-aastased 41%, seega kokku alla 50-aastased tarbijad 71%. Nimetatud jooke on harjunud tarbima rohkem eestlased kui mitte-eestlased (lisa 2.2). *Long drinkid* ja kokteilijoogid on veini ja õlle kõrval vähem populaarsed, kuid tarbijaskond on stabiilne ja püsinud alates 2012. aastast samal tasemel, kusjuures naiste ja meeste tarbimine oli 2014. aastal lähedane. Võrreldes 2008. aastaga on *long drinkide* ja kokteilide tarbimine alkoholi tarbivate naiste hulgas vähenenud ja kui varem eelistasid seda jooki väikese edumaaga naised, siis alates 2013. aastast on igakuiste tarbijate hulgas juba rohkem mehi. 2014. aastal moodustasid igakuistest tarbijatest 47% naised ja 53% mehed (joonis 1.8).

Joonis 1.8. *Long drinkide*, kokteilide tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2014 (%)

SIIDER on jäänud 18-29-aastaste noorte lemmikuks, igakuistest siidrijuojatest olid 45% alla 30-aastased ja 40% 30-49-aastased ehk kokku 85% tarbijaskonnast olid alla 50-aastased (lisa 2.2). Siidrit eelistavad endiselt rohkem eestlased. Samas on tarbijaskond vähenenud võrreldes 2008. aastaga, kuid on püsinud suhteliselt stabiilne alates 2011. aastast (joonis 1.9).

Joonis 1.9. Siidri tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2014 (%)

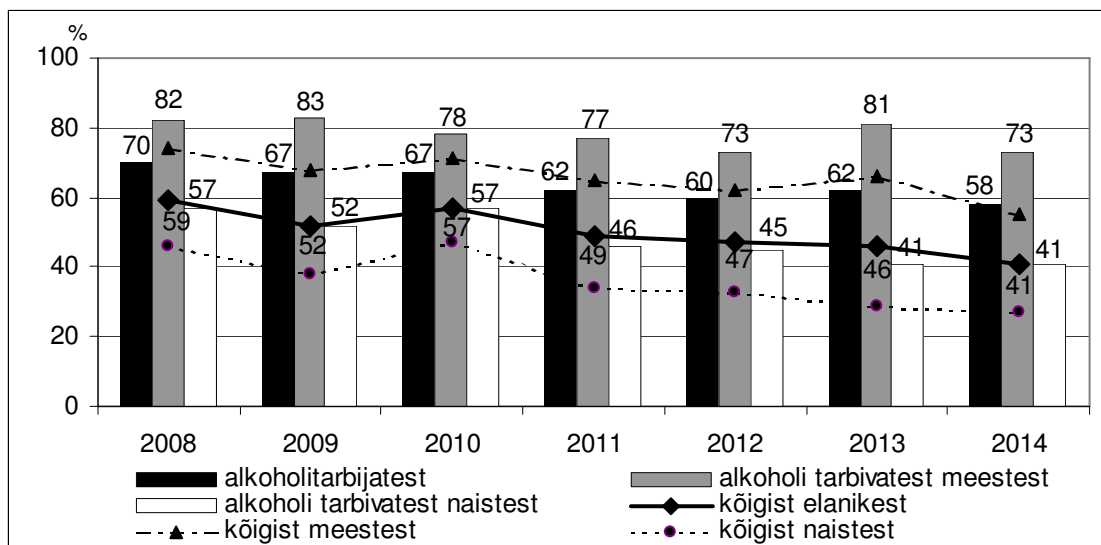

Tabel 1.4. Kangete alkoholsete jookide tarbimissagedused vanuse ja soo lõikes (% alkoholitarbijatest)

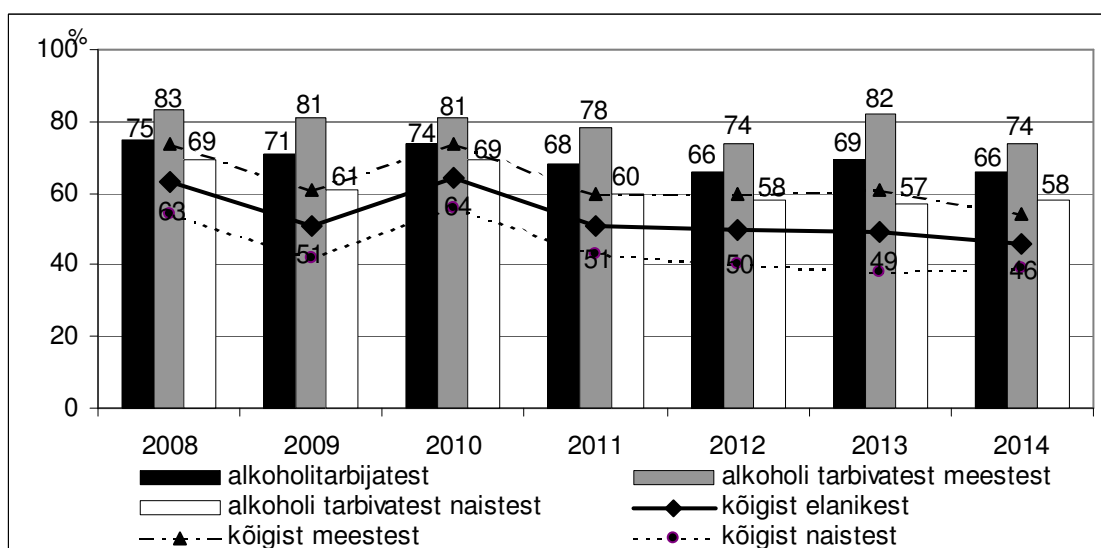
		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
V I I N						
Keskmiselt		42	29	26	3	0
Vanus	18 - 29 aastased	51	35	14	0	0
	30 - 49 aastased	38	33	25	4	0
	50 - 64 aastased	41	21	33	5	0
	65 - 74 aastased	41	23	34	2	0
Sugu	naised	59	26	14	1	0
	mehed	27	31	36	6	0
TEISED KANGED JOOGID (VISKI, BRÄNDI, LIKÖÖR jne)						
Keskmiselt		34	33	30	3	0
Vanus	18 - 29 aastased	32	35	32	1	0
	30 - 49 aastased	32	30	34	4	0
	50 - 64 aastased	37	39	21	3	0
	65 - 74 aastased	37	25	35	3	0
Sugu	naised	42	35	21	2	0
	mehed	26	32	39	3	0

VIIN on meeste jook, eriti alkoholitarbijatest meeste jook. Igakuistest alkoholitarbijatest olid 75% mehed ja 25% naised ning see proportsioon on jäänud aasta jooksul samaks. Vähemalt kord kuus viina võtnud alkoholitarbijatest olid 75% olid vanuses 30-64 aastat, sh 37% vanuses 30-49 aastat ja 38% vanuses 50-64 aastat (lisa 2.2). Üldine tarbimistrend on langussuunaline alates 2010. aastast. Kõigi elanike hulgas on tarbijaid varasemast vähem, mis on tingitud just vähesemast arvust meessoost viinajoojatest. Naissoost tarbijate osakaal on püsinud viimased kaks aastat samal tasemel.

Joonis 1.8. Viinatarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2014 (%)

Joonis 1.9. Muu kange alkoholi tarbijate osakaal elanike ning alkoholitarbijate hulgas soo lõikes 2008-2014 (%)

MUU KANGE ALKOHOL nagu viski, brändi jm on samuti pigem meeste kui naiste jook. Igakuistest tarbijatest olid 65% mehed ja 35% naised, kusjuures tüüpiline tarbija on vanuses 30-49 aastat (44% igakuistest tarbijatest). Alkoholitarbija sissetulek on oluline tarbimise mõjutaja: kõige

väiksema sissetulekuga alkoholitarbijatest tarbis kangeid alkohoolseid jooke 31%, kõige jõukamatest aga 77%. Mida kõrgem sissetulek, seda enam valib alkoholitarbija joogiks muu kangema alkohol ja seda sagedasem on tarbimine (lisa 2.2). Kuid elanike hulgas üldiselt on muu kange alkoholi tarbimistrend langev alates 2010. aastast.

Alkoholsete jookide valmistamine kodumajapidamistes isiklikuks tarbimiseks

Eestis valmistatakse veini enamasti õuntest, sõstardest, karusmarjadest, kuid üha enam ka kohalikest viinamarjadest, mille kasvatamine on Eestis hoogustunud. Kodumajapidamistes isiklikuks tarbimiseks koduveini valmistamine on olnud tagasihoidlik, 2014. aastal märkis, et pere tegi marjadest või puuviljadest koduveini iga kümnes vastanu (9%, 11% eestlastest ja 7% muudest rahvustest). Ilmselt on tulnud juurde uusi tegijaid ja osa vanadest tegijatest on loobunud, sest koduveinivalmistajate osakaal ei ole viimase kolme aasta jooksul oluliselt langenud. Ka koduõlle valmistamine ei ole viimase kolme aasta jooksul muutunud, 2014. aastal märkis, et kodus pruuliti õlut, 5% vastanutest. Koduõlle valmistamine on levinud rohkem maal (10% maaelanikest) ja see on rohkem eestlaste traditsioon (7% eestlastest ja 1% muudest rahvustest). Piirituse või viina baasil jooke valmistas 2% ja puskarit 1% elanikest. Piirituse või viina baasil kodus jookide valmistamine on vähenenud alates 2011. aastast, puskarit valmistamine on jäänud üksikute perede harrastuseks (tabel 1.5).

Tabel 1.5. Alkoholsete jookide valmistamine kodus (% vastanutest)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Koduvein	12	8	12	11	10	9
Koduõlu	6	6	7	4	4	5
Joogid piirituse või viina baasil	6	4	6	4	3	2
Puskar	2	2	2	1	1	1

Välismaal ja välismaale viimiseks tehtud alkoholi ostud

Alkoholsete jookide ostmise puhul välisriikidest on tegemist nii ostuturismiga (Venemaa puhul) kui ostetakse alkoholi kaasa suveniirina. Alkoholitarbijatelt uuriti, kas nad on 2014. aastal ise või teiste kaudu ostnud välismaalt alkohoolseid jooke, et neid tarbida Eestis. Elanikud avaldasid arvamust kahe kange alkohoolse joogi - viina ja muu kange alkoholi (viski, brändi, liköör jm) - ning nelja lahja alkohoolse joogi kohta nagu veini või vahuvein, õlu, siider, *long drink* või kokteil².

² Eesti Vabariigi Alkoholiseaduse kohaselt on lahja alkohoolne jook etanoolisisaldusega kuni 22 mahuprotsenti (kaasaarvatud) ja kange alkohoolne jook üle 22 mahuprotsendi.

Välismaalt alkoholi oma tarbeks kaasaostmine ei ole viimase aastaga muutunud elanike hulgas populaarsemaks, ka 2014. aastal ostis alkoholi kaasa olenevalt joogist vaid üks tarbija kümnest. Kaasa tuuakse välisreisidelt peamiselt veine ja vahuveine ning kanget alkoholi (viski, brändi, liköör jm). Kui varasemalt oli viina ja veini välismaalt kaasaostjaid pea võrdselt ja enim eelistati kanget alkoholi, siis viimase aasta jooksul eelistatakse rohkem veine ja vahuveine. Õlut ja viina ostetakse välismaalt kaasa vähem kui veine ja muud kanget alkoholi. Üksikud tarbijad ostavad isiklikuks tarbimiseks kaasa siidrit, *long drinke* või kokteile. Alates 2011. aastast väheneb välismaalt viina kaasaostjate arv ja veinide kaasaostmine suureneb, siidrite ja *long drinkide* ostud on jätkuvalt harvad. Kui elanikel on soov välismaalt alkoholi hankida, siis eelistatakse seda ise osta, mitte paluda tuua kellelgi teisel. 2014. aastal ostis teiste kaudu välismaalt muud kanget alkoholi 2% alkoholitarbijatest, viina, veine või õlut aga 1% tarbijatest (tabel 1.6).

Tabel 1.6. Elanike välismaal tehtud alkoholi ostud (% alkoholitarbijatest)

	2011		2012		2013		2014	
	Ostis ise välis- maalt kaasa	Ostis teiste toodud jooke	Ostis ise välis- maalt kaasa	Ostis teiste toodud jooke	Ostis ise välis- maalt kaasa	Ostis teiste toodud jooke	Ostis ise välis- maalt kaasa	Ostis teiste toodud jooke
Viin	12	5	9	2	8	2	7	1
Teised kanged joogid (viski, liköör jne)	14	3	9	1	9	2	10	2
Vein, vahuvein	13	3	8	1	8	2	13	1
Õlu	9	2	7	1	7	0	8	1
Siider	1	0	1	0	1	0	2	0
<i>Long drink</i> , kokteilid	1	1	1	1	1	1	2	0

Aasta jooksul pole muutunud Kirde-Eesti elanike suurem harjumus osta alkoholi piiri tagant. Näiteks viina ostis välismaalt 20% Kirde-Eesti alkoholitarbijatest (2013. aastal samuti 20%), muude Eesti piirkondade alkoholitarbijatest aga 4%-6%. Viina ostavad elanikud kaasa enamasti Venemaalt - 43% kõigist välismaalt viina ostnutest (2013. aastal samuti 43%). Peale Venemaa osteti viina kaasa veel 12-st riigist, nt ka Lätist, Poolast, Soomest ja Valgevenest. Muud kanget alkoholi ostsid elanikud 2014. aastal koju kaasa 34-st riigist, enamasti Venemaalt, Soomest, Rootsist, Lätist ja Prantsusmaalt, kuid ka eksootilisematest riikidest nagu Hong-Kong, Andorra, Kõrgõstan, LAV ja Brasiilia. Veini ja vahuveini toodi kaasa 23-st riigist, peamiselt Itaaliast, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Hispaaniast, Kreekast ja Venemaalt. Õlut osteti kaasa 18-st riigist, peamiselt Lätist, Tšehhist, Saksamaalt, Poolast, kuid ka Balilt, Jaapanist ja Maltalt.

Kaasatoodud alkoholi kogused on väikesed, alates keskmiselt 1,5 liitrist kangest alkoholist (viski, brändi, liköör jm) aastas kuni 8,8 liitri õlleni aastas ostja kohta (lisa 1). Nii viina kui muud

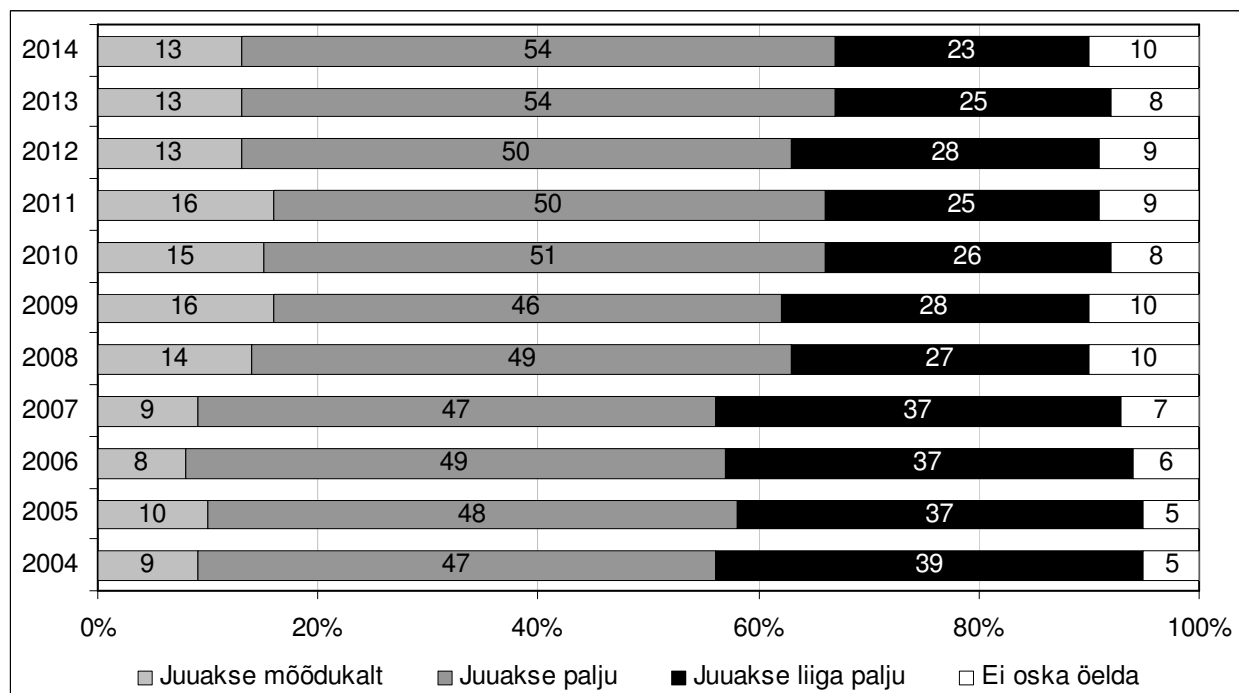
kanget alkoholi, veine ja õlut ostavad välismaalt rohkem jõukamad elanikud, kelle rahalised võimalused võimaldavad rohkem reisimist. Viina ostavad välismaalt kaasa rohkem Kirde-Eesti elanikud, mehed enam kui naised ja muust rahvusest elanikud rohkem kui eestlased. Veine ja vahuveine ning muud kanget alkoholi rohkem Tallinna elanikud, muust rahvusest elanikud enam kui eestlased ja valdavalt 30-64-aastased.

Välismaale kingiks või müügiks armastavad elanikud kaasa osta eelkõige kanget alkoholi – viina või teisi kangeid alkoholiseid jooke. Alkoholsete jookide välismaale kaasaostmise harjumused ei ole aasta jooksul oluliselt muutunud. 2014. aastal ostis välismaale viimiseks viina 10% elanikest ja teisi kangeid alkoholiseid jooke 21% elanikest (2013. a vastavalt 13% ja 20%), õlut 9% vastanutest (2012. a 10%). Veine, siidreid, *long drinke* ostis välismaale teiste jaoks kaasa 6-7% elanikest, mis on 2012. aasta tasemel. Viina osteti teiste jaoks kaasa peamiselt Soome; muud kanget alkoholi viidi kaasa enamasti Venemaale ja Soome; veine ja vahuveine, õlut, siidrit ja *long drinke* peamiselt Soome. Välismaale mitte oma tarbeks viivad elanikud alkoholi peamiselt reisisid Soome ja Venemaale, kusjuures Venemaale viina kaasaostmine on märgatavalt vähenenud. Viina ostsid välismaale viimiseks rohkem jõukamad elanikud, muud kanget alkoholi aga tallinlased ja muust rahvusest elanikud ning samuti jõukamad.

1.3. Eestimaalaste alkoholitarbimine ja alkoholitarbimisega seotud probleemid

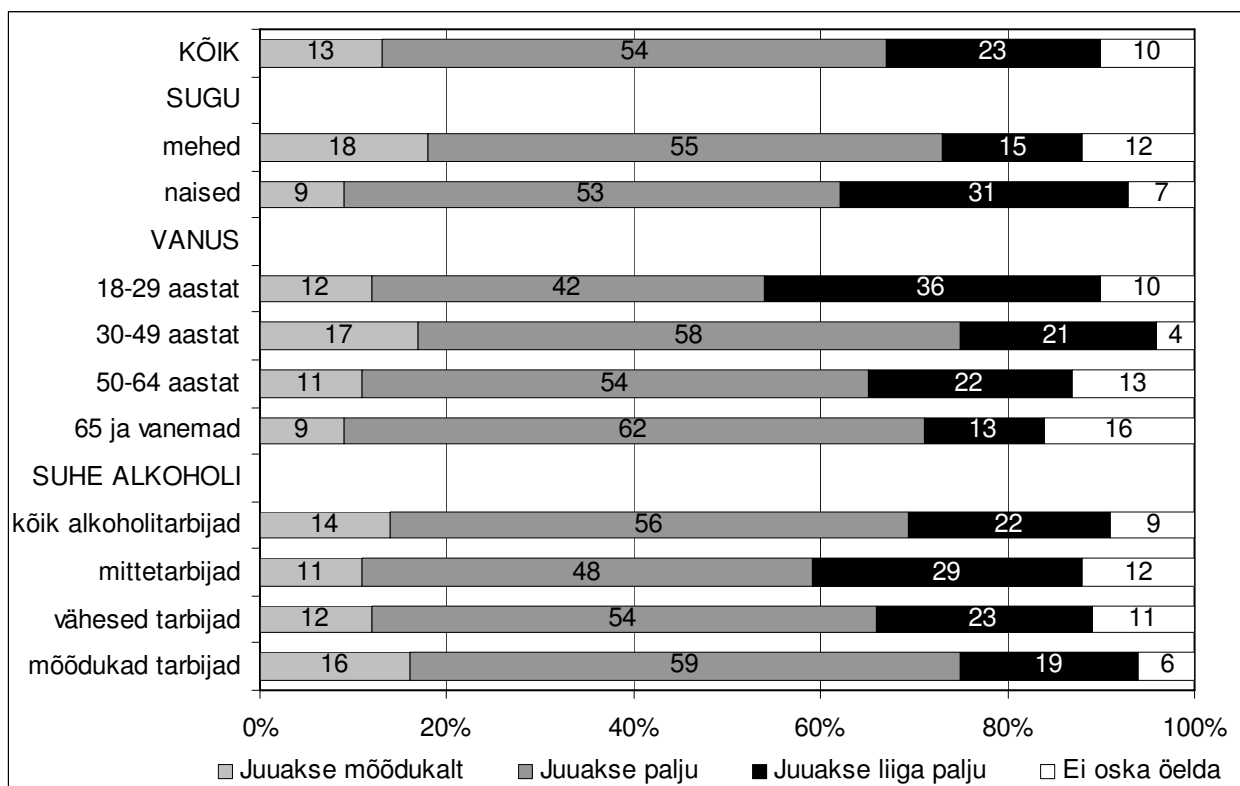
Elanikel paluti ekspertidena hinnata eestimaalaste praegust alkoholitarbimist valides ühe neljast vastusvariandist: kas alkoholi juuakse vähe, mõõdukalt, palju või väga palju. Kui hinnangut ei osatud anda, võis ankeeti märkida *ei oska öelda*. Kuna mitte ükski elanik ei pidanud kaasmaalaste alkoholitarbimist väheseks, on joonisel 1.10 toodud vaid kolme vastusvariandi jaotused, varasematel aastatel kohati esinenud 1% *juuakse vähe* -hinnangu andjad on liidetud *juuakse mõõdukalt* -hinnangu andjatega (joonis 1.10). Elanike hinnang üldisele alkoholitarbimisele on märksa kriitilisem hinnangust isiklikult tarbimisele (tuletame meelde: 48% elanikest hindas, et joob vähe, 29% mõõdukalt, 2% palju ja 21% ei joo üldse). Kaaskodanike suhtes ollakse aga kriitilisemad, mitte keegi ei arva, et Eesti elanikud joovad vähe, 13% hindas inimeste alkoholitarbimist mõõdukaks, 54% paljukuks ja 23% liiga paljukuks ning ülejäänud 10% ei osanud hinnangut anda. Vastuolu isikliku tarbimise ja elanike üldise alkoholitarbimise vahel püsib ning üldist tarbimist hinnatakse kriitilisemalt enda omast. Kuid ühiskonnas on märgata trendi alkoholitarbijate osakaalu vähenemisele ja vähehaaval on hakanud kahanema ka liigtarbimine: hinnanguid, mille kohaselt joovad kaaskodanikud liiga palju, anti 2014. aastal kõige vähem vaadates perioodi 2004-2014. Alkoholi juuakse palju või liiga palju 77% elanike arvates (2013. aastal 79%, 2004. aastal 86%).

Joonis 1.10. Elanike hinnangud eestimaalaste alkoholitarbimisele 2004 - 2014 (% vastanutest)

Elanike rühmades olid hinnangud kaasmaalaste alkoholitarbimisele samasuunalised, enim mõjutas hinnanguid vastaja sugu, vanus ja suhe alkoholi. Mehed kalduvad suhtuma üldisesse elanike alkoholitarbimisse naisest tolerantsemalt ja pidama tarbimist mõõdukamaks: 18% meestest andis hinnangu *juuakse mõõdukalt* ja 15% *juuakse liiga palju*, naistest vastavalt 9% ja 31%. Noored suhtuvad elanike alkoholitarbimisse kõigist elanike rühmadest kõige kriitilisemalt - 36% 18-29-aastastest avaldas arvamust, et *juuakse liiga palju* (kõigist elanikest 23%). Mida vähesem isiklik alkoholitarbimine, seda teravamalt paistab kaaskodanike liigne alkoholikasutus silma (lisa 2.3, joonis 1.11).

Joonis 1.11. Erinevate elanike rühmade hinnangud eestimaalaste alkoholitarbimisele (% vastanutest)

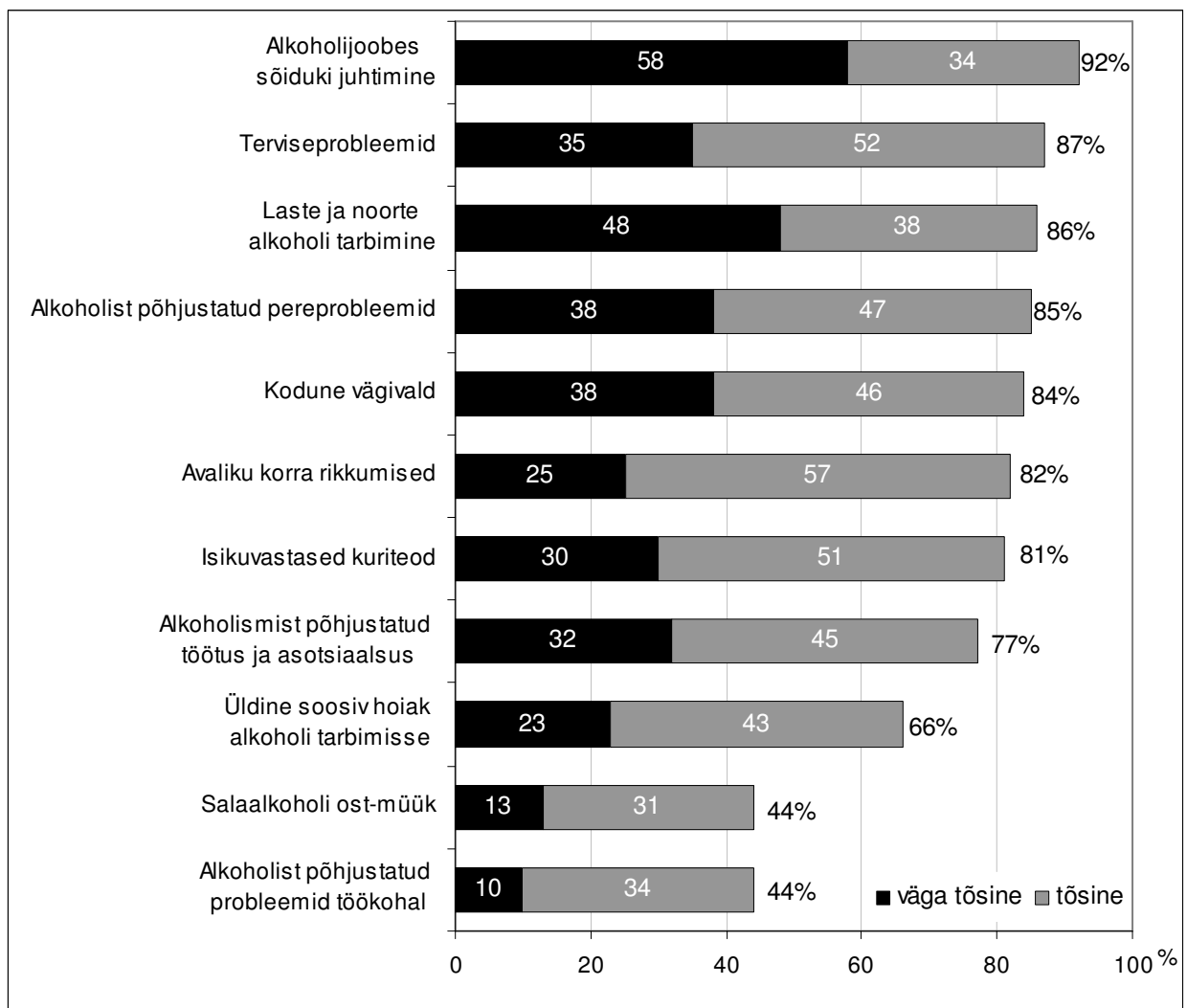

Alkoholi liigtarbimisest tingitud tervise- ja sotsiaalsed probleemid, enneaegsed surmad, vigastused, õnnetused jms kuuluvad kahjuks igapäevase Eesti eluolu juurde. Probleemid koormavad oluliselt riigi majandust, mistõttu on oluline nendega tegeleda. Palusime uuringus osalenutel hinnata erinevate alkoholi (liig)tarbimisest tulenevate probleemide tõsidust Eestis. Hinnatavaid probleemseid valdkondi oli kokku 11, varasematele lisandus 2014. aastal *alkoholist põhjustatud pereprobleemid*. Elanikel paluti hinnata, kas tegemist on *väga tõsise probleemiga*, *tõsise probleemiga* või *ei ole probleem tõsine*. Kui hinnangut ei osatud anda, märkisid vastajad ankeeti *ei oska öelda*. Alkoholitarbimisega kaasnevad põletavamad probleemid elanike jaoks on esitatud joonisel 1.12 ja ajalised muutused aastatel 2009-2014 tabelis 1.7.

Tõsisemateks alkoholitarbimisega kaasnevateks probleemideks olid 2014. aastal elanike hinnangul alkoholijoobes sõiduki juhtimine, terviseprobleemid ning laste ja noorte alkoholitarbimine. Need valupunktid seonduvad alkoholitarbimisega kõige tugevamalt ka 2013. aastal. Alkoholijoobes sõiduki juhtimist on peetud kõige tõsisemaks probleemiks alates 2009. aastast. 2014. aastal hindas probleemi tõsiseks 92% vastanutest, neist 58% pidas seda väga tõsiseks ja 34% tõsiseks probleemiks.

Teine äärmiselt valuline probleem on laste ja noorte alkoholitarbimine, mida pidas tõsiseks probleemiks 86% vastanutest (sh 48% väga tõsiseks ja 38% tõsiseks). Noorte alkoholitarbimine on naiste jaoks suurem probleem kui meeste jaoks, seda pidas tõsiseks vastavalt 90% naistest ja 83% meestest. Kolmanda olulisema valupunktina tulevad alkoholitarbimisega seonduvad terviseprobleemid, mida pidas tõsiseks 87% elanikest, neist 35% väga tõsiseks ja 52% tõsiseks probleemiks. Elanikke häirib, et liigse alkoholitarbimise tõttu peavad kannatama teised inimesed, näiteks joores juhi, alkoholijoobes koduse vägivaldseja või isikuvastaste kuritegude tõttu.

Joonis 1.12. Alkoholist tulenevate probleemide tõsidus Eestis 2014. aastal (% vastanutest)

Alkoholist tulenevad probleemid on elanikele aktuaalsed, sest kaheksa elanikku kümnest tõi tõsise probleemina esile pereprobleeme (85%), kodust vägivalda (84%), avaliku korra rikkumisi (82%), isikuvastaseid kuritegusid (81%) ning alkoholismist põhjustatud töötust ja asotsiaalsust (77%). 66% vastanutest taunis ühiskonna üldist soosivat hoiakut alkoholitarbimisse. Peaaegu iga teine elanik pidas tõsiseks probleemiks Eestis salaalkoholi ostmise ja/või müümisega seonduvat (44%) ning alkoholitarbimisest tingitud probleeme töökohal (44%).

Probleemide esikolmik on läbi aastate jäänud samaks - alkoholijoobes sõiduki juhtimine, alkoholist tingitud terviseprobleemid ning laste ja noorte alkoholitarbimine. Aasta jooksul on probleemide teravus veidi vähenenud, hinnangut *väga tõsine* kasutati pea iga probleemi puhul vähem ja hinnangut *tõsine* rohkem (tabel 1.7). Põhjuseks võib olla nähtavam probleemidega tegelemine, aasta lõpul toimunud arutelud seoses alkoholimüügipiirangute kehtestamise plaaniga Tallinna linnas, kuid ka teatav küllastumine.

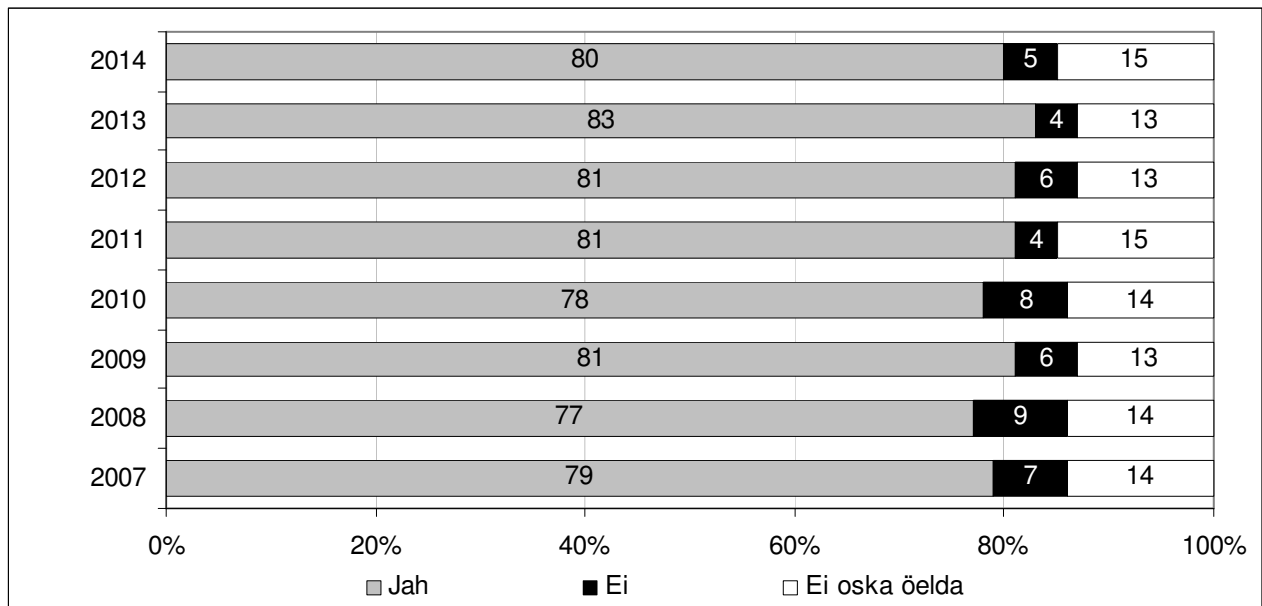
Tabel 1.7. Alkoholist tulenevate probleemide tõsidus Eestis 2009 - 2014 (% vastanutest)

	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine	väga tõsine	tõsine
Alkoholijoobes sõiduki juhtimine	62	33	51	42	58	38	58	35	65	30	58	34
Terviseprobleemid	38	47	34	52	39	50	37	52	38	51	35	52
Laste ja noorte alkoholi tarbimine	60	34	57	34	55	37	54	36	56	33	48	38
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38	47
Kodune vägivald	44	45	38	46	37	48	43	45	41	43	38	46
Avaliku korra rikkumised	38	51	28	57	31	56	32	56	31	56	25	57
Isikuvastased kuriteod	45	45	37	48	40	48	41	45	38	46	30	51
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus	33	43	33	44	35	46	35	44	35	45	32	45
Üldine soov hoiak alkoholi tarbimisse	24	41	26	40	25	42	24	43	28	42	23	43
Salaalkoholi ost-müük	19	31	14	34	14	37	16	36	13	37	13	31
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal	13	34	11	31	13	33	14	33	12	36	10	34

Alkoholitarbimisega kaasnevad probleemid on hoolimata jõupingutustest Eestis endiselt teravad, eesotsas alkoholijoobes mootorsõidukite juhtimiste ning laste ja noorte alkoholilembusega.

Probleemide ulatuslikkusest ja tõsidusest lähtuvalt on elanikud aastaid olnud seisukohal, et Eestis tuleks elanike alkoholitarbimist vähendada. Tarbimise vähendamist pidas vajalikuks 80% vastanutest, 4% leidis, et tarbimist ei pea vähendama ja 15% ei omanud antud küsimuses seisukohta. Hinnangud on püsinud 2013. aastaga samal tasemel, *jah* hinnangute muutus (-3%-punkti) on statistilise vea piires (joonis 1.13).

Joonis 1.13. Hinnangud alkoholitarbimise vähendamise vajadusele Eestis aastatel 2007 - 2014 (% vastanutest)

Kuigi kõik elanike rühmad, nii maa- kui linnaelanikud, noored ja vanad, mehed ja naised, karsklased ja mõõdukad alkoholitarbijad, olid valdavalt arvamusel, et Eestis tuleks elanike alkoholitarbimist vähendada, tunnetasid maaelanikud, naised ja vähesed alkoholitarbijad seda vajadust rohkem (vastavalt 85%, 84% ja 84% vastajarühmast). Sagedane alkoholitarbimine muudab elanike hoiakuid alkoholitarbimise suhtes tolerantsemaks (lisa 2.8).

1.4. Väärtushinnangud ja alkoholitarbimine

Inimeste suhestumine ümbritsevaga on hinnanguline ja valiv, lähtutakse väärtushinnangutest - sellest, mida peetakse oluliseks või ebaoluliseks, heaks või halvaks, õigeks või valeks. Väärtushinnangud annavad suuna käitumisele, sõltuvad kogemustest ja kultuuritaustast ning neid on võimalik elu jooksul muuta. Ülaltoodut silmas pidades uuriti Eesti elanike väärtushinnanguid ja tõekspidamisi seoses alkoholitarbimisega. Elanikele esitati 14 väidet, millega nõustumist või mittenõustumist sai väljendada valides vastusvariandi *nõus* või *ei ole nõus*. Kui seisukoht puudus või ei suudetud valikut teha, võis märkida ankeeti *ei oska öelda*. Joonisel 1.14 on toodud väitega

nõustunud ja mittedõustunud vastanute protsendid, mida suurem on protsentide vahe, seda väljakujunenum on üldine arusaam. Vastuste jaotused taustandmete lõikes on esitatud lisas 2.19.

Elanike väärtusmaailmas on suurimaks tabuks alaealiste alkoholitarvitamine - 91% vastanutest nõustus väitega, et alaealised ei tohi mingil juhul alkoholi tarvitada, 4% ei nõustunud väitega ja 5% ei osanud öelda. Ühel meelel oldi alkoholivabade pidude võimalikkuses - 75% vastanutest nõustus väitega, et pidu saab pidada ka ilma alkoholita (15% oli vastupidisel seisukohal), ning karskluses kui mitteveidruses – 73% ei nõustunud väitega, mille kohaselt on alkoholi mittetarbimine (karsklus) imelik või veidruse (nõus 13%). Alkoholi tarvitamine ei ole valdavale osale elanikest igavust leevendav ajatäide (nõus 72%, mitte nõus 12%), alkoholi mõjul ei muutu suurem osa elanikest ei vihaseks ega agressiivseks (nõus 71%, mitte nõus 10%) ning reeglina ei tarvitata alkoholi stressi ja probleemide leevendamiseks (nõus 70%, mitte nõus 15%).

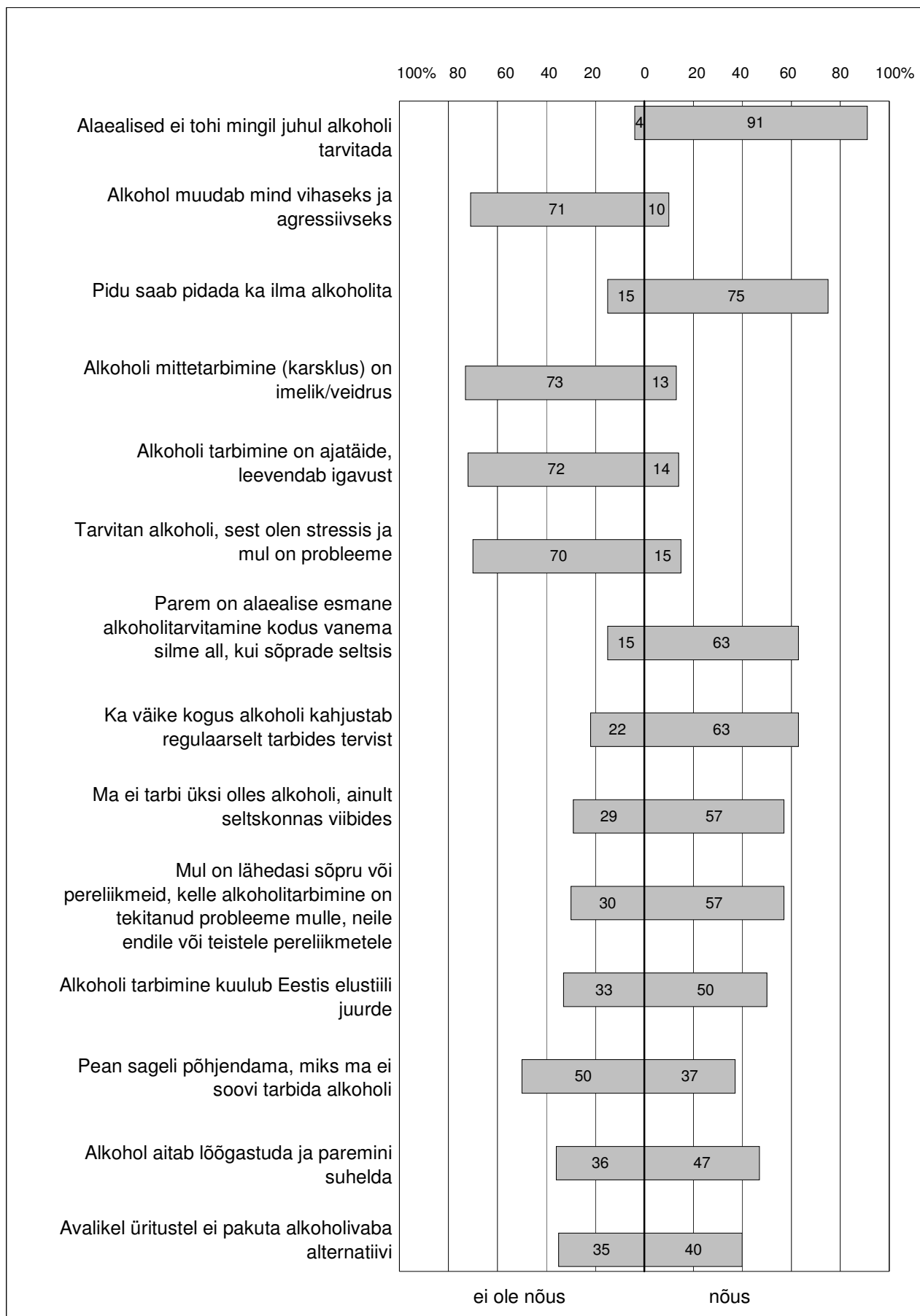
Alaealise esmane kokkupuude alkoholiga peaks vastanute hinnangul aset leidma kodus vanemate juuresolekul - 63% vastanutest nõustus väitega, et *parem on alaealise esmane alkoholitarvitamine kodus vanema silme all kui sõprade seltsis*, 15% ei olnud väitega nõus ja 22% ei omanud antud küsimuses arvamust. Elanikud arvavad, et *ka väike kogus alkoholi kahjustab regulaarselt tarbides tervist* (nõus 63%, mitte nõus 22%). Kuid kahjuks on alkohol seltskondliku koosviibimise osa – 57% vastanutest nõustus väitega, mille kohaselt nad ei tarvita üksi olles alkoholi, ainult seltskonnas viibides, 29% oli vastupidisel arvamusel.

Alkoholi tarvitamine toob kaasa probleeme mitte ainult tarvitajatele endile, vaid ka nende pereliikmetele – seda tunnistas 57% vastanutest, 30% vastanutest ei olnud seda kogenud ja 13% puudus arvamused. Üldiselt kaldutakse olema seisukohal, et alkoholi tarvitamine kuulub Eestis elustiili juurde (nõus 50% ja mitte nõus 33%) ning alkohol aitab lõõgastuda ja paremini suhelda (nõus 47% ja mitte nõus 36%). Alkoholist keeldumist peab sageli põhjendama 37% vastanutest, kuid enamasti pole see vajalik, sest 50% elanikest olid vastupidisel arvamusel.

Vähem puudutas elanikke alkoholivabade jookide pakkumise küsimus avalikel üritustel - pea võrdväärselt leidis vastajaid, kelle arvates ei pakuta avalikel üritustel alkoholivaba alternatiivi (40%) ja vastajaid, kelle arvates pakutakse (35% ei nõustunud väitega), kuid veerandil vastanutest (25%) puudus seisukoht.

Elanike rühmades olid väärtushinnangud samasuunalised, olenemata vanusest elukohast, soost, haridusest. Enim mõjutas vastuseid suhe alkoholi. Alkoholitarbimist, selle mõjusid ja põhjuseid puutuvates küsimustes jätsid karsklased sagedamini vastamata või valisid vastupidise väite, osa aga lähtus hinnangute andmisel oma varasemast tarbimiskogemusest.

Joonis 1.14. Elanike väärtushinnangud ja alkoholitarbimine (% vastanutest)

Teatud eripärad siiski esinesid, näiteks noored olid vähem kategooriliselt vastu alaealiste alkoholitarvitamisele (80% 18-29-aastastest, 91% kõigist vastanutest) ja natuke suuremad alkoholitarbijad uskusid vähem ilma alkoholita pidutsemisvõimalustesse (*pidu saab pidada ka ilma alkoholita* - 69% mõõdukatest alkoholitarbijatest, 75% kõigist vastanutest, 81% karsklastest). Neljandikule mõõdukatest alkoholitarbijatest on alkoholi tarbimine ajatäiteks, mis leevendab igavust (nõus 24%, mitte nõus 67%, kõigist vastanutest 14% ja 72%) ning stressi ja probleemide leevendajaks (nõus 26%, mitte nõus 62%, kõigist vastanutest 15% ja 70%). Kolm neljast mõõdukast alkoholitarbijast tõdes, et *alkohol aitab lõõgastuda ja paremini suhelda* (nõus 74%, ei olnud nõus 18%, kõigist vastanutest 47% ja 36%). Alkoholi ajatäite, stressileevenduse ja lõõgastumisfunktsiooni tõdesid sagedamini mehed kui naised. Mida sagedasem alkoholitarbija, seda tõenäolisemalt tarvitab ta alkoholi ka üksi olles. Mõõdukatest 51% oli nõus ja 43% ei olnud nõus väitega, et *ma ei tarbi üksi olles alkoholi, ainult seltskonnas viibides*, vähestest alkoholitarbijatest vastavalt 74% ja 20% (kõigist vastanutest 57% ja 29%).

Regulaarse vähese alkoholitarvitamise ohtusid tajuvad vähem või tõrjuvad teadvusest välja rohkem mehed, alkoholitarbijad ja jõukamad elanikud. Nii näiteks nõustus 55% meestest väitega, et ka väike kogus alkoholi kahjustab regulaarselt tarbides tervist ja 30% ei olnud sellega nõus (kõigist elanikest oli 63% nõus, 22% mitte nõus), naistest nõustus väitega 70% ja 15% ei nõustunud.

Avalikel üritustel alkoholivaba alternatiivi puudumine oli alkoholitarbijatele vähem oluline kui karsklastele, kellest pooled (50%) olid väitega nõus ja iga viies vastu (21%), mõõdukatest alkoholitarbijatest oli väitega nõus veidi üle kolmandiku (36%), kuid enamus (42%) vastu. Seega ei pruugi näiteks mõõdukalt alkoholi tarvitavad isikud avalikke üritusi korraldades tulla selle pealegi, et pakkuda alkoholivabu alternatiive.

2. HINNANGUD EESTI RIIGI ALKOHOLIPOLIITIKALE

Eesti riigi alkoholipoliitika üheks eesmärgiks on vähendada alkoholi tarbimist ja suunata inimeste käitumist, et vähendada alkoholi liigtarbimisest tekkivaid tervise- ja muid kahjusid. Vabariigi Valitsuse poolt heakskiidetud alkoholipoliitika rohelises raamatus³ on selleks ette nähtud mitmesugused meetmed nagu näiteks alkoholi hinna tõstmine läbi aktsiisitõusu, alkoholi kättesaadavuse vähendamine, võitlus salaalkoholiga, alkoholitarvitamisest ja -joobest tulenevate kahjude vähendamine, elanike teadlikkuse suurendamine, ravi- ja nõustamisteenuste kättesaadavuse parandamine jm. Alkoholitarbimisega kaasnevate kahjude ennetamis- ja vähendamistegevusi viiakse ellu riigi ja kohalike omavalitsuste koostöös. Kohalikest omavalitsustest on aasta jooksul näidanud suuremat initsiatiivi Tallinna linn: avalikus ruumis alkoholitarbimise keeld, pühapäevane alkoholimüügikeeld alates 2015. aasta juulist, kangeid alkohoolseid jooke müüva kaupluse minimaalne üldpind peab senise 75 ruutmeetri asemel olema vähemalt 150 ruutmeetrit, jaemüügi keelamine kauplustes, mille sissepääs asub vähem kui 50 meetri kaugusel koolide peasissepääsust, jaemüügi keelamine tanklates jne.

Järgnevalt elanike hinnangutest alkoholi kättesaadavusele, alkoholireklaami piirangutele, noorte alkoholiostude vähendamiseks mõeldud piirangutele, alkoholi müügipiirangutele kauplustes ja toitlustusasutustes. Ühtlasi antakse ülevaade meetmetest, mida elanikud peavad vajalikuks rakendada alkoholitarbimise vähendamiseks ja institutsioonidest, millele elanikud alkoholitarbimise vähendamisel loodavad. Lisaks tuuakse välja elanike hinnangud Eesti riigi alkoholipoliitika tulevikusuunale, avalikus kohas alkohoolsete jookide tarbimisele ning vajadusele kehtestada kaupluste müügipiirangud üleriigiliselt.

2.1. Alkoholi kättesaadavus – müügilubade arv

Riiklikus alkoholipoliitikas on kesksel kohal alkoholi kättesaadavuse piiramine, kuna alkoholi müügikohti on Eestis väga palju. Alkoholi kättesaadavust saab hinnata majandustegevuse registri müügilubade statistika alusel, mööndusega, et kõik loa saanud ei pruugi alkoholi müüa.

Majandustegevuse registri andmetel on alkoholi kättesaadavus linnades märgatavalt parem kui maal, 10 km² kohta omab alkoholi jaemüügiluba näiteks Pärnus 42 kauplust, Tallinnas 41 kauplust, Tartus 36 kauplust ja Viljandis 27 kauplust (tabel 2.1)⁴. Maakondades on müügilube vähem ja järelikult müügilukohtade kontsentratsioon väiksem – endiselt vahemikus 0,2 (Hiiu

³ https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/eesmargid_ja_tegevused/Tervis/Tervislik_eluviis/alkoholi_roheline_raamat-19.02.14.docx

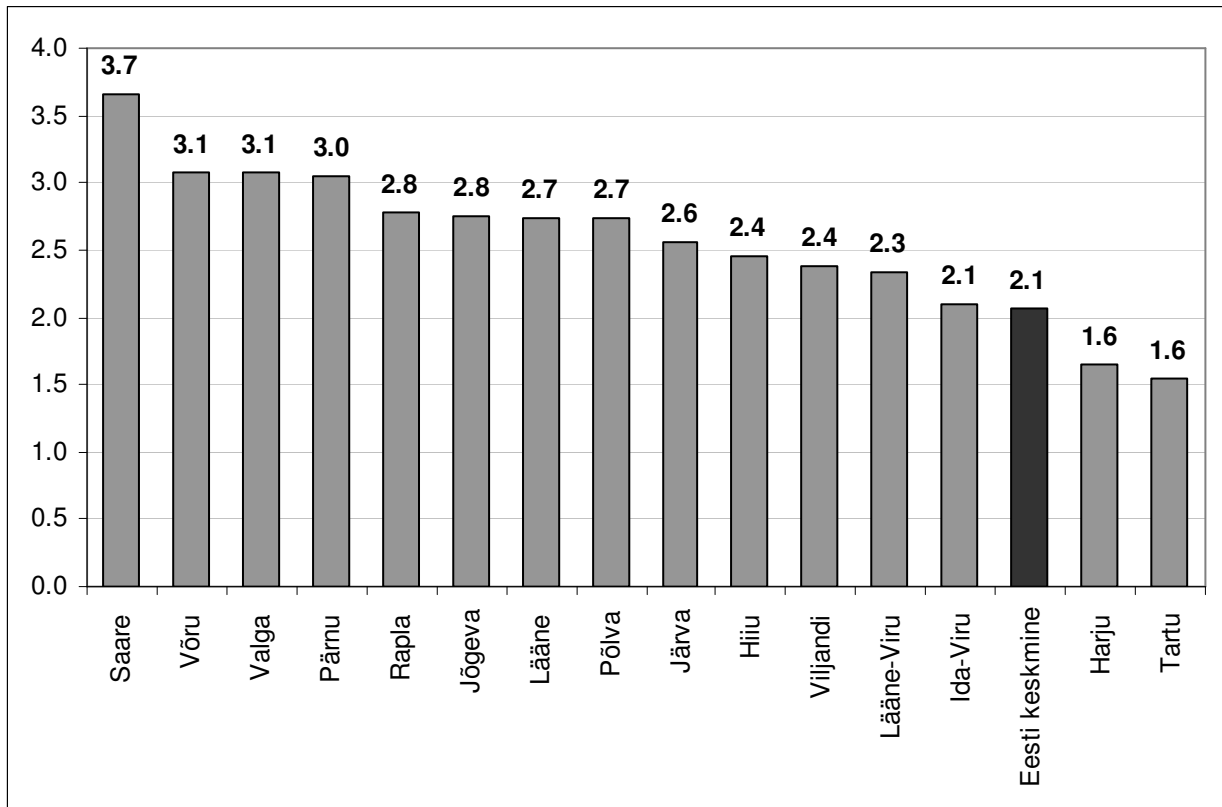
⁴ Algandmed pärinevad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hallatavast majandustegevuse registrist seisuga 20.05.2015

maakonnas) kuni 0,9 (Ida-Viru maakonnas) 10 km² kohta. Erandiks on jäänud Harjumaa, kus alkoholi müügilube 2 kauplusel 10 km² kohta. Koos toitlustusasutustega on alkoholi müügilube väljastatud enim Tallinna, Pärnu ja Tartu ettevõtetele, vastavalt 118, 104 ettevõttele 10 km² kohta. Elanike arvu suhtes on alkoholi jaemüügilube kõige enam välja antud Saaremaa, Võru- ja Valgamaa kauplustele (vastavalt 3,7; 3,1 ja 3,1 luba 1000 elaniku kohta), kõige vähem aga Tartu- ja Harjumaa kauplustele (1,6 luba 1000 elaniku kohta, joonis 2.1). Alkoholi müügiluba omavaid toitlustusasutusi on 1000 elaniku kohta kõige rohkem Hiiumaal (5,7), Läänemaal (4,3) ja Saaremaal (4,0), kõige vähem aga Raplamaal (1,5), Põlvamaal (1,7) ning Jõgeva- ja Viljandimaal (1,8).

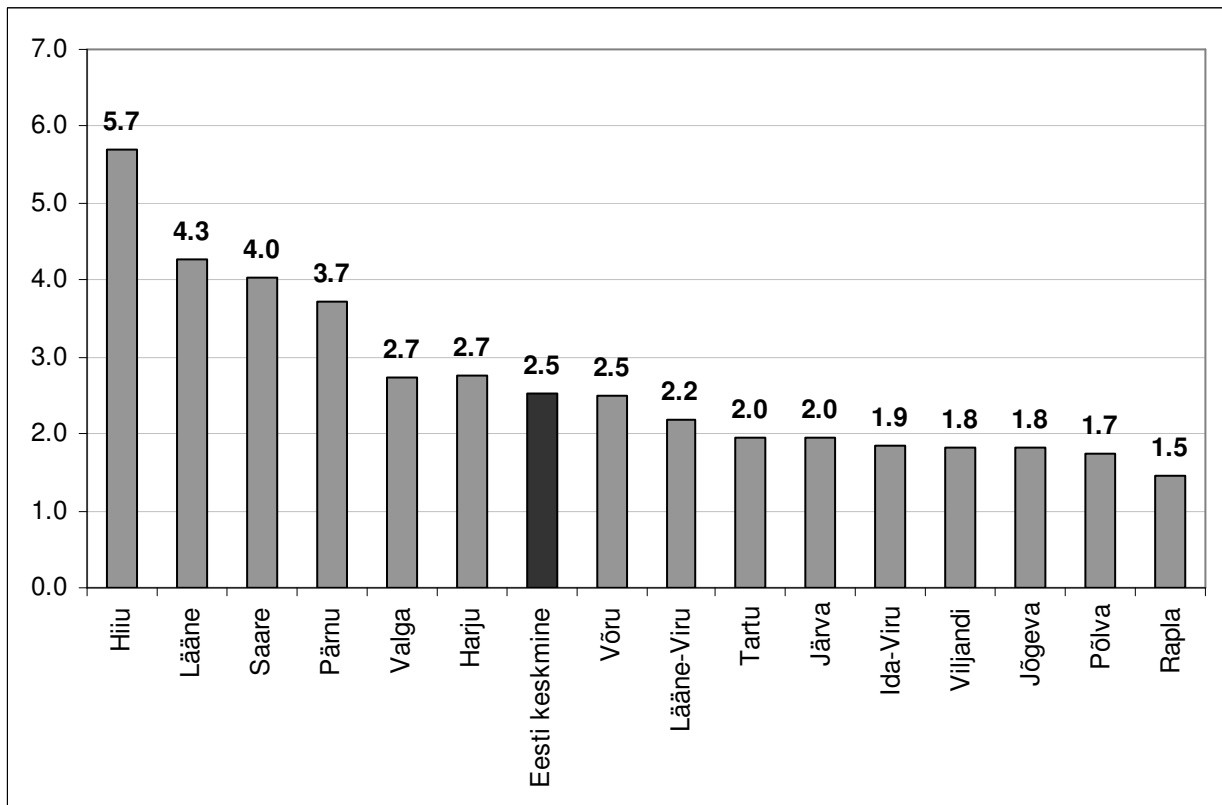
Tabel 2.1. Alkoholi müügiluba omavate jaemüügikohtade ja toitlustusasutuste arv 10 km² kohta

Maakond/linn	Jaemüügikohad	Toitlustusasutused	Kokku
Harju	2,2	3,7	6,8
Tallinn	40,6	85,3	144,4
Hiiumaa	0,2	0,5	0,8
Ida-Viru	0,9	0,8	1,8
Narva	13,4	9,6	25,1
Kohtla-Järve	14,0	8,3	23,6
Jõgeva	0,3	0,2	0,6
Järva	0,3	0,2	0,6
Lääne	0,3	0,4	0,7
Lääne-Viru	0,4	0,4	0,8
Põlva	0,3	0,2	0,6
Pärnu	0,5	0,6	1,2
Pärnu	41,6	70,6	117,5
Rapla	0,3	0,2	0,5
Saare	0,4	0,4	0,9
Tartu	0,8	1,0	1,9
Tartu	36,4	58,2	103,8
Valga	0,5	0,4	0,9
Viljandi	0,3	0,3	0,6
Viljandi	27,3	35,3	65,3
Võru	0,4	0,4	0,8
Kokku	0,6	0,8	1,5

Joonis 2.1. Alkoholi müügiluba omavate jaemüügikohtade arv 1000 elaniku kohta

Joonis 2.2. Alkoholi müügiluba omavate toitlustusasutuste arv 1000 elaniku kohta

Alkoholi müügilubadega ettevõtete arv on Eestis viimase aasta jooksul tunduvalt suurenenud. Majandustegevuse registri andmetel omas 2014. aasta maikuu lõpu seisuga Eestis alkoholi müügiluba 6664 ettevõtet, 2013. aastal aga 6112, kasv +9,0 (tabel 2.2). Enim on kasvanud alkoholi müügiluba omavate hulgimüüjate arv - 17,7%, müügiloaga toitlustusasutuste arv on kasvanud 12,3% ja müügiloaga jaemüügi ettevõtete arv 3,7%.

Tabel 2.2. Alkoholi müügiluba omavate jae-, hulgimüüjate ja toitlustusasutuste arv Eestis

Maakond/ linn	Müügikohti kokku			Jaemüüjad			Hulgimüüjad			Toitlustus		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Harju	2553	2607	2954	860	879	948	335	354	424	1358	1374	1582
Tallinn	1962	2004	2286	583	595	643	237	248	293	1142	1161	1350
Hiiu	74	69	78	19	18	21	7	7	8	48	44	49
Ida-Viru	498	568	616	263	298	310	23	30	32	212	240	274
Narva	188	194	213	103	107	114	15	15	17	70	72	82
Kohtla- Järve	77	86	99	52	55	59	2	4	5	23	27	35
Jõgeva	135	142	144	88	90	85	3	3	3	44	49	56
Järva	143	140	145	83	76	77	6	8	9	54	56	59
Lääne	162	167	172	70	67	66	2	3	3	90	97	103
Lääne-Viru	271	266	287	142	134	138	15	17	20	114	115	129
Põlva	129	127	129	81	81	75	3	3	6	45	43	48
Pärnu	522	518	575	233	227	251	14	14	18	275	277	306
Pärnu	329	328	376	113	114	133	13	13	17	203	201	226
Rapla	140	146	153	90	91	96	6	6	7	44	49	50
Saare	242	238	255	111	112	116	9	10	11	122	116	128
Tartu	531	545	577	221	228	235	38	41	46	272	276	296
Tartu	368	379	405	123	133	142	31	32	36	214	214	227
Valga	181	179	179	101	98	92	4	5	5	76	76	82
Viljandi	206	206	208	121	119	112	8	10	10	77	77	86
Viljandi	94	95	98	44	41	41	5	6	4	45	48	53
Võru	183	194	192	108	110	102	7	6	7	68	78	83
Kokku	5970	6112	6664	2591	2628	2724	480	517	609	2899	2967	3331

2.2. Alkoholi kättesaadavus – müügikoha kaugus elukohast

Alkoholi kättesaadavuse üheks näitajaks on aeg, kui kiiresti on võimalik soovi korral alkoholi osta. Elanikud hindasid lähima müügikoha kaugust oma elukohast valides vastuse kolme etteantud vastusvariandi hulgast: müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 minutit, kuni 30 minutit või rohkem kui 30 minutit. 86% vastanutest märkis, et ostukohta jõudmiseks kulub 10 minutit või vähem, 12% vastanutest kulutaks müügikohani jõudmiseks kuni pool tundi ja 2% rohkem kui pool tundi (tabel 2.3). Seega on alkohol elanikele jätkuvalt väga kergesti kättesaadav. Viimase kolme aasta uuringute tulemused näitavad, et alkoholi kättesaadavus ei ole muutunud raskemaks, nii 2014. kui 2013. aastal kulus 86%-il elanikest alkoholi müügikohta jõudmiseks 10 minutit või vähem.

Alkohol on kättesaadavam Põhja-Eestis ja linnades, rohkem aega kulub müügikohani jõudmiseks maainimestel. 10 minuti või vähema ajaga jõuab lähima müügikohani 91% Põhja-Eesti elanikest, 88% Lääne-Eesti, 86% Kirde-Eesti, ja 81% Lõuna-Eesti elanikest. Kesk-Eesti elanikel kulub alkoholi ostmiseks võrreldes teiste piirkondadega rohkem aega, 78% piirkonna elanikest saaks alkoholi kätte 10 minuti jooksul. Säilinud on erinevus maa ja linnaelanike vahel, 10 minutiga jõuab lähima alkoholi müügikohani 95% tallinlastest, 93% suuremate linnade ja 91% väikelinnade elanikest, kuid vaid 73% maaelanikest (lisa 2.7).

Tabel 2.3. Alkoholi lähima müügikoha kaugus elukohast (% vastanutest)

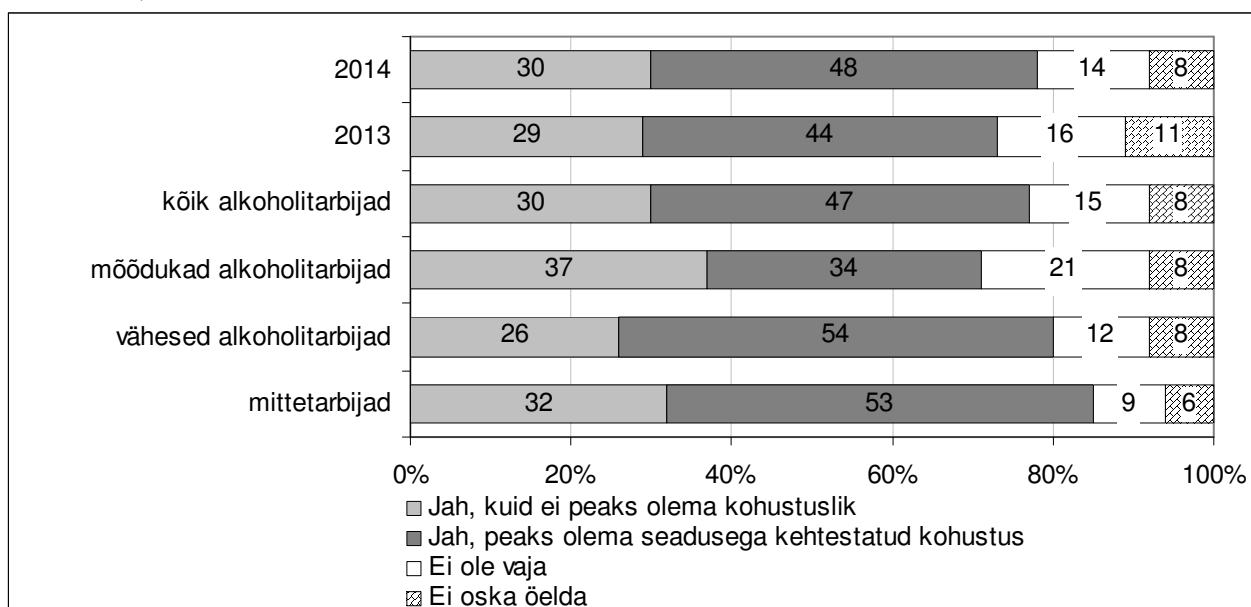
		Aega kulub kuni 10 min	Aega kulub kuni 30 min	Aega kulub üle 30 min
Keskmiselt		86	12	2
Regioon	Põhja-Eesti	91	8	1
	Kesk-Eesti	78	20	2
	Kirde-Eesti	86	12	2
	Lääne-Eesti	88	12	0
	Lõuna-Eesti	81	13	6
Elukoht	Tallinn	94	6	0
	suured linnad	93	7	0
	väikelinnad	91	8	1
	maa-asulad	73	21	6

2.3. Alkoholi kättesaadavus - noorte alkoholiostud isikuttõendava dokumendi alusel

Alkoholi kerge kättesaadavus alaealistele on probleem, mille lahendamiseks on alates 2013. aasta juunist Eesti Kaupmeeste Liidu ja Tervise Arengu Instituudi koostöö tulemusena seatud sisse isikuttõendava dokumendi näitamise nõue igalt alla 30-aastaselt alkoholiostjalt. Alates 2013. aastast oleme uurinud elanikelt, kas oleks vaja, et müüjad küsiks isikut tõendavat dokumenti igalt alla 30-aastaselt noorelt ja andnud ette kolm vastusvarianti: *jah, kuid see ei peaks olema kohustuslik, jah, dokumendi näitamine peaks olema seadusega kehtestatud kohustus ning ei ole vaja*. Kui vastaja ei osanud hinnangut anda, märkis ta ankeeti *ei oska öelda*.

Aastaga on elanike seisukoht isikuttõendava dokumendi küsimise nõude suhtes muutunud selgemaks: dokumendi küsimist noortelt alkoholiostjatelt pidas vajalikuks varasemast rohkem elanikke - 78% (2013. a 73%), kusjuures seadusega sätestaks nõude 48% ja 30% pooldas dokumendi küsimist, kuid mitte kohustuslikus korras (2013. a vastavalt 44% ja 29%). Isikuttõendava dokumendi küsimist ei pidanud vajalikuks 14% ja 11% elanikest ei osanud hinnangut anda (joonis 2.3). Mida suurem alkoholitarbija, seda vähem pooldatakse nõude seadustamist. Näiteks mõõdukatest alkoholitarbijatest pooldas nõuet 71%, neist 37% vabatahtliku dokumendinäitamise alusel, 34% seadustatuna, 21% ei pidanud nõuet vajalikuks, vähestest alkoholitarbijatest pooldas 80%, neist 54% seadustatuna, 26% vabatahtlikult ja 12% ei näinud vajadust. Noored ise seadustaksid dokumendi näitamise alkoholi ostmisel, 50% (2013. a 43%) pooldas dokumendi näitamise kohustuse seadustamist, 37% (2013. a 36%) poleks midagi dokumendi küsimise vastu, kuid nad ei muudaks nõuet kohustuslikuks, 8% (2013. a 17%) ei pidanud nõuet vajalikuks ja 5% (2013. a 4%) puudus seisukoht (lisa 2.5).

Joonis 2.3. Hinnang noortelt isikuttõendava dokumendi küsimisele alkoholi ostmisel (% vastanutest)

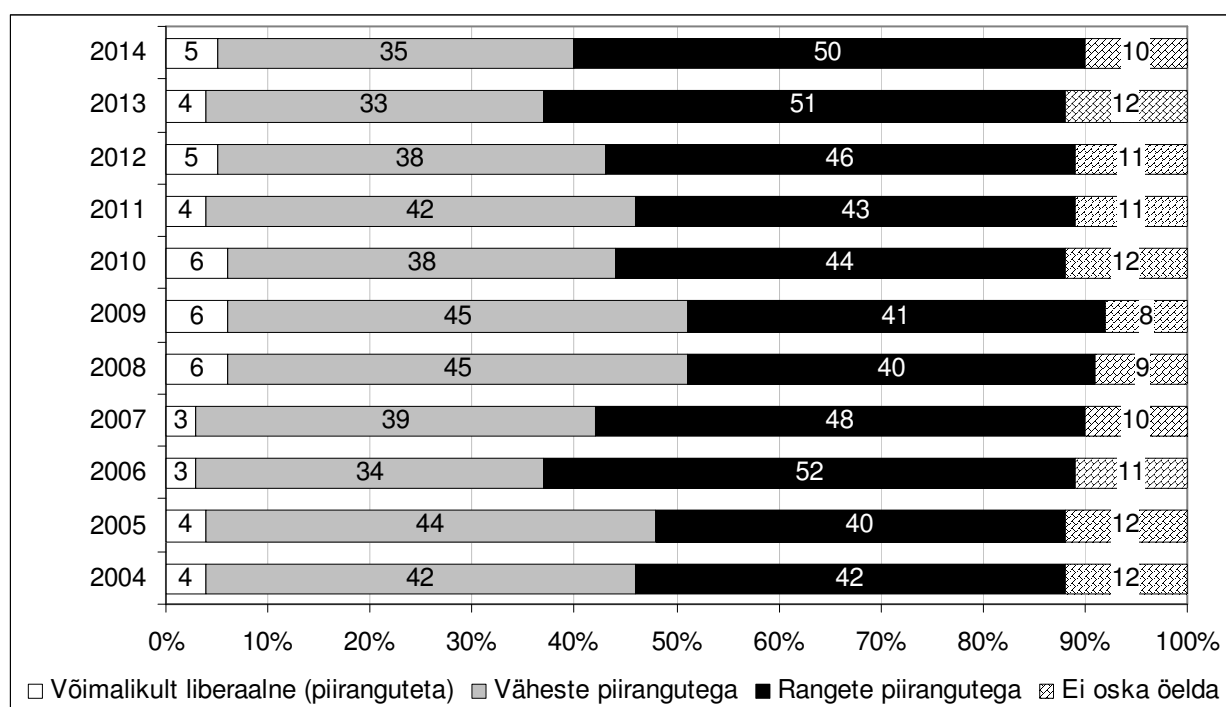

2.4. Hinnangud alkoholipoliitika meetmetele – Eesti riigi alkoholipoliitika

Riikliku alkoholipoliitika eesmärgiks on vähendada elanike üldist alkoholarbimist, eriti liigtarbimist ning alaealiste alkoholarvitamist rõhutades vastutustundlikkust ja kaasinimestega arvestamist. Alkoholarbimisest tingitud kuritegevus ja sotsiaalprobleemid on koormaks ühiskonnale ja sellega tuleb samuti otsustavamalt tegeleda. EKI on viimased kümme aastat uurinud elanikelt, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika, kas võimalikult liberaalne (piiranguteta), väheste või rangete piirangutega. Kui vastaja ei osanud hinnangut anda, võis ta valida vastusvariandi *ei oska öelda*. Elanike hinnangute jaotused on toodud joonistel 2.4 ja 2.5 ning taustandmete lõikes lisas 2.5.

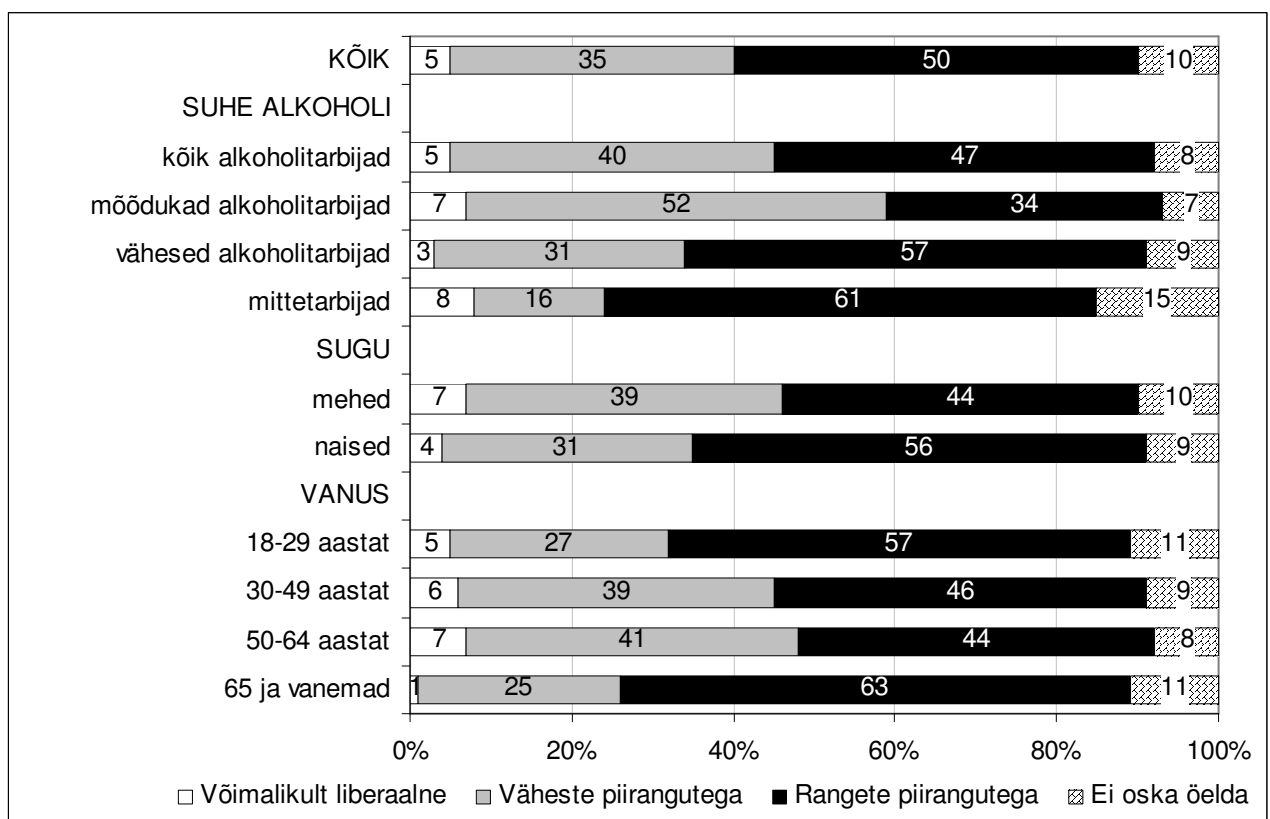
85% elanike hinnangul peaks Eesti riigi alkoholipoliitika olema piirangutega, kusjuures 50% pooldab rangeid ja 35% väheseid piiranguid. Liberaalset alkoholipoliitikat pidas vajalikuks 5% elanikest ja 10% ei osanud hinnangut anda. Viimase kahe aasta jooksul ei ole elanike hinnangud oluliselt muutunud, pikemas perspektiivis aga küll ja pooldatakse üha rangemaid piiranguid. Liberaalse, piirangutevaba alkoholipoliitika pooldajate osakaal on alates 2008. aastast püsinud samal tasemel, 4% ja 6% vahel. Kui 2004. aastal toetas rangeid piiranguid 42% elanikest, siis 2014. aastal 50%. Väheste piirangute pooldajate osakaal on langenud 42%-lt 2004. aastal 35%-ni 2014. aastal.

Joonis 2.4. Hinnangud, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika 2009-2014
(% vastanutest)

Ootused riigi alkoholipoliitikale on sarnased selles mõttes, et piirangute vajadust tunnetavad kõik elanike rühmad, küsimus on pigem meetmete ranguse astmes. Hinnanguid mõjutas suhe alkoholi, kas oli tegemist mõõduka, vähese või alkoholi mittetarbiva elanikuga, samuti vastaja sugu ja vanus. Kõige suuremad leebe alkoholipoliitika pooldajad on ise mõõdukad alkoholitarbijad, kellest väheseid piiranguid toetavad 52% ja rangeid piiranguid 34%. See oli ka ainus elanike rühm, kelle hulgas oli rohkem väheste kui rangete piirangutega alkoholipoliitika pooldajaid. Alkoholi vähe tarbivatest elanikest toetas rangeid piiranguid 57% ja väheseid piiranguid 31%, mittetarbijatest vastavalt 61% ja 16%. Mittetarbijate hulgas oli tavapärasest rohkem neid inimesi, kellel antud küsimuses seisukoht puudus (15%), kuid ka neid, kes põhimõtteliselt pooldasid piirangutevaba poliitikat (8%). Naised toetavad jätkuvalt piirangutega alkoholipoliitikat rohkem kui mehed, vastavalt 87% naistest ja 83% meestest, sh rangete piirangutega 56% naistest ja 44% meestest. Ka 18-29-aastased ja üle 65-aastased elanikud on enam rangete piirangute pooldajad, vastavalt 57% noortest ja 63% eakamatest elanikest (joonis 2.5, lisa 2.5).

Joonis 2.5. Hinnangud, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika soo, vanuse ja alkoholitarbimise lõikes (% vastanutest)

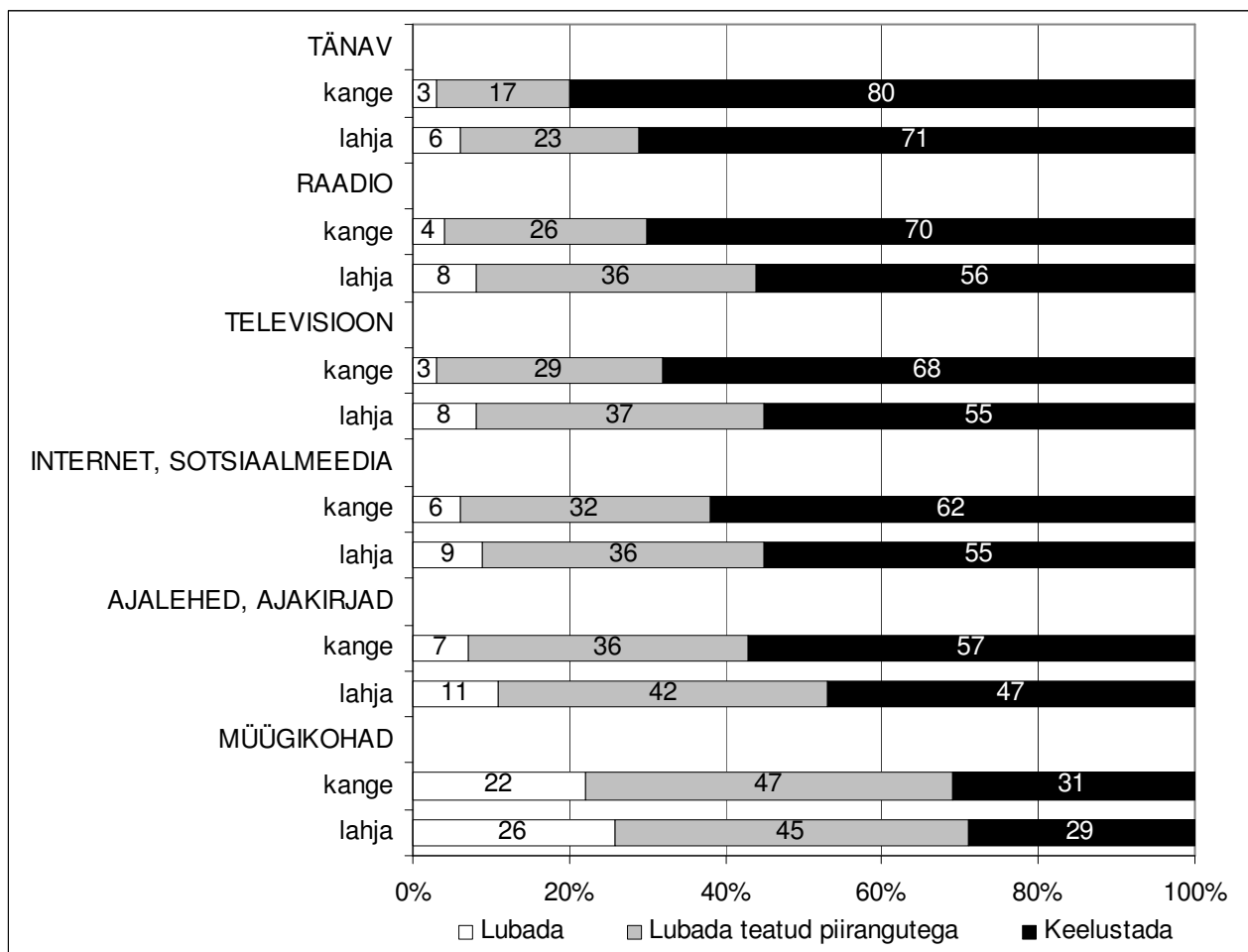

2.5. Hinnangud alkoholipoliitika meetmetele – alkoholireklaami piirangud

Eestis reguleerib alkoholi reklaamimist mistahes reklaamikanalis (telekanalid, trükimeedia, internet ja sotsiaalmeedia, otsepostitused, välireklaamid jm) reklaamiseadus. Lisaks on omavalitsustel õigus kehtestada oma territooriumil alkoholi müügi ja reklaamimise täiendavaid piiranguid. Uurisime elanikelt, millisel seisukohal on nad kange ja lahja alkoholi reklaamimise suhtes sellistes meediakanalites nagu televisioon, raadio, ajalehed ja ajakirjad, tänav, internet ja sotsiaalmeedia ning müügikohad. Vastaja võis valida ühe kolmest vastusvariandist: *võiks lubada*, *võiks lubada teatud piirangutega* või *tuleks keelustada*.

Valdav enamus elanikest toetab alkoholireklaami keelustamist igas reklaamikanalis, v.a müügikohtades ning seda vaatamata reklaamitava alkoholi kangusele. Sarnaselt 2013. aasta uuringule soovitakse enim alkoholireklaami keelustamist tänaval, televisioonis ja raadios. Kange alkoholi tänavareklaami keelustaks 80% ja lahja alkoholi tänavareklaami 71% vastanutest. Televisioonis ja raadios keelustaks kange alkoholi reklaami 68% ja 70% vastanutest, lahja alkoholi reklaami 55% ja 56% vastanutest (joonis 2.6).

Joonis 2.6. Hinnangud alkoholireklaami lubatavusele erinevates meediakanalites (% vastanutest)

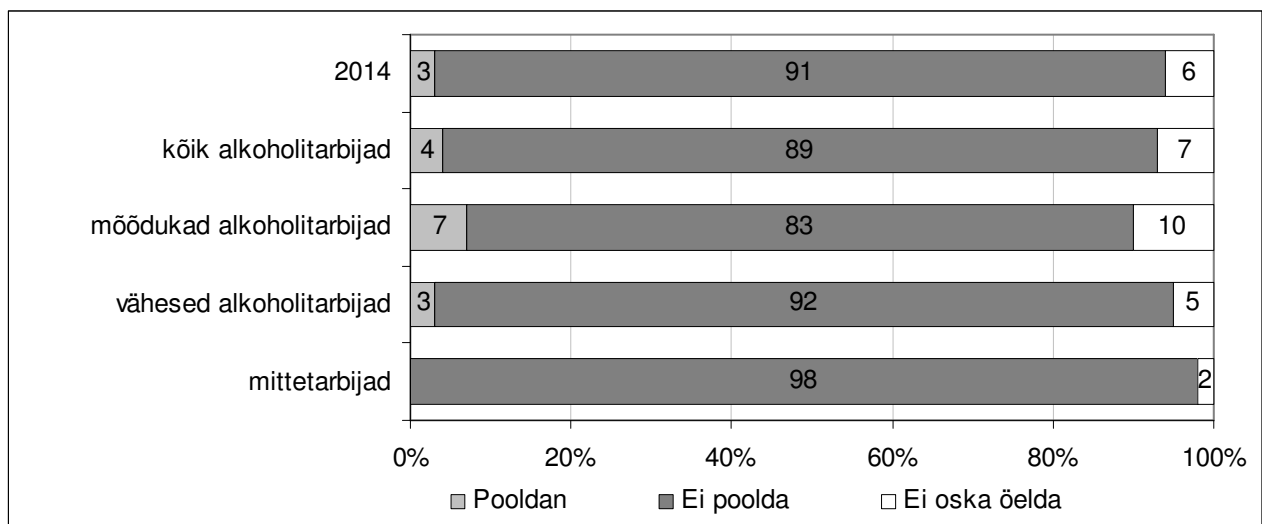
Kõige tolerantsemad olid elanikud müügikohtades tehtava reklaami suhtes. Müügikohtades võiks elanike hinnangul olla lubatud piirangutega reklaam: 47% vastanutest lubaks piirangutega reklaamida kanget alkoholi ja 46% lahjat alkoholi. Kolmandik elanikest keelustaks igasuguse alkoholireklaami müügikohtades, kuid iga neljas-viies elanik lubaks reklaame.

2.6. Hinnangud avalikus kohas alkoholsete jookide tarbimisele

Avaliku koha all mõeldakse üldkasutatavat kohta või vabaks liikumiseks ja kasutamiseks piiratud territooriumi või ehitisi, näiteks teid, tänavaid, hoove, haljasalasiid parke, parklaid, ameti- ja kultuuriasutusi, toitlustusettevõtteid, ühissõidukeid jms. 2014. aasta 1. juulist kehtimahakanud korrakaitseaduse kohaselt ei tohi tarvitada alkoholi ühissõidukipeatuses, sõitvas ühissõidukis, õppetöö ajal koolides ning lasteasutustes, noortelaagrites, tervishoiu- ja hoolekandeesutustes ning lasteüritustel, samuti ei tohi alkoholi tarvitamine häirida teisi. Mitmed kohalikud omavalitsused on aga pidanud neid nõudeid ebapiisavateks ja võtnud vastu eraldi määrused alkoholi tarvitamise kohta (nt Pärnu, Tallinn).

Uurisime elanikelt, kuidas nad suhtuvad avalikus kohas (parkides, tänaval, bussipeatustes jm) alkoholsete jookide tarbimisele. Suhtumist sai väljendada valides kolmest etteantud vastusvariandist ühe: *pooldan, ei poolda* või *ei oska öelda*. 91% vastanutest ei pooldanud alkoholsete jookide tarbimist avalikus kohas, 3% pooldas ja 6% ei omanud antud küsimuses seisukohta. Eitaval positsioonil oldi vaatamata sellele, kas isiklikult tarvitati alkoholi või mitte. Karsklased suhtusid avalikus kohas alkoholi tarvitamisele mõõdukatest ja vähestest alkoholitarvitajatest negatiivsemalt, 98% ei pooldanud seda, mõõdukatest vastavalt 83% ja vähestest alkoholitarvitajatest 92%. Tallinlased olid alkoholi avalikkuses tarbimise suhtes veidi tolerantsemad - 85% ei pooldanud, 5% pooldas ja 10% ei osanud hinnata (joonis 2.7, lisa 2.9).

Joonis 2.7. Hinnangud alkoholsete jookide tarbimisele avalikus kohas (% vastanutest)

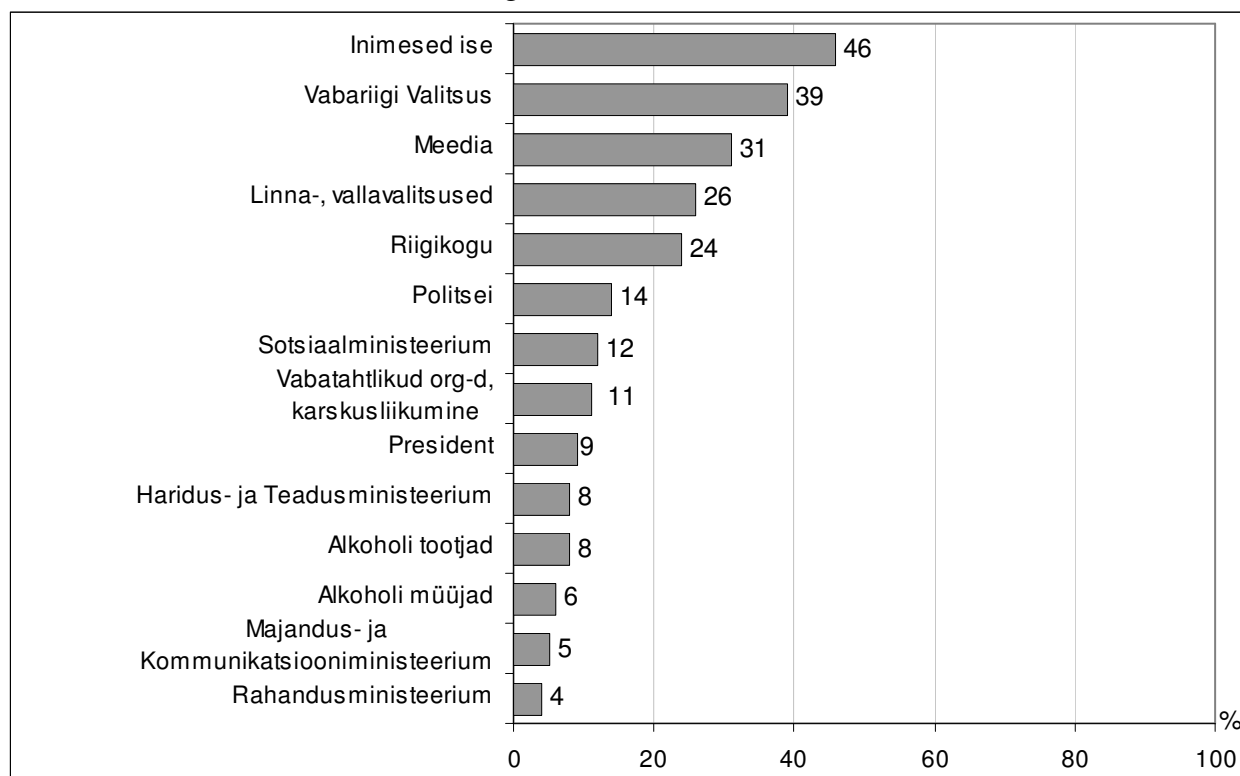

2.7. Ootused alkoholitarbimise vähendamise meetmete suhtes

Uuringus osalejatelt, kelle arvates tuleks Eestis elanike alkoholitarbimist vähendada (80% vastanutest), küsiti lisaks, kes peaks elanike alkoholitarbimise vähendamiseks samme astuma. Etteantud 15-st institutsioonist valisid vastajad kaks olulisemat või sobiva vastuse puudumisel kirjutasid selle ankeeti juurde.

Elanike alkoholitarbimise vähendamiseks peavad midagi ette võtma eelkõige inimesed ise – nii arvas 46% vastanutest (2013. a 54%), seejärel Vabariigi Valitsus (39%, 2013. a 47%), meedia (31%, 2013. a 37%), linna- ja vallavalitsused (26%, 2013. a 17%) ning Riigikogu (24%, 2013. a 28%). Viimase aasta jooksul on elanikud hakanud isikliku vastutuse, valitsuse ja meedia kõrval rohkem teadvustama kohalike omavalitsuste rolli alkoholitarbimise piiramisel. Politsei, ministriumide, vabatahtlike organisatsioonide ja karskusliikumise, alkoholitootjate ja -müüjate poolsetesse sammudesse eriti ei usuta, neilt ootaks tegusid vaid üks elanik kümnest (joonis 2.8). Muu vastuse pani kirja 12 vastajat. Rõhutati reklaamfilmide tõhusust, milles peaks sisalduma ülevaade tarbimise negatiivsetest tulemustest, noorte iidoli, kes propageeriks mittejoomist. Rõhutati perekonna ja kodu, lapsevanemate ja kiriku ning kooli rolli. Leiti, et kõik saab alguse isiklikust eeskujust ja ühiskonna suhtumisest ning alkoholist tuleks rääkida juba algklassides, kusjuures veenmist ja hoiakute muutmist peeti paremaks meetodiks võrreldes keelamisega.

Joonis 2.8. Elanike hinnangud institutsioonide mõjususele alkoholitarbimise vähendamisel (% vastanutest, kelle hinnangul tuleks Eestis alkoholitarbimist vähendada)

Edasi esitati elanikele, kelle hinnangul tuleks Eestis alkoholitarbimist vähendada, küsimus meetmete kohta, mida peaks alkoholitarbimise vähendamiseks tegema. Ette anti loetelu 12 tegevusega ja vastajad märkisid ankeeti, kas seda peaks ellu viima *kindlasti*, *võib-olla* või *mitte*. Kui hinnangut ei osatud anda, märgiti ankeeti *ei oska öelda*.

Tõhusaimaks meetmeks alkoholitarbimise vähendamisel pidasid elanikud mitte mõne institutsiooni poolt kehtestatud reegleid, vaid tööd iseendaga. Alkoholitarbimise vähendamiseks peaksid inimesed ise muutma oma suhtumist alkoholitarbimisse ja olema teistele paremaks eeskujuks – selles oli kindlalt veendunud 90% alkoholi tarbimise vähendamist pooldanud vastanutest. Väga tõhusaks peetakse iseenda käitumise ja suhtumise korrigeerimise kõrval noortele enamate vaba aja veetmise võimaluste loomist (83%), järelevalve suurendamist alkoholimüügiga seotud õigusrikkumiste üle (83%), alkoholireklaami piiramist (81%), rangemate karistuste määramist alkoholijoobes toimepandud õigusrikkumiste korral (80%), noortele suunatud tegevusi, mis osundaksid alkoholitarbimisega kaasnevatele negatiivsetele tagajärgedele (79%) ning alkoholi mittepropageerimist avalikel üritustel ja nende kajastamisel (77%) (tabel 2.4). Avalikel üritustel peetakse alkoholi tarbimist endiselt tavapärasemaks alkoholivabadest alternatiividest. Aastatel 2013-2014 ei ole elanike nägemus ülaltoodud meetmete toimivusest oluliselt muutunud, v.a veidi vähem ollakse veendunud, et noorte vaba suurema sisustamisega suudetakse vähendada alkoholitarbimist (*kindlasti* - hinnanguid oli vähem -5%-punkti). Alkoholi kahjulikkuse kohta enama info jagamist ja müügikohtade vähendamist peeti ülaltoodust vähem efektiivseks – kindlasti pidas neid vajalikuks 53% ja 50% vastanutest. Karskusliikumine ei ole aastaga muutunud populaarsemaks, seda pidas kindlalt tõhusaks mõjutusvahendiks 40% vastanutest. Oma alkoholitarbimist oleks kindlalt valmis vähendama kolmandik vastanutest (33%). Elanikud peavad kõige vähem tõhusaks alkoholiaktsiisi ja sellega kaasnevat alkoholi hinna tõstmist (22%).

Elanike hinnanguid mõjutas suhe alkoholiga, kas tarbitakse ja kui palju. Mida sagedasem alkoholitarbija, seda vaoshoitumad olid seisukohad mitmete meetmete mõjukuse osas, *kindel*-vastuse asemel valiti enam *võib-olla* või *seada mitte*-vastused. Näiteks alkoholiaktsiisi tõstmist pidas kindlalt tõhusaks vaid 11% mõõdukatest ja 23% vähestest alkoholitarbijatest, mittetarbijatest aga 36%; alkoholireklaami piiramist pooldas kindlalt 68% mõõdukatest ja 86% vähestest alkoholitarbijatest ning 91% mittetarbijatest. Sarnane tendents esines ka ettepanekute osas vähendada alkoholi müügikohti, suurendada avalikkuse teavitamist alkoholi kahjulikkusest, vähendada alkoholi propageerimist avalikel üritustel, edendada karskusliikumist, karistada rangemalt alkoholijoobes õigusrikkumiste korral ja suurendada järelevalvet alkoholimüügiga seotud õigusrikkumiste osas (lisa 2.10).

Tabel 2.4. Alkoholi tarbimise vähendamise meetmed
(kindlasti - vastanute % elanikest, kelle hinnangul tuleks alkoholi tarbimist Eestis vähendada)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks	88	86	90	94	90	90
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	84	79	86	84	88	83
Tuleks suurendada järelevalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle	84	82	89	85	85	83
Alkoholi reklaami peaks piirama	80	79	81	85	82	81
Alkoholijoores inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama	79	75	79	83	83	80
Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	82	79	85	84	81	79
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	75	76	81	81	79	77
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	60	54	61	64	58	53
Alkoholi müügikohti peaks vähendama	45	55	52	56	56	50
Tuleks edendada karskusliikumist	39	33	41	43	41	40
Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist	-	-	-	-	-	33
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	17	18	21	23	24	22

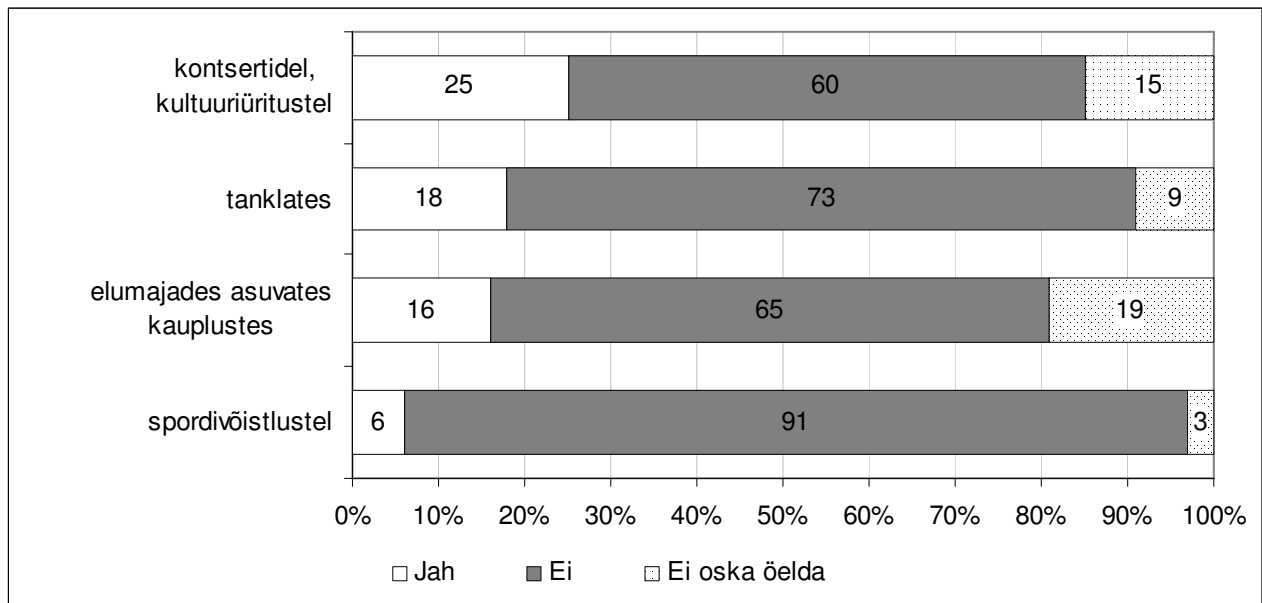
2.8. Hinnangud alkoholsete jookide müügile tanklates, spordi- ja kultuuriüritustel ja elumajades asuvates kauplustes

Alkoholsete jookide müük kultuurisündmustel ei ole olnud avaliku arutelu teemaks, seda peetakse iseenesestmõistetavaks, kui just pole tegu lasteüritusega. Samas müüki tanklates ja lasteasutuste lähedal asuvates kauplustes on arutatud kohalikes omavalitsustes, sest kohalikud omavalitsused puutuvad otseselt kokku alkoholi liigtarvitamisest tulenevate sotsiaalsete probleemide, kuritegevuse ja teiste kaasnevate kuludega. Palusime elanikel avaldada arvamust, kas alkoholsetid jooke peaks müüma tanklates, spordivõistlustel, kontsertidel ja kultuuriüritustel ning elumajades asuvates kauplustes. Vastata sai kas *jah*, *ei* või *ei oska öelda*.

Elanike hinnangul ei sobi alkoholimüük üldse kokku spordisündmustega, samuti ei soovita müüki tanklates ja elumajades asuvates kauplustes ning kultuuriüritustel (joonis 2.9). Kõige

selgemalt väljendati eitavat seisukohta alkoholimüügi suhtes spordivõistlustel – 91% vastanutest ei lubaks seda, vaid 6% lubaks ja 3% ei osanud hinnangut anda. Tanklates ei lubaks alkoholi müüa 73%, elumajades asuvates kauplustes 65% ning kontsertidel ja kultuuriüritustel 60% vastanutest (lubaks vastavalt 18%, 16% ja 25%). Eesti ühiskonnas on saanud tavaks pakkuda kultuuriüritustel alkoholi, kuigi valdav enamus elanikest seda ei poolda.

Joonis 2.9. Elanike hinnangud alkoholsete jookide müümisele tanklates, kultuuri- ja spordiüritustel ning elumajades asuvates kauplustes (% vastanutest)

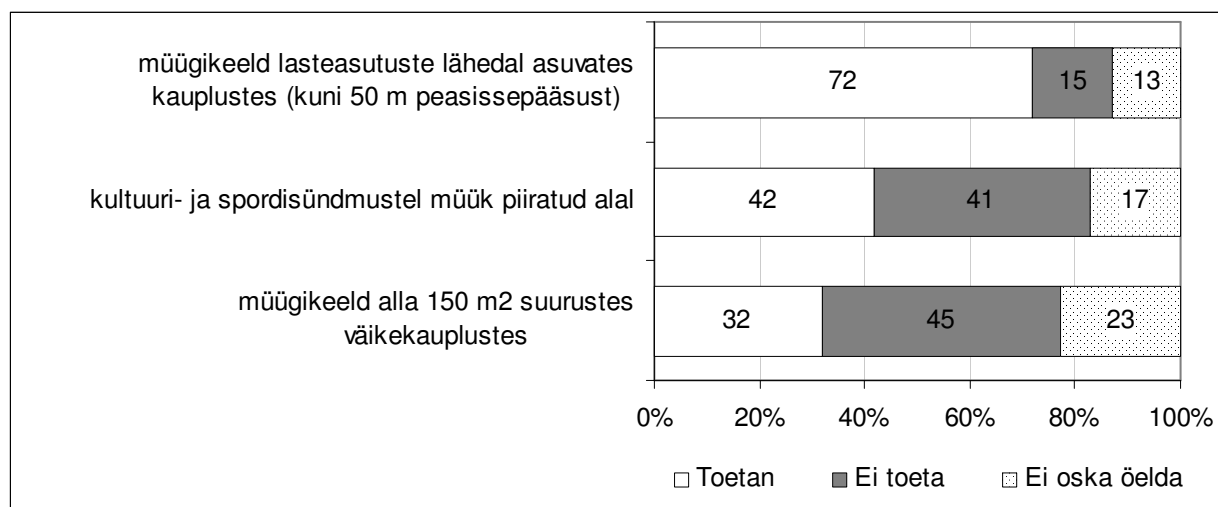
Hinnangud elanike rühmades olid samasuunalised, st alkoholimüüki ei soovitud ei kultuuri- ega spordiüritustele, tanklatesse ning elumajadesse vaatamata vastaja vanusest, soost, elukohast, sissetulekust, haridustasemest ja suhtest alkoholiga (lisa 2.11 - 2.14). Kuigi ka mõõdukad alkoholitarbijad pidasid vajalikuks mitte müüa alkoholi spordivõistlustel, tanklates ja elumajades asuvates kauplustes, oli nende suhtumine alkoholimüüki tunduvalt sallivam võrreldes väheste alkoholitarbijate ja karsklastega ning vastupidiselt üldisele suhtumisele pooldasid nemad alkoholimüüki kontsertidel ja kultuuriüritustel (44% pooldas, 41% oli vastu ja 15% ei osanud öelda). Kultuuriüritustel alkoholimüüki suhtusid sallivamalt lisaks mõõdukalt alkoholi tarbivatele elanikele ka Põhja-Eesti ja Tallinna elanikud, 18 - 29-aastased noored, mehed, kõrgema haridusega ja jõukamad elanikud (pooldas 32-39% vastajarühmast, kõigist elanikest 25%). Seega kui soovitakse vähendada (liig)tarbimist ja noorte alkoholitarbimist, oleks toimivaks ettepanekuks vähendada alkoholi kättesaadavust kultuuriüritustel.

2.9. Toetus kohalikele alkoholitarbimise piiramise meetmetele

Kohalikud omavalitsused võivad kehtestada üleriigilistele alkoholipiirangutele lisameetmeid, et vähendada elanike alkoholitarbimist. Näiteks Tallinna linna kavatseb kehtestada 2015. aastal alkoholimüügikeelu lasteasutustele lähedal asuvates kauplustes, mis asuvad kuni 50 m kaugusel asutuse peasissepääsust; samuti plaanitakse keelata alkoholimüük alla 150 m² suurustes väikekauplustes ning kultuuri- ja spordisündmustel lubada müüa alkoholi ainult selleks ette nähtud piiratud alal. Uurisime, mida arvavad elanikud taolistest ettepanekutest alkoholitarbimise piiramisel. Küsimusele vastamiseks sai valida kolme vastusvariandi vahel: *toetan*, *ei toeta* või *ei oska öelda*. Tulemused on esitatud joonisel 2.10 ja taustandmete lõikes lisas 2.15.

72% elanikest toetas alkoholi müügikeeldu lasteasutuste lähedal asuvates kauplustes, 15% ei toetanud ja 13% ei omanud seisukohta. Tallinna linna elanikest toetas müügikeeldu 69%, ei toetanud 19% ja 12% ei osanud öelda. Müügikeeldu toetati igas elanike rühmas, kuid erineva tugevusega, näiteks mitte-eestlased enam kui eestlased (vastavalt 85% ja 65%), naised rohkem kui mehed (77% ja 66%), karsklased rohkem kui mõõdukad alkoholitarbijad (80% ja 63%).

Joonis 2.10. Elanike toetus kohalikele alkoholitarbimise piiramise meetmetele (% vastanutest)

Kultuuri- ja spordisündmustel piiratud alal alkoholimüügi suhtes jagunesid arvamused kaheks: 42% vastanutest toetas ettepanekut, 41% oli selle vastu ja 17% ei omanud seisukohta, millest järeldub, et kindel seisukoht puudub. Piiratud alal alkoholimüüki kalduvad rohkem toetama 18 - 29-aastased noored (50% vanuserühmast) ning vähesed alkoholitarbijad (48% tarbijarühmast), vähem aga 50 - 64-aastased elanikud (38% vanuserühmast) ja mõõdukad alkoholitarbijad (36% tarbijarühmast). Eestlastele on ettepanek enam meeltemööda kui mitte-eestlastele (vastavalt 44% ja 38%).

Elanikud ei kaldu toetama kolmandat ettepanekut, mille kohaselt keelataks alkoholimüük alla 150 m² suurusega väikepoodides – 45% vastanutest ei toetanud ettepanekut, 32% toetas ja 23% puudus seisukoht. Tallinna elanike arvamus oli lähedane üldisele – 47% ei toetanud, 33% toetas ja 20% ei osanud öelda. Alkoholimüügikeeldu väiksemates kauplustes toetasid Kirde-Eesti elanikud (48% sealsetest elanikest), mitte-eestlased (44% vastajarühmast), üle 64-aastased (43% vanuserühmast) ja karsklased (46% alkoholi mittetarbijatest). Ei toetanud aga pigem eestlased (50% vastajarühmast), mehed (50% vastajarühmast), 30 - 49-aastased (50% vanuserühmast), alkoholitarbijad (50% kõigist alkoholitarbijatest) ja eriti mõõdukad alkoholitavitajad (58% tarbijarühmast).

2.10. Toetus võimalikele alkoholimüügipiirangutele kauplustes

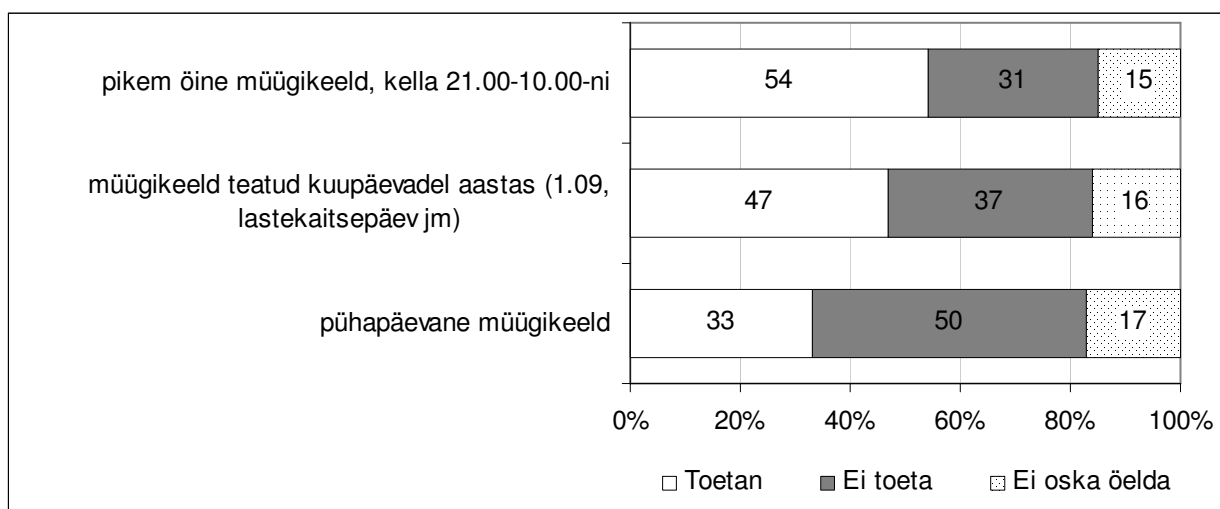
Alkoholitarbimise vähendamiseks on tehtud mitmeid ettepanekuid nagu näiteks pühapäevane alkoholimüügikeeld, müügikeeld teatud päevadel aastas (lastekaitsepäev, 1. september) ja öise müügikeelu pikendamine tunni võrra öhtul alates kella 21.00-st kuni kella 10.00-ni hommikul. Kuivõrd on ülaltoodud ettepanekutel elanike tugi, selgitasime küsimusega: “*Milliseid alkoholimüügi piiranguid Te toetate kauplustes?*”. Vastamiseks oli ette antud kolm varianti: *toetan, ei toeta või ei oska öelda*. Joonisel 2.11 on toodud elanike vastuste üldjaotused, lisas 2.16 aga vastuste jaotused elanike rühmades.

Uuringu tulemuste järgi toetas vähemalt ühte kolmest kaupluste müügipiirangust 69% uuringus osalenutest, enim leidis toetust tunni võrra pikem öine müügikeeld ja müügikeeld teatud kuupäevadel, näiteks lastekaitsepäeval ja 1. septembril, kuid mitte pühapäevane müügikeeld.

Kõige mõistvamalt suhtuti ettepanekusse pikendada kauplustes alkoholimüügikeeldu kella 21.00-st öhtul kella 10.00-ni hommikul. Seda ettepanekut toetas 54% vastanutest, 31% ei toetanud ja 15% ei omanud seisukohta. Öise müügikeelu pikendamist tunni võrra toetasid suuremal või vähemal määral kõik elanike rühmad, v.a mõõdukad alkoholitarbijad, kellest 49% oli keelu vastu, 38% toetas pikendamist ja 13% ei osanud öelda.

Alkohoolsete jookide müügikeeldu teatud kindlatel kuupäevadel, nagu näiteks lastekaitsepäeval ja 1. septembril, toetas 47% vastanutest, ei toetanud 37% ja arvamus puudus 16% vastanutest. Enamasti toetati ettepanekut, kuid mitte kõikides elanike rühmades. Müügikeelu mittetoetajad olid ülekaalus järgmistes elanike rühmades: mehed, 30 - 49-aastased elanikud, kõrgharidusega elanikud, kõige jõukamad elanikud ja mõõdukalt alkoholi tarbivad elanikud. Müügikeelu toetajaid oli rohkem mitte-eestlaste, 18 – 29-aastaste, üle 64-aastaste, naiste ja karsklaste hulgas.

Joonis 2.11. Elanike toetus võimalikele alkoholimüügipiirangutele kauplustes (% vastanutest)

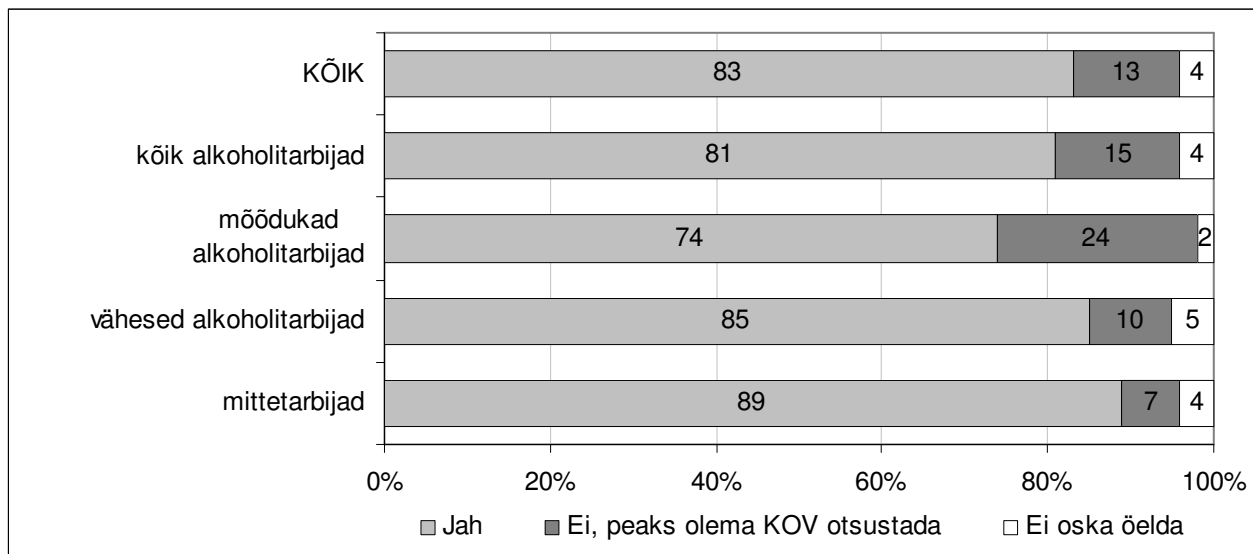

Uuringu andmetel ei toeta valdav osa elanikest pühapäevast alkoholimüügikeeldu kauplustes - 50% ei toeta, 33% toetab ja 17% ei osanud öelda. Pühapäevase müügikeeldu vastu oli 59% tallinlastest, toetust avaldas 26% ja seisukoht puudus 15% pealinlastest. Rohkem vastuseisu kui poolehoidu väljendasid ka teiste suuremate Eesti linnade elanikud, 30 – 49-aastased elanikud, mehed, kõrgema haridusega ja kõige jõukamad elanikud ning mõõdukad alkoholitarbijad. Suhteliselt suuremat toetust ettepanekule avaldasid aga maaelanikud, 18 – 29-aastased, üle 64-aastased, alg- ja põhiharidusega, väikseima sissetulekuga ning alkoholi mittetarbivad elanikud.

Kauplustes alkoholimüügipiiranguid toetanud elanikelt, keda oli 69% kõigist küsitletutest, küsiti täiendavalt: “Kui toetate alkoholi müügipiiranguid kauplustes, siis kas need peaks Teie arvates kehtima üle kogu riigi?”. Etteantud vastusvariante oli kolm: *jah*; *ei*, *see peaks olema kohaliku omavalitsuse otsustada* või *ei oska öelda*.

83% kauplustes müügipiiranguid toetanud elanikest pidas vajalikuks samade piirangute kehtestamist ka üleriigiliselt, 13% jätaks otsuse kohaliku omavalitsuse teha ja 4% ei omanud seisukohta. Üleriigiliste piirangute poolt olid elanikud vaatamata isiklikule alkoholitarbimisele või mittetarbimisele. Kauplustes müügipiiranguid toetanud karsklastele meeldis ettepanek märksa enam kui mõõdukatele alkoholitarbijatele, ideed toetas vastavalt 89% karsklastest ja 74% mõõdukatest alkoholitarbijatest (joonis 2.12, lisa 2.17)

Joonis 2.12. Elanike toetus kaupluste alkoholimüügipiirangute laiendamisele üle riigi (% vastanutest, kes toetasid alkoholimüügipiiranguid kauplustes)

2.11. Alkoholimüügi korraldus - müügi lõpetamise kellaeg toitlustusasutustes

Alkoholitarbimise vähendamiseks on tehtud ettepanekuid kehtestada toitlustusasutustes ühtne kellaeg, millal lõpetada alkoholimüük, praegu võib alkohoolseid jooke müüa kuni restorani, pubi või baari lahtioleku aja lõpuni. Kellaajalised piirangud toitlustusasutustele kehtisid näiteks ka 80 aastat tagasi, 1935. aastal, mil kohaltarbimiseks võis alkoholi müüa kella 9.00 - 22.30, kuid aega võidi pikendada 0.30-ni, tähtsamate pidude puhul võidi kohaliku perfektli loal lubada müüki kuni kella 3.00-ni ning suvituskohtades müüdi alkoholi kohapeal tarbimiseks 1. maist - 1.oktoobrini kella 2.30-ni⁵.

Selleks, et hinnata elanike rahulolu praeguse alkoholimüügi korraldusega, palusime uuringus osalejatel vastata järgmisele küsimusele: “Mis kell võiks Teie arvates lõpetada alkohoolsete jookide müümise restoranides, baarides ja pubides?”. Etteantud vastusvariante oli kuus: kesköö, kell 1.00, kell 2.00, kell 3.00, praegust korda pole vaja muuta või ei oska öelda.

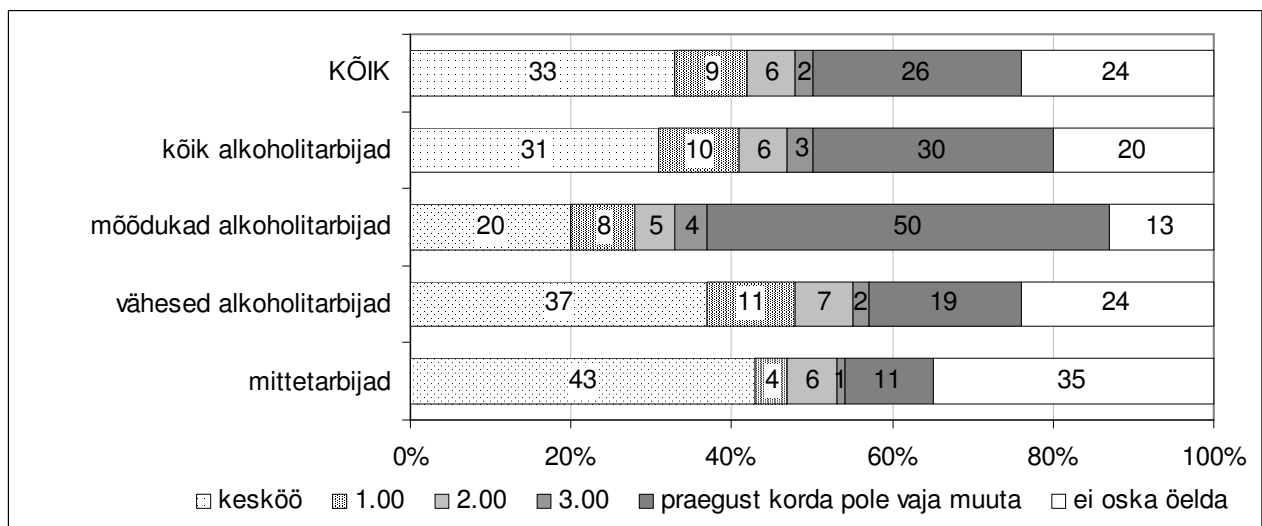
Alkoholimüügi kellaajalise piiramise suhtes toitlustusasutustes ei olnud elanikud ühel arvamisel, 33% vastanute hinnangul võiks alkoholi müümise lõpetada keskööl, 26% ei muudaks praegust korda, 9% pakkus kella 1.00 öösel, 6% kella 2.00 öösel ja 2% kella 3 öösel ning 24% vastanutest puudus seisukoht. Kaks populaarsemat vastust olid seega kesköö ja mitte seada piirangut. Kumba varianti enam eelistati, sõltus suuresti vastaja enda alkoholitarvitamise sagedusest: mida sagedasem tarbija, seda enam eelistati praegust piirangutevaba alkoholimüügikorraldust.

⁵ Alkoholimüügi seadus aastast 1935, ptk 4. Alkoholiste jookide müük kohaltarvitamiseks.
<http://www.hot.ee/seadustekogu/skx-3-10.html>

Näiteks 50% mõõdukatest alkoholarvitajatest ei teeks muutusi kehtivas müügikorralduses, kuid 20% eelistaks müügi lõpetamist keskööl, samas kui vähestest alkoholarbijatest eelistaks praeguse korra säilitamist 19% ja müügi lõpetamist keskööl 37%. Alla 50-aastaste, jõukamate, meeste, Tallinna ja suuremate Eesti linnade elanike hulgas olid ülekaalus praeguse korra säilitamise pooldajad, üle 50-aastaste, materiaalselt vähemkindlustatute, naiste ning väikelinnade ja maaelanike hulgas aga kesköö piirangu pooldajad (joonis 2.13, lisa 2.18).

Seega pooled elanikest soovivad praegusesse toitlustusasutuste alkoholimüügikorraldusse muutust ja variantidest leiaks enim poolehoidu alkoholimüügi lõpetamine südaööl.

Joonis 2.13. Elanike hinnangud alkoholimüügi lõpetamise kellaajale toitlustusasutustes (% vastanutest)

LÜHIKOKKUVÕTE JA PEAMISED JÄRELDUSED

- Alkoholarbijate osakaal väheneb, kuid endiselt arvatakse, et isiklikult juuakse vähe. 2014. aasta novembriküsitluse andmetel tarvitas suuremal või vähemal määral alkoholi 79% täiskasvanud elanikest ja 21% elanikest alkoholi ei tarbinud. 48% elanikest hindas oma alkoholarbitamist väheseks, 29% mõõdukaks ja 2% jõi enda hinnangul palju. Alates 2011. aastast on alkoholi tarbivate elanike osakaal aasta-aastalt vähenenud. Kui 2011. aastal tarbis alkohoolseid jooke 87% täiskasvanud elanikest, siis 2014. aastal 79%, kusjuures viimase aastaga on tarbijate osakaal vähenenud -3%-punkti.
- Eesti meeste hulgas alkoholarbijaid rohkem kui naiste hulgas ja see tendents on püsinud läbi aastate. 2014. aastal tarbis alkohoolseid jooke 83% meestest ja 74% naistest. Erineb ka tarbijatest meeste ja naiste alkoholarbitamise sagedus, naised hindasid valdavalt oma alkoholarbitamist väheseks (56% jõi vähe, 17% jõi mõõdukalt ja 1% jõi palju), mehed aga pigem mõõdukaks kui väheseks (41% jõi mõõdukalt, 39% jõi vähe ja 3% jõi palju).
- Vein ja vahuvein on populaarsemaks alkohoolseks joogiks, seda tarbis 2014. aasta novembri seisuga 60% täiskasvanud elanikest. Õlut tarbis 49%, kanget alkoholi (v.a viin) 46% ning viina 41% täiskasvanud elanikest. *Long drinkide* ja siidrite tarbijaid oli elanike hulgas kõige tagasihoidlikumalt – vastavalt 38% ja 35%. Alkoholi tarbivatest elanikest jõi 2014. aastal veini või vahuveini 84%, õlut 70%, kangeid alkohoolseid jooke nagu viski, brändi, liköör 66%, viina 58%, *long drinke* või kokteile 56% ja siidrit 52% elanikest. Lahjat alkoholi (veini, õlut) tarbitakse jätkuvalt kangest alkoholist sagedamini.
- Veini tarbivad mehed ja naised ühtmoodi, st vein ei ole ei meeste ega naiste jook sarnaselt siidritele. *Long drinkide* ja kokteilide tarbijad on pigem mehed kui naised. Meeste joogid on aga valdavalt viin, õlu ja muu kange alkohol. Võrreldes 2013. aastaga on meeste osakaal suurenenud enamasti lahjade alkohoolsete jookide (veini, siidrite, *long drinkide* ja kokteilide) ning muu kange alkoholi tarbijaskonnas, kuid vähenenud viinajoojate hulgas.
- Kodumajapidamistes isiklikuks tarbimiseks koduveini valmistamine on tagasihoidlik, 2014. aastal valmistas marjadest või puuviljadest koduveini 9% elanikest, õlut pruulis 5% elanikest (10% maainimestest), piirituse või viina baasil jooke valmistas 2% ja puskarit 1% elanikest. Piirituse või viina baasil kodus jookide valmistamine on vähenenud alates 2011. aastast, puskari valmistamine on jäänud üksikute perede harrastuseks.
- Välismaalt alkoholi oma tarbeks kaasaostmine ei ole viimase aastaga muutunud elanike hulgas populaarsemaks, ka 2014. aastal ostis alkoholi kaasa olenevalt joogist vaid üks tarbija kümnest. Välisreisidelt tuuakse kaasa peamiselt veine ja vahuveine ning kanget alkoholi (viski, brändi, liköör jm). Kui varasemalt oli viina ja veini välismaalt

kaasaostjaid pea võrdselt ja enim eelistati kanget alkoholi, siis viimase aasta jooksul on eelistatakse rohkem veine ja vahuveine. Õlut ja viina ostetakse välismaalt kaasa vähem kui veine ja muud kanget alkoholi. Viina ostavad elanikud kaasa enamasti Venemaalt, muud kanget alkoholi enamasti Venemaalt, Soomest, Rootsist, Lätist ja Prantsusmaalt; veini ja vahuveini peamiselt Itaaliast, Prantsusmaalt, Saksamaalt, Hispaaniast, Kreekast ja Venemaalt ning õlut peamiselt Lätist, Tšehhist, Saksamaalt ja Poolast.

- Välismaale alkoholi kaasaostmine ei ole samuti ulatuslik. 2014. aastal ostis välismaale viimiseks viina 10% elanikest, teisi kangeid alkohoolseid jooke 21% elanikest (2013. a vastavalt 13% ja 20%), õlut 9% elanikest (2012. a 10%). Veine, siidreid, *long drinke* ostis välismaale teiste jaoks kaasa 6-7% elanikest. Viina osteti kaasa peamiselt Soome, muud kanget alkoholi enamasti Venemaale ja Soome.
- Inimesed arvavad, et joovad ise vähe, kuid üldiselt juuakse palju. Alkoholi juuakse palju või liiga palju 77% elanike arvates (2013. aastal 79%, 2004. aastal 86%), mitte keegi ei arvanud, et Eesti elanikud joovad vähe ja vaid 13% hindas kaasmaalaste alkoholitarbimist mõõdukaks. Elanike hinnang isiklikule alkoholitarbimisele oli märksa positiivsem - 48% elanikest joob enda hinnangul vähe, 29% mõõdukalt, 2% palju ja 21% ei joo üldse. Mida vähesem isiklik alkoholitarbimine, seda teravamalt paistab kaaskodanike liigne alkoholikasutus silma.
- Tõsisemateks alkoholitarbimisega kaasnevateks probleemideks olid 2014. aastal elanike hinnangul alkoholijoobes sõiduki juhtimine (tõsine või väga tõsine probleem 92%), terviseprobleemid (87%) ning laste ja noorte alkoholitarbimine (86%). Need valupunktid seonduvad alkoholitarbimisega kõige tugevamalt ka 2013. aastal. Kaheksa elanikku kümnest tõi tõsise probleemina esile pereprobleeme (85%), kodust vägivalda (84%), avaliku korra rikkumisi (82%), isikuvastaseid kuritegusid (81%) ning alkoholismist põhjustatud töötust ja asotsiaalsust (77%). 66% vastanutest taunis ühiskonna üldist soosivat hoiakut alkoholitarbimisse.
- Elanike hinnangul tuleks Eestis vähendada elanike alkoholitarbimist, seda pidas vajalikuks 80% vastanutest, 4% leidis, et tarbimist ei pea vähendama ja 15% ei omanud antud küsimuses seisukohta. Sagedane isiklik alkoholitarbimine muudab elanike hoiakuid üldise alkoholitarbimise suhtes tolerantsemaks.
- Elanikud soovivad alaealised alkoholist eemal hoida ja peavad paremaks laste esmast kokkupuudet alkoholiga kodus. Väärtusmaailm on mõneti kahestunud: ühelt poolt tõdetakse alkoholivaba peopidamise võimalust ega peeta karsklust veidruseks ja saadakse aru, et tervist kahjustavalt mõjub ka regulaarne väheses koguses alkoholitarbimine, teisalt on alkoholitarbimine Eestis elustiili osa, alkohol aitab lõõgastuda ja paremini suhelda. Seltskonnas olemine eeldab Eestis paraku alkoholi tarvitamist, üksi napsu võtma ei

kiputa. Problemaatiliseks elanike rühmaks võib juba pidada ka mõõdukalt alkoholi tarbivaid elanikke, kes kalduvad enam leevendama stressi ja otsima ajatäidet alkoholist, tarvitavad alkoholi mitte ainult seltskondlikel koosviibimistel, vaid ka üksi olles ning on üldse leebemad oma hoiakutelt alkoholitarbimisse – need on enamasti mehed, kõrgema sissetulekuga ja parimas tööeas 30-49-aastased elanikud.

- Alkoholi kättesaadavuse üheks näitajaks on aeg, kui kiiresti on võimalik soovi korral alkoholi osta. 86% vastanutest märkis, et ostukohta jõudmiseks kulub 10 minutit või vähem, 12% vastanutest kulutaks müügikohani jõudmiseks kuni pool tundi ja 2% rohkem kui pool tundi. Alkoholi kättesaadavus ei ole muutunud raskemaks, nii 2014. kui 2013. aastal kulus 86%-il elanikest alkoholi müügikohta jõudmiseks 10 minutit või vähem. Seda kinnitavad ka majandustegevuse registri andmed - alkoholi müügilubadega ettevõtteid oli Eestis 2015. aasta mai seisuga 9,0% rohkem kui aasta varem ehk 6664.
- Dokumendi küsimist alla 30-aastastelt noortelt alkoholiostjatelt pidas vajalikuks varasemast rohkem elanikke - 78% (2013. a 73%), kusjuures 48% sätestaks nõude seadusega ja 30% pooldaks dokumendi küsimist, kuid mitte kohustuslikus korras (2013. a vastavalt 44% ja 29%). Isikuttõendava dokumendi küsimist ei pidanud vajalikuks 14% ja 11% elanikest ei osanud hinnangut anda. Mida suurem alkoholitarbija, seda vähem toetati nõude seadustamist.
- Elanike hinnangul peaks Eesti riigi alkoholipoliitika olema piirangutega (85% vastanutest), kusjuures 50% pooldab rangeid ja 35% väheseid piiranguid. Liberaalset alkoholipoliitikat pidas vajalikuks 5% elanikest ja 10% ei osanud hinnangut anda. Viimase kahe aasta jooksul ei ole elanike hinnangud oluliselt muutunud, pikemas perspektiivis aga küll ja pooldatakse üha rangemaid piiranguid. Kui 2004. aastal toetas rangeid piiranguid 42% elanikest, siis 2014. aastal 50%. Suurimad leebe alkoholipoliitika pooldajad olid ise mõõdukad alkoholitarbijad, kellest väheseid piiranguid toetas 52% ja rangeid piiranguid 34%. See oli ainus elanike rühm, kelle hulgas oli rohkem vähese kui rangete piirangutega alkoholipoliitika pooldajaid.
- Valdav enamus elanikest toetab alkoholireklaami keelustamist igas reklaamikanalis, v.a müügikohtades ning seda vaatamata reklaamitava alkoholi kangusele. Sarnaselt 2013. aastale soovitakse enim alkoholireklaami keelustamist tänaval, televisioonis ja raadios. Kange alkoholi tänavareklaami keelustaks 80% ja lahja alkoholi tänavareklaami 71% vastanutest. Televisioonis ja raadios keelustaks kange alkoholi reklaami 68% ja 70% vastanutest, lahja alkoholi reklaami 55% ja 56% vastanutest. Tolerantseimad oldi müügikohtades tehtava reklaami suhtes: 47% vastanutest lubaks piirangutega reklaamida kanget alkoholi ja 46% lahjat alkoholi, kolmandik keelustaks ja iga neljas-viies lubaks reklaame.

- 91% vastanutest ei pooldanud alkohoolsete jookide tarbimist avalikus kohas, 3% pooldas ja 6% ei omanud antud küsimuses seisukohta. Eitaval positsioonil oldi vaatamata sellele, kas isiklikult tarvitati alkoholi või mitte.
- Elanike alkoholitarbimise vähendamiseks peavad midagi ette võtma eelkõige inimesed ise (46%), kuid ka Vabariigi Valitsus (39%), meedia (31%), linna- ja vallavalitsused (26%) ning Riigikogu (24%). Viimase aasta jooksul on elanikud hakanud isikliku vastutuse, valitsuse ja meedia kõrval rohkem teadvustama kohalike omavalitsuste rolli. Politsei, ministriumide, vabatahtlike organisatsioonide ja karskusliikumise, alkoholitootjate ja -müüjate poolsetesse sammudesse eriti ei usuta, neilt ootaks tegusid vaid üks elanik kümnest.
- Alkoholitarbimise vähendamiseks peaksid inimesed ise muutma oma suhtumist alkoholitarbimisse ja olema teistele paremaks eeskujuks (90% alkoholi tarbimise vähendamist pooldanud vastanutest). Tõhusateks peeti ka noortele enamate vaba aja veetmise võimaluste loomist (83%), järelevalve suurendamist alkoholimüügiga seotud õigusrikkumiste korral (83%), alkoholireklaami piiramist (81%), rangemaid karistusi alkoholijoobes toimepandud õigusrikkumiste korral (80%), noortele suunatud tegevusi, mis osundaksid tarbimisega kaasnevatele negatiivsetele tagajärgedele (79%) ning alkoholi mittepropageerimist avalikel üritustel (77%). Kõige vähem tõhusaks peeti alkoholiaktsiisi tõstmist ja sellega kaasnevat alkoholi hinna tõusu (22%).
- Elanike hinnangul ei sobi alkoholimüük üldse kokku spordisündmustega (91% ei lubaks müüki), samuti ei soovita müüki tanklates (73%) ja elumajades asuvates kauplustes (65%) ning kultuuriüritustel (60%). Eesti ühiskonnas on saanud tavaks pakkuda kultuuriüritustel alkoholi, kuigi enamus elanikest seda ei poolda.
- Kohalike omavalitsuste plaanitavatest meetmetest toetati enim müügikeeldu lasteasutuste lähedal (72% toetas, 15% ei toetanud), piiratud alal alkoholimüügi suhtes kultuuri- ja spordisündmustel oldi kahevahel (42% toetas, 41% ei toetanud) ning müügikeeldu väikekauplustes kalduti mitte toetama (45% ei toetanud, 32% toetas). Toetust leidis ettepanek pikendada kauplustes alkoholimüügikeeldu kella 21.00-st õhtul kella 10.00-ni hommikul (54% toetas, 31% ei toetanud), samuti alkohoolsete jookide müügi keelamine näiteks lastekaitsepäeval ja 1. septembril (47% toetas, 37% ei toetanud), ei toetata aga pühapäevast alkoholimüügikeeldu kauplustes (50% ei toetanud, 33% toetas).
- Alkoholimüügi kellaajalise piiramise suhtes toitlustusasutustes ei olnud elanikud ühel arvamusel: 33% vastanute hinnangul võiks alkoholi müümise lõpetada keskööl, 26% ei muudaks praegust korda, 9% pakkus kella 1.00 öösel, 6% kella 2.00 öösel ja 2% kella 3 öösel ning 24% vastanutest puudus seisukoht. Mida sagedasem alkoholitarbija, seda enam eelistati praegust piirangutevaba alkoholimüügikorraldust.

KÜSITLUSTULEMUSTE PROTSENTJAOTUSED

1. HINNAKE PALUN OMA ALKOHOOLSETE JOOKIDE TARBIMIST (% vastanutest, n=809)

Ei joo üldse	21
Joon vähe	48
Joon mõõdukalt	29
Joon palju	2

2. KUI SAGELI TE JÕITE 2014. AASTA NOVEMBRIS JÄRGMISI ALKOHOOLSEID JOOKE? (% alkoholi tarbijatest, n=635)

	Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõin 1-3 korda kuus	Jõin 1-2 korda nädalas	Jõin peaaegu iga päev
Viina	42	29	26	3	-
Teisi kangeid jooke (viskit, brändit, likööri jne)	34	33	30	3	0
Veini, vahuveini	16	28	48	7	1
Õlut	30	21	29	14	6
Siidrit	48	36	14	2	-
Long drinke, kokteile	44	37	16	2	1

3. KAS TE OLETE 2014. AASTAL OSTNUD ISE VÕI TEISTE KAUDU VÄLISMAALT ALKOHOOLSEID JOOKE, ET NEID TARBIDA EESTIS? (% alkoholi tarbijatest, vastaja võis märkida mitu vastusevarianti)

	Ei ostnud ise ega teiste kaudu	Ostsin ise kaasa	Ostsin teiste toodud jooke	Ostetud alkoholi kogus liitrites aastas
Viina	83	7	1	2,55 (n=45)
Teisi kangeid jooke (viski, liköör jne)	80	10	2	1,50 (n=66)
Veini, vahuveini	77	13	1	2,59 (n=80)
Õlut	80	8	1	8,83 (n=39)
Siidrit	87	2	-	2,26 (n=8)
Long drinke, kokteile	86	2	-	2,45 (n=7)

4. KAS TEIE ISE VÕI KEEGI TEIE PERELIIKMETEST OSTIS 2014. AASTA JOOKSUL ALKOHOOLSEID JOOKE VÄLISMAALE VIIMISEKS, MITTE OMA TARBEKS (KINGIKS, TELLITI, MÜÜGIKS VMS)? (ostjate % küsitlusele vastanutest)

	Ostsin	Ostetud alkoholi kogus liitrites
Viina	10	8,92 (n=45)
Teisi kangeid jooke (viski, liköör jne)	21	2,16 (n=136)
Veini, vahuveini	7	7,59 (n=21)
Õlut	9	29,83 (n=36)
Siidrit	7	19,26 (n=20)
Long drinke, kokteile	6	19,18 (n=11)

5. KAS TEIE PERE VALMISTAS 2014. AASTAL ENDALE KODUS ALKOHOOLSEID JOOKE? (jah vastanute %)

Koduõlut	5
Koduveini	9
Piirituse või viina baasil jooke	2
Puskarit	1

6. KUI KAUGEL ON TEIE ELUKOHAST LÄHIM ALKOHOLSETE JOOKIDE MÜÜGIKOHT? (% vastanutest)

Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 min	86
Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 30 min	12
Müügikohta jõudmiseks kulub rohkem kui 30 min	2

7. MILLISEKS HINDATE TE EESTIMAALASTE PRAEGUST ALKOHOLITARBIKIMIST? (% vastanutest)

Juuakse vähe	0
Juuakse mõõdukalt	13
Juuakse palju	54
Juuakse väga palju	23
Ei oska öelda	10

8. KUI TÕSISED ON TEIE HINNANGUL JÄRGMISED ALKOHOLIGA SEOTUD PROBLEEMID EESTIS? (% vastanutest)

	Väga tõsine	Tõsine	Ei ole tõsine	Ei oska öelda
Terviseprobleemid	35	52	4	9
Kodune vägivald	38	46	4	12
Isikuvastased kuriteod	30	51	6	13
Alkoholijoobes sõiduki juhtimine	58	34	3	5
Avaliku korra rikkumised	25	57	10	8
Salaalkoholi ost-müük	13	31	18	38
Alkoholist põhjustatud probleemid töökohal (töölt puudumine, töökohustuste mittetäitmine jne)	10	34	25	31
Alkoholismist põhjustatud töötus ja asotsiaalsus	32	45	7	16
Alkoholist põhjustatud pereprobleemid	38	47	4	11
Laste ja noorte alkoholi tarbimine	48	38	4	10
Üldine soosiv hoiak alkoholi tarbimisse	23	43	15	19

9. MILLINE PEAKS TEIE HINNANGUL OLEMA EESTI RIIGI ALKOHOLIPOLIITIKA? (% vastanutest)

Võimalikult liberaalne (piiranguteta)	5
Väheste piirangutega	35
Rangete piirangutega	50
Ei oska öelda	10

10. MIDA TE ARVATE ALKOHOLI REKLAAMIST? (% vastanutest)

	Võiks lubada	Võiks lubada teatud piirangutega	Tuleks keelustada
KANGE alkoholi reklaam (viin, viski, konjak, liköör jne)			
Reklaam televisioonis	3	29	68
Reklaam raadios	4	26	70
Reklaam ajalehtedes, ajakirjades	7	36	57
Reklaam tänaval	3	17	80
Reklaam Internetis, sotsiaalmeedias	6	32	62
Reklaam müügikohtades (sh degusteerimised)	22	47	31

	Võiks lubada	Võiks lubada teatud piirangutega	Tuleks keelustada
LAHJA alkoholi reklaam (vein, õlu, siider jne)			
Reklaam televisioonis	8	37	55
Reklaam raadios	8	36	56
Reklaam ajalehtedes, ajakirjades	11	42	47
Reklaam tänaval	6	23	71
Reklaam Internetis, sotsiaalmeedias	9	36	55
Reklaam müügikohtades (sh degusteerimised)	26	45	29

11. KAS TEIE ARVATES OLEKS VAJA, ET MÜÜJAD KÜSIKSID ISIKUT TÕENDAVAT DOKUMENTI IGALT ALLA 30-AASTASELT ALKOHOLI OSTJALT? (% vastanutest)

Jah, kuid see ei peaks olema kohustuslik	30
Jah, dokumendi näitamine peaks olema seadusega kehtestatud kohustus	48
Ei ole vaja	14
Ei oska öelda	8

12. KAS TEIE HINNANGUL TULEKS EESTIS ELANIKE ALKOHOLI TARBIMIST VÄHENDADA?

Jah	80
Ei	5
Ei oska öelda	15

13. KUIDAS TE SUHTUTE AVALIKUS KOHAS (PARKIDES, TÄNAVAL, BUSSIPEATUSTES JN) ALKOHOLSETE JOOKIDE TARBIMISSE?

Pooldan	3
Ei poolda	91
Ei oska öelda	6

14. KES PEAKS TEIE ARVATES ASTUMA SAMME ELANIKE ALKOHOLI TARBIMISE VÄHENDAMISEKS? (% vastanutest, kelle hinnangul tuleks alkoholitarbimist vähendada, vastaja võis märkida mitu vastusvarianti)

President	9
Riigikogu	24
Vabariigi Valitsus	39
Linna-, vallavalitsused	26
Sotsiaalministeerium	12
Haridus- ja Teadusministeerium	8
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	5
Rahandusministeerium	4
Alkoholi tootjad	8
Alkoholi müüjad	6
Politsei	14
Meedia (TV, raadio, ajalehed, ajakirjad, Internet)	31
Vabatahtlikud organisatsioonid ja karskusliikumine	11
Inimesed ise	46
Ei oska öelda	2

15. MIDA PEAKS TEIE ARVATES ALKOHOLITARBIMISE VÄHENDAMISEKS TEGEMA?

(% vastanutest, kelle hinnangul tuleks alkoholi tarbimist vähendada)

	Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim	22	39	31	8
Alkoholi reklaami peaks piirama	81	14	3	2
Alkoholi müügikohti peaks vähendama	50	33	13	4
Alkoholi joores inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (nt sõiduki joores juhtimisel)	80	16	2	2
Tuleks suurendada järelvalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (nt müük alaealisele, illegaalne müük)	83	14	1	2
Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest	53	37	5	5
Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi	79	16	2	3
Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi	83	14	0	3
Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist	77	19	1	3
Tuleks edendada karskusliikumist	40	42	9	9
Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskujuks	90	9	0	1
Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist	33	33	22	12

16. KAS ALKOHOLSEID JOOKE PEAKS TEIE ARVATES MÜÜMA ...? (% vastanutest)

	Jah	Ei	Ei oska öelda
tanklates	18	73	9
spordivõistlustel	6	91	3
kontsertidel, kultuuriüritustel	25	60	15
elumajades asuvates kauplustes	16	65	19

17. MIDA TE ARVATE JÄRGNEVATEST MEETMETEST ALKOHOLITARBIMISE PIIRAMISEL? (% vastanutest)

	Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Alkoholimüügi keelamine kauplustes, mille peasissepääs asub lasteasutusele lähemal kui 50 meetrit	72	15	13
Alkoholimüügi keelamine väikepoodides, mille suurus jääb alla 150 m ²	32	45	23
Alkoholimüügi lubamist kultuuri- ja spordiüritustel selleks eraldi piiratud alal	42	41	17

18. MILLISEID ALKOHOLIMÜÜGI PIIRANGUID TE TOETATE KAUPLUSTES? (% vastanutest)

	Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Pühapäevane müügikeeld	33	50	17
Müügikeeld teatud kindlatel kuupäevadel aastas (1. september, lastekaitsepäev jms)	47	37	16
Öise müügikeelu kellaegade pikendamine (kella 21.00 kuni 10.00)	54	31	15

19. KUI TOETATE ALKOHOLI MÜÜGIPIIRANGUID KAUPLUSTES, SIIS KAS NEED PEAKS TEIE ARVATES KEHTIMA ÜLE KOGU RIIGI? (% vastanutest, kes toetavad alkoholi müügipiiranguid kauplustes, n=560)

Jah	83
Ei, see peaks olema kohaliku omavalitsuse otsustada	13
Ei oska öelda	4

20. MIS KELL VÕIKS TEIE ARVATES LÕPETADA ALKOHOLSETE JOOKIDE MÜÜMISE RESTORANIDES, BAARIDES, PUBIDES? (% vastanutest)

keskööl, 00.00	33
kell 01.00	9
kell 02.00	6
kell 03.00	2
praegust korda pole vaja muuta	26
ei oska öelda	24

21. KUIVÕRD TE OLETE NÕUS ALLJÄRGNEVATE VÄIDETEGA? Palun märkige iga väite kohta

	Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Alkoholi tarbimine kuulub Eestis elustiili juurde	50	33	17
Pidu saab pidada ka ilma alkoholita	75	15	10
Alkoholi mittetarbimine (karsklus) on imelik/veidrus	13	73	14
Ma ei tarbi üksi olles alkoholi, ainult seltskonnas viibides	57	29	14
Pean sageli põhjendama, miks ma ei soovi tarbida alkoholi	37	50	13
Ka väike kogus alkoholi kahjustab regulaarselt tarbides tervist	63	22	15
Alkohol aitab lõõgastuda ja paremini suhelda	47	36	17
Tarvitan alkoholi, sest olen stressis ja mul on probleeme	15	70	15
Alkoholi tarbimine on ajatäide, leevendab igavust	14	72	14
Mul on lähedasi sõpru või pereliikmeid, kelle alkoholitarbimine on tekitanud probleeme mulle, neile endile või teistele pereliikmetele	57	30	13
Avalikel üritustel ei pakuta alkoholivaba alternatiivi	40	35	25
Alkohol muudab mind vihaseks ja agressiivseks	10	71	19
Alaealised ei tohi mingil juhul alkoholi tarbida	91	4	5
Parem on alaealise esmane alkoholitarvitamine kodus vanema silme all, kui sõprade seltsis	63	15	22

**KÜSITLUSTULEMUSTE PROTSENTJAOTUSED
TAUSTTUNNUSTE LÕIKES**

**Alkoholsete jookide isiklik tarbimine
(% vastajatest)**

		Ei joo üldse	Joon vähe	Joon mõõdukalt	Joon palju
Keskmiselt		21	48	29	2
Regioon	Põhja-Eesti	22	44	32	2
	Kesk-Eesti	18	52	30	0
	Kirde-Eesti	16	53	30	1
	Lääne-Eesti	30	43	26	1
	Lõuna-Eesti	21	52	24	3
Elukoht	Tallinn	18	45	35	2
	suured linnad	18	54	28	0
	väikelinnad	27	45	25	3
	maa-asulad	24	48	26	2
Rahvus	eestlased	20	46	31	3
	mitte-eestlased	24	50	26	0
Vanus	18 – 29-aastased	27	40	33	0
	30 – 49-aastased	16	47	35	2
	50 – 64-aastased	19	52	25	4
	65 – 74-aastased	32	53	15	0
Sugu	naised	26	56	17	1
	mehed	17	39	41	3
Haridus	I taseme haridus	32	38	28	2
	II taseme haridus	22	48	28	2
	III taseme haridus	15	53	30	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	33	46	17	4
	201 - 400 €	25	49	25	1
	401 - 600 €	17	54	28	1
	601 - 800 €	18	42	34	6
	üle 800 €	13	42	43	2

Alkoholsete jookide tarbimise sagedus
(% alkoholitarbijatest; 2014. a novembris)

VIIN		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Keskmiselt		42	29	26	3	0
Regioon	Põhja-Eesti	47	28	22	3	0
	Kesk-Eesti	47	28	19	6	0
	Kirde-Eesti	45	18	32	5	0
	Lääne-Eesti	31	29	35	5	0
	Lõuna-Eesti	36	36	27	1	0
Elukoht	Tallinn	44	31	22	3	0
	suured linnad	39	27	31	3	0
	väikelinnad	41	32	25	2	0
	maa-asulad	43	26	27	4	0
Rahvus	eestlased	41	33	23	3	0
	mitte-eestlased	46	19	31	4	0
Vanus	18 - 29-aastased	51	35	14	0	0
	30 - 49-aastased	38	33	25	4	0
	50 - 64-aastased	41	21	33	5	0
	65 - 74-aastased	41	23	34	2	0
Sugu	naised	59	26	14	1	0
	mehed	27	31	36	6	0
Haridus	I taseme haridus	35	23	38	4	0
	II taseme haridus	41	30	25	4	0
	III taseme haridus	46	30	21	3	0
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	37	28	35	0	0
	201 - 400 €	47	24	26	3	0
	401 - 600 €	37	29	28	6	0
	601 - 800 €	49	29	19	3	0
	üle 800 €	38	40	21	1	0

VISKI, BRÄNDI, LIKÖÖR jne		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Keskmiselt		34	33	30	3	0
Regioon	Põhja-Eesti	32	31	34	3	0
	Kesk-Eesti	47	29	24	0	0
	Kirde-Eesti	48	28	19	5	0
	Lääne-Eesti	25	46	26	2	0
	Lõuna-Eesti	27	38	33	2	0
Elukoht	Tallinn	27	33	36	4	0
	suured linnad	37	30	30	3	0
	väikelinnad	39	28	30	3	0
	maa-asulad	36	38	25	1	0
Rahvus	eestlased	32	37	29	2	0
	mitte-eestlased	38	24	34	4	0
Vanus	18 - 29-aastased	32	35	32	1	0
	30 - 49-aastased	32	30	34	4	0
	50 - 64-aastased	37	39	21	3	0
	65 - 74-aastased	37	25	35	3	0
Sugu	naised	42	35	21	2	0
	mehed	26	32	39	3	0
Haridus	I taseme haridus	38	36	26	0	0
	II taseme haridus	34	32	30	4	0
	III taseme haridus	32	34	31	3	0
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	61	28	10	1	0
	201 - 400 €	35	34	28	3	0
	401 - 600 €	31	34	34	1	0
	601 - 800 €	32	31	35	2	0
	üle 800 €	23	37	35	5	0

VEIN, VAHUVein		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Keskmiselt		16	28	48	7	1
Regioon	Põhja-Eesti	15	24	51	8	2
	Kesk-Eesti	11	46	32	11	0
	Kirde-Eesti	27	27	43	2	1
	Lääne-Eesti	7	37	53	3	0
	Lõuna-Eesti	17	25	52	6	0
Elukoht	Tallinn	12	24	52	10	2
	suured linnad	22	27	45	5	1
	väikelinnad	14	31	47	7	1
	maa-asulad	16	32	47	4	1
Rahvus	eestlased	15	26	51	7	1
	mitte-eestlased	19	34	42	5	0
Vanus	18 - 29-aastased	15	32	46	7	0
	30 - 49-aastased	13	25	52	9	1
	50 - 64-aastased	17	30	46	5	2
	65 - 74-aastased	21	27	50	2	0
Sugu	naised	10	31	53	5	1
	mehed	22	25	44	8	1
Haridus	I taseme haridus	31	24	35	10	0
	II taseme haridus	18	31	47	4	0
	III taseme haridus	7	28	55	8	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	28	40	20	12	0
	201 - 400 €	21	32	46	1	0
	401 - 600 €	9	29	56	6	0
	601 - 800 €	7	16	65	11	1
	üle 800 €	13	25	47	11	4

Õ L U		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Keskmiselt		30	21	29	14	6
Regioon	Põhja-Eesti	26	21	31	15	7
	Kesk-Eesti	41	17	31	10	1
	Kirde-Eesti	41	22	15	20	2
	Lääne-Eesti	35	25	22	15	3
	Lõuna-Eesti	27	21	36	9	7
Elukoht	Tallinn	27	21	31	15	6
	suured linnad	30	28	28	13	1
	väikelinnad	28	25	29	9	9
	maa-asulad	34	15	30	15	6
Rahvus	eestlased	28	20	31	14	7
	mitte-eestlased	34	23	27	14	2
Vanus	18 - 29-aastased	35	20	27	10	8
	30 - 49-aastased	30	18	33	15	4
	50 - 64-aastased	27	26	27	14	6
	65 - 74-aastased	32	18	28	17	5
Sugu	naised	50	24	20	6	0
	mehed	12	19	38	21	10
Haridus	I taseme haridus	23	18	40	7	12
	II taseme haridus	36	18	26	17	3
	III taseme haridus	27	26	29	13	5
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	38	19	34	7	2
	201 - 400 €	30	17	33	15	5
	401 - 600 €	33	24	22	16	5
	601 - 800 €	32	19	30	11	8
	üle 800 €	23	28	27	16	6

S I I D E R		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Keskmiselt		48	36	14	2	0
Regioon	Põhja-Eesti	44	39	15	2	0
	Kesk-Eesti	47	26	20	7	0
	Kirde-Eesti	73	18	9	0	0
	Lääne-Eesti	40	40	19	1	0
	Lõuna-Eesti	48	41	10	1	0
Elukoht	Tallinn	43	42	12	3	0
	suured linnad	59	27	13	1	0
	väikelinnad	47	32	17	4	0
	maa-asulad	48	36	16	0	0
Rahvus	eestlased	46	35	17	2	0
	mitte-eestlased	53	37	8	2	0
Vanus	18 - 29-aastased	30	38	28	4	0
	30 - 49-aastased	43	40	15	2	0
	50 - 64-aastased	59	34	7	0	0
	65 - 74-aastased	75	21	4	0	0
Sugu	naised	47	36	16	1	0
	mehed	49	36	12	3	0
Haridus	I taseme haridus	52	27	16	5	0
	II taseme haridus	50	36	13	1	0
	III taseme haridus	45	38	15	2	0
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	44	35	14	7	0
	201 - 400 €	54	31	13	2	0
	401 - 600 €	46	37	15	2	0
	601 - 800 €	46	40	12	2	0
	üle 800 €	46	37	17	0	0

LONG DRINGID KOKTEILID		Ei joo seda üldse	Ei joonud novembris	Jõi 1-3 korda kuus	Jõi 1-2 korda nädalas	Jõi peaaegu iga päev
Keskmiselt		44	37	16	2	1
Regioon	Põhja-Eesti	42	38	17	3	0
	Kesk-Eesti	36	33	22	9	0
	Kirde-Eesti	54	27	18	1	0
	Lääne-Eesti	46	37	14	2	1
	Lõuna-Eesti	45	40	12	2	1
Elukoht	Tallinn	42	39	18	1	0
	suured linnad	50	34	15	1	0
	väikelinnad	45	28	19	7	1
	maa-asulad	42	41	13	3	1
Rahvus	eestlased	40	39	18	2	1
	mitte-eestlased	54	32	10	4	0
Vanus	18 - 29-aastased	30	43	21	6	0
	30 - 49-aastased	42	37	18	2	1
	50 - 64-aastased	48	39	11	1	1
	65 - 74-aastased	69	15	13	3	0
Sugu	naised	46	36	14	3	1
	mehed	43	38	17	2	0
Haridus	I taseme haridus	43	35	17	5	0
	II taseme haridus	46	33	18	3	0
	III taseme haridus	43	40	14	2	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	47	33	7	11	2
	201 - 400 €	50	33	14	2	1
	401 - 600 €	38	39	21	2	0
	601 - 800 €	42	38	18	2	0
	üle 800 €	43	37	18	1	1

Hinnang praegusele eestimaalaste alkoholsete jookide tarbimisele
(% vastajatest)

		Juuakse vähe	Juuakse mõõdukalt	Juuakse palju	Juuakse liiga palju	Ei oska öelda
Keskmiselt		0	13	54	23	10
Regioon	Põhja-Eesti	0	16	53	22	9
	Kesk-Eesti	0	7	58	27	8
	Kirde-Eesti	0	12	58	17	13
	Lääne-Eesti	0	11	55	27	7
	Lõuna-Eesti	0	12	52	26	10
Elukoht	Tallinn	0	16	56	21	7
	suured linnad	0	14	53	22	11
	väikelinnad	0	14	51	22	13
	maa-asulad	0	10	55	27	8
Rahvus	eestlased	0	12	56	24	8
	mitte-eestlased	0	16	50	22	12
Vanus	18 – 29-aastased	0	12	42	36	10
	30 – 49-aastased	0	17	58	21	4
	50 – 64-aastased	0	11	54	22	13
	65 – 74-aastased	0	9	62	13	16
Sugu	naised	0	9	53	31	7
	mehed	0	18	55	15	12
Haridus	I taseme haridus	0	8	48	29	15
	II taseme haridus	0	14	56	22	8
	III taseme haridus	0	15	57	22	6
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	0	9	48	31	12
	201 - 400 €	0	10	56	21	13
	401 - 600 €	1	17	51	27	4
	601 - 800 €	0	14	58	23	5
	üle 800 €	0	15	61	18	6
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	0	14	56	22	9
	mõõdukad	0	16	59	19	6
	vähesed	0	12	54	23	11
	mittetarbijad	0	11	48	29	12

**Hinnang isikuttõendava dokumendi küsimise vajalikkusele igalt alla 30-aastaselt
alkohoolsete jookide ostjalt (% vastanutest)**

		Jah, kuid see ei peaks olema kohustuslik	Dokumendi näitamine peaks olema seadusega kehtestatud kohustus	Ei ole vaja	Ei oska öelda
Keskmiselt		30	48	14	8
Regioon	Põhja-Eesti	33	46	13	8
	Kesk-Eesti	30	43	18	9
	Kirde-Eesti	26	57	11	6
	Lääne-Eesti	30	47	17	6
	Lõuna-Eesti	29	49	14	8
Elukoht	Tallinn	33	47	12	8
	suured linnad	21	62	10	7
	väikelinnad	27	46	19	8
	maa-asulad	35	42	15	8
Rahvus	eestlased	33	41	18	8
	mitte-eestlased	26	63	5	6
Vanus	18 - 29 aastased	37	50	8	5
	30 - 49 aastased	29	42	19	10
	50 - 64 aastased	27	52	15	6
	65 - 74 aastased	31	53	6	10
Sugu	naised	31	51	11	7
	mehed	30	45	17	8
Haridus	I taseme haridus	36	48	10	6
	II taseme haridus	28	50	15	7
	III taseme haridus	31	46	15	8
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	33	52	6	9
	201- 400 €	31	48	12	9
	401- 600 €	24	54	17	5
	601- 800 €	43	36	16	5
	üle 800 €	26	49	18	7
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	30	47	15	8
	mõõdukad	37	34	21	8
	vähesed	26	54	12	8
	mittetarbijad	32	53	9	6

Hinnang, milline peaks olema Eesti riigi alkoholipoliitika
(% vastanutest)

		Võimalikult liberaalne	Väheste piirangutega	Rangete piirangutega	Ei oska öelda
Keskmiselt		5	35	50	10
Regioon	Põhja-Eesti	9	36	47	8
	Kesk-Eesti	0	30	66	4
	Kirde-Eesti	1	34	54	11
	Lääne-Eesti	4	29	49	18
	Lõuna-Eesti	4	38	48	10
Elukoht	Tallinn	7	37	49	7
	suured linnad	2	39	47	12
	väikelinnad	11	30	45	14
	maa-asulad	2	33	56	9
Rahvus	eestlased	4	37	49	10
	mitte-eestlased	7	31	53	9
Vanus	18 - 29 aastased	5	27	57	11
	30 - 49 aastased	6	39	46	9
	50 - 64 aastased	7	41	44	8
	65 - 74 aastased	1	25	63	11
Sugu	naised	4	31	56	9
	mehed	7	39	44	10
Haridus	I taseme haridus	6	32	49	13
	II taseme haridus	5	33	52	10
	III taseme haridus	4	39	50	7
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	0	29	66	5
	201- 400 €	5	33	49	13
	401- 600 €	8	35	46	11
	601- 800 €	8	35	51	6
	üle 800 €	4	42	47	7
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	5	40	47	8
	möödukad	7	52	34	7
	vähesed	3	31	57	9
	mittetarbijad	8	16	61	15

Perede poolt kodus alkoholsete jookide valmistamine 2014. aastal
(% vastanutest)

		Koduõlu	Koduvein	Joogid piirituse või viina baasil	Puskar
Keskmiselt		5	9	2	1
Regioon	Põhja-Eesti	6	10	2	1
	Kesk-Eesti	6	8	1	5
	Kirde-Eesti	3	7	4	2
	Lääne-Eesti	2	8	2	1
	Lõuna-Eesti	6	10	0	0
Elukoht	Tallinn	4	9	2	0
	suured linnad	1	10	2	1
	väikelinnad	3	7	2	4
	maa-asulad	10	10	1	1
Rahvus	eestlased	7	11	2	2
	mitte-eestlased	1	7	1	0
Vanus	18 - 29 aastased	5	10	0	1
	30 - 49 aastased	3	11	3	2
	50 - 64 aastased	8	8	2	1
	65 - 74 aastased	5	8	1	0
Sugu	naised	3	9	2	0
	mehed	8	9	2	2
Haridus	I taseme haridus	9	5	0	2
	II taseme haridus	5	11	2	1
	III taseme haridus	3	9	2	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	4	7	0	1
	201- 400 €	4	7	2	0
	401- 600 €	9	12	2	1
	601- 800 €	8	9	0	0
	üle 800 €	3	11	3	5

Lähima alkohoolsete jookide müügikoha kaugus elukohast
(% vastanutest)

		Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 10 min	Müügikohta jõudmiseks kulub kuni 30 min	Müügikohta jõudmiseks kulub rohkem kui 10 min
Keskmiselt		86	12	2
Regioon	Põhja-Eesti	91	8	1
	Kesk-Eesti	78	20	2
	Kirde-Eesti	86	12	2
	Lääne-Eesti	88	12	0
	Lõuna-Eesti	81	13	6
Elukoht	Tallinn	94	6	0
	suured linnad	93	7	0
	väikelinnad	91	8	1
	maa-asulad	73	21	6
Rahvus	eestlased	81	16	3
	mitte-eestlased	96	3	1
Vanus	18 - 29 aastased	93	7	0
	30 - 49 aastased	88	10	2
	50 - 64 aastased	81	14	5
	65 - 74 aastased	81	17	2
Sugu	naised	87	11	2
	mehed	85	13	2
Haridus	I taseme haridus	85	10	5
	II taseme haridus	84	14	2
	III taseme haridus	91	8	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	80	11	9
	201- 400 €	85	14	1
	401- 600 €	88	8	4
	601- 800 €	90	9	1
	üle 800 €	88	12	0

Hinnang elanike alkoholitarbimise vähendamise vajalikkusele Eestis
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		80	5	15
Regioon	Põhja-Eesti	79	5	16
	Kesk-Eesti	88	7	5
	Kirde-Eesti	79	0	21
	Lääne-Eesti	84	2	14
	Lõuna-Eesti	79	6	15
Elukoht	Tallinn	82	5	13
	suured linnad	78	5	17
	väikelinnad	71	8	21
	maa-asulad	85	2	13
Rahvus	eestlased	83	5	12
	mitte-eestlased	75	3	22
Vanus	18 - 29 aastased	79	2	19
	30 - 49 aastased	80	8	12
	50 - 64 aastased	79	2	19
	65 - 74 aastased	86	3	11
Sugu	naised	84	2	14
	mehed	76	7	17
Haridus	I taseme haridus	77	7	16
	II taseme haridus	81	4	15
	III taseme haridus	81	5	14
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	86	1	13
	201- 400 €	81	4	15
	401- 600 €	76	7	17
	601- 800 €	84	2	14
	üle 800 €	81	7	12
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	80	6	14
	mõõdukad	74	9	17
	vähesed	84	4	12
	mittetarbijad	80	1	19

Elanike suhtumine avalikus kohas alkoholsete jookide tarbimisse
(% vastanutest)

		Pooldan	Ei poolda	Ei oska öelda
Keskmiselt		3	91	6
Regioon	Põhja-Eesti	6	85	9
	Kesk-Eesti	0	97	3
	Kirde-Eesti	2	96	2
	Lääne-Eesti	1	93	6
	Lõuna-Eesti	2	93	5
Elukoht	Tallinn	5	85	10
	suured linnad	2	94	4
	väikelinnad	3	95	2
	maa-asulad	3	91	6
Rahvus	eestlased	3	89	8
	mitte-eestlased	4	94	2
Vanus	18 - 29 aastased	3	91	6
	30 - 49 aastased	5	88	7
	50 - 64 aastased	2	91	7
	65 - 74 aastased	2	95	3
Sugu	naised	1	94	5
	mehed	5	87	8
Haridus	I taseme haridus	0	95	5
	II taseme haridus	5	90	5
	III taseme haridus	4	89	7
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	1	97	2
	201- 400 €	2	95	3
	401- 600 €	5	87	8
	601- 800 €	5	86	9
	üle 800 €	5	83	12
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	4	89	7
	möödukad	7	83	10
	vähesed	3	92	5
	mittetarbijad	0	98	2

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Alkoholiaktsiis peaks olema kõrgem ja alkohol kallim (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		22	39	31	8
Regioon	Põhja-Eesti	20	39	31	10
	Kesk-Eesti	26	40	21	13
	Kirde-Eesti	26	25	45	4
	Lääne-Eesti	28	35	33	4
	Lõuna-Eesti	18	49	27	6
Elukoht	Tallinn	19	47	27	7
	suured linnad	24	34	41	1
	väikelinnad	17	37	32	14
	maa-asulad	25	37	28	10
Rahvus	eestlased	22	41	30	7
	mitte-eestlased	21	35	34	10
Vanus	18 - 29 aastased	30	34	24	12
	30 - 49 aastased	17	46	30	7
	50 - 64 aastased	17	36	38	9
	65 - 74 aastased	30	38	28	4
Sugu	naised	25	40	28	7
	mehed	17	39	35	9
Haridus	I taseme haridus	31	39	16	14
	II taseme haridus	20	37	36	7
	III taseme haridus	20	42	32	6
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	19	59	17	5
	201- 400 €	21	35	33	11
	401- 600 €	24	31	39	6
	601- 800 €	19	46	28	7
	üle 800 €	26	39	29	6
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	18	42	34	6
	mõõdukad	11	44	40	5
	vähesed	23	40	30	7
	mittetarbijad	36	30	20	14

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Alkoholi reklaami peaks piirama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		81	14	3	2
Regioon	Põhja-Eesti	80	14	4	2
	Kesk-Eesti	97	3	0	0
	Kirde-Eesti	74	22	4	0
	Lääne-Eesti	82	15	2	1
	Lõuna-Eesti	80	14	3	3
Elukoht	Tallinn	82	14	2	2
	suured linnad	66	31	2	1
	väikelinnad	82	9	6	3
	maa-asulad	89	7	3	1
Rahvus	eestlased	83	13	3	1
	mitte-eestlased	78	18	2	2
Vanus	18 - 29 aastased	78	19	0	3
	30 - 49 aastased	76	18	5	1
	50 - 64 aastased	85	11	3	1
	65 - 74 aastased	95	3	1	1
Sugu	naised	85	12	1	2
	mehed	78	16	5	1
Haridus	I taseme haridus	80	13	7	0
	II taseme haridus	82	15	2	1
	III taseme haridus	81	14	3	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	88	10	2	0
	201- 400 €	83	13	2	2
	401- 600 €	84	12	4	0
	601- 800 €	73	20	6	1
	üle 800 €	80	15	1	4
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	79	17	3	1
	mõõdukad	68	28	3	1
	vähesed	86	11	2	1
	mittetarbijad	91	3	4	2

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Alkoholi müügikohti peaks vähendama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		50	33	13	4
Regioon	Põhja-Eesti	45	34	16	5
	Kesk-Eesti	69	25	4	2
	Kirde-Eesti	49	41	10	0
	Lääne-Eesti	49	34	13	4
	Lõuna-Eesti	52	32	12	4
Elukoht	Tallinn	46	36	16	2
	suured linnad	46	39	12	3
	väikelinnad	52	33	12	3
	maa-asulad	54	29	12	5
Rahvus	eestlased	52	30	14	4
	mitte-eestlased	44	41	11	4
Vanus	18 - 29 aastased	49	35	11	5
	30 - 49 aastased	45	36	17	2
	50 - 64 aastased	48	32	14	6
	65 - 74 aastased	68	26	5	1
Sugu	naised	52	35	9	4
	mehed	48	31	18	3
Haridus	I taseme haridus	60	28	9	3
	II taseme haridus	47	34	15	4
	III taseme haridus	48	36	13	3
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	59	30	11	0
	201- 400 €	45	39	12	4
	401- 600 €	49	33	10	8
	601- 800 €	51	27	21	1
	üle 800 €	54	31	13	2
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	47	36	14	3
	möödukad	36	41	20	3
	vähesed	53	34	10	3
	mittetarbijad	63	24	8	5

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Alkoholijoobes inimesi peaks õigusrikkumiste korral rangemalt karistama (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		80	16	2	2
Regioon	Põhja-Eesti	78	18	2	2
	Kesk-Eesti	89	9	2	0
	Kirde-Eesti	85	14	1	0
	Lääne-Eesti	71	25	2	2
	Lõuna-Eesti	85	12	1	2
Elukoht	Tallinn	78	17	2	3
	suured linnad	82	17	1	0
	väikelinnad	76	19	2	3
	maa-asulad	84	12	3	1
Rahvus	eestlased	79	16	3	2
	mitte-eestlased	84	15	0	1
Vanus	18 - 29 aastased	79	16	3	2
	30 - 49 aastased	81	16	2	1
	50 - 64 aastased	78	18	2	2
	65 - 74 aastased	88	10	1	1
Sugu	naised	82	15	1	2
	mehed	78	17	3	2
Haridus	I taseme haridus	94	6	0	0
	II taseme haridus	79	17	2	2
	III taseme haridus	76	19	3	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	80	17	2	1
	201- 400 €	83	14	0	3
	401- 600 €	81	16	2	1
	601- 800 €	82	15	2	1
	üle 800 €	75	19	6	0
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	80	16	2	2
	möödukad	72	23	4	1
	vähesed	86	11	1	2
	mittetarbijad	81	15	2	2

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Tuleks suurendada järelvalvet alkoholi müügiga seotud õigusrikkumiste üle (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		83	14	1	2
Regioon	Põhja-Eesti	80	18	1	1
	Kesk-Eesti	86	12	0	2
	Kirde-Eesti	88	12	0	0
	Lääne-Eesti	82	18	0	0
	Lõuna-Eesti	87	9	0	4
Elukoht	Tallinn	80	17	1	2
	suured linnad	91	9	0	0
	väikelinnad	77	19	0	4
	maa-asulad	86	12	0	2
Rahvus	eestlased	83	14	1	2
	mitte-eestlased	85	14	0	1
Vanus	18 - 29 aastased	88	9	0	3
	30 - 49 aastased	82	15	1	2
	50 - 64 aastased	82	17	0	1
	65 - 74 aastased	84	15	0	1
Sugu	naised	83	15	0	2
	mehed	84	14	1	1
Haridus	I taseme haridus	88	12	0	0
	II taseme haridus	82	16	0	2
	III taseme haridus	83	14	1	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	77	21	0	2
	201- 400 €	84	14	0	2
	401- 600 €	84	14	1	1
	601- 800 €	86	12	1	1
	üle 800 €	85	13	1	1
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	84	14	1	1
	möödukad	73	24	1	2
	vähesed	89	9	1	1
	mittetarbijad	82	15	0	3

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Tuleks teha rohkem saateid ja artikleid alkoholi kahjulikkusest (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		53	37	5	5
Regioon	Põhja-Eesti	50	39	4	7
	Kesk-Eesti	67	21	11	1
	Kirde-Eesti	54	43	0	3
	Lääne-Eesti	45	43	9	3
	Lõuna-Eesti	56	35	3	6
Elukoht	Tallinn	51	41	5	3
	suured linnad	55	38	6	1
	väikelinnad	48	33	6	13
	maa-asulad	56	35	3	6
Rahvus	eestlased	49	40	6	5
	mitte-eestlased	61	32	1	6
Vanus	18 - 29 aastased	39	39	10	12
	30 - 49 aastased	55	37	4	4
	50 - 64 aastased	61	35	1	3
	65 - 74 aastased	59	38	2	1
Sugu	naised	55	39	2	4
	mehed	51	36	7	6
Haridus	I taseme haridus	57	24	7	12
	II taseme haridus	53	41	3	3
	III taseme haridus	54	38	4	4
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	66	25	7	2
	201- 400 €	55	34	1	10
	401- 600 €	53	41	5	1
	601- 800 €	48	43	4	5
	üle 800 €	44	45	8	3
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	53	38	5	4
	möödukad	45	42	9	4
	vähesed	56	37	2	5
	mittetarbijad	53	35	3	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Noortele peaks näitama alkoholi tarbimise negatiivseid tagajärgi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		79	16	2	3
Regioon	Põhja-Eesti	78	15	2	5
	Kesk-Eesti	88	11	1	0
	Kirde-Eesti	81	19	0	0
	Lääne-Eesti	85	11	3	1
	Lõuna-Eesti	77	18	3	2
Elukoht	Tallinn	81	16	2	1
	suured linnad	86	14	0	0
	väikelinnad	76	11	3	10
	maa-asulad	78	18	2	2
Rahvus	eestlased	78	18	3	1
	mitte-eestlased	82	12	0	6
Vanus	18 - 29 aastased	74	17	2	7
	30 - 49 aastased	80	16	3	1
	50 - 64 aastased	80	15	2	3
	65 - 74 aastased	88	12	0	0
Sugu	naised	82	13	2	3
	mehed	76	19	2	3
Haridus	I taseme haridus	75	12	3	10
	II taseme haridus	81	16	2	1
	III taseme haridus	79	17	2	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	86	9	5	0
	201- 400 €	84	12	0	4
	401- 600 €	77	17	3	3
	601- 800 €	71	29	0	0
	üle 800 €	76	19	3	2
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	79	18	2	1
	möödukad	77	20	3	0
	vähesed	81	17	1	1
	mittetarbijad	80	7	3	10

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Noortele peaks looma rohkem vaba aja veetmise võimalusi (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		83	14	0	3
Regioon	Põhja-Eesti	81	16	0	3
	Kesk-Eesti	90	10	0	0
	Kirde-Eesti	83	17	0	0
	Lääne-Eesti	83	11	1	5
	Lõuna-Eesti	85	12	0	3
Elukoht	Tallinn	83	16	0	1
	suured linnad	91	8	0	1
	väikelinnad	78	12	1	9
	maa-asulad	82	16	0	2
Rahvus	eestlased	82	16	0	2
	mitte-eestlased	87	8	0	5
Vanus	18 - 29 aastased	74	20	0	6
	30 - 49 aastased	88	11	1	0
	50 - 64 aastased	84	14	0	2
	65 - 74 aastased	86	11	0	3
Sugu	naised	84	14	0	2
	mehed	81	14	1	4
Haridus	I taseme haridus	82	10	0	8
	II taseme haridus	84	15	0	1
	III taseme haridus	83	15	0	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	92	8	0	0
	201- 400 €	81	12	0	7
	401- 600 €	85	13	1	1
	601- 800 €	78	20	1	1
	üle 800 €	81	18	0	1
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	85	14	0	1
	möödukad	84	14	1	1
	vähesed	86	12	0	2
	mittetarbijad	76	15	0	9

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Avalikel üritustel ja nende kajastamisel mitte propageerida alkoholi tarbimist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		77	19	1	3
Regioon	Põhja-Eesti	76	19	2	3
	Kesk-Eesti	79	17	1	3
	Kirde-Eesti	75	22	1	2
	Lääne-Eesti	84	16	0	0
	Lõuna-Eesti	76	21	0	3
Elukoht	Tallinn	78	18	2	2
	suured linnad	76	21	1	2
	väikelinnad	81	14	2	3
	maa-asulad	73	23	1	3
Rahvus	eestlased	77	18	2	3
	mitte-eestlased	75	23	0	2
Vanus	18 - 29 aastased	75	16	2	7
	30 - 49 aastased	73	24	2	1
	50 - 64 aastased	76	20	1	3
	65 - 74 aastased	89	9	1	1
Sugu	naised	78	19	1	2
	mehed	75	20	2	3
Haridus	I taseme haridus	73	23	0	4
	II taseme haridus	78	19	1	2
	III taseme haridus	77	19	2	2
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	83	17	0	0
	201- 400 €	82	14	0	4
	401- 600 €	70	25	3	2
	601- 800 €	75	22	1	2
	üle 800 €	69	25	4	2
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	83	23	2	3
	möödukad	61	31	3	5
	vähesed	79	18	1	2
	mittetarbijad	94	4	0	2

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Tuleks edendada karskusliikumist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		40	42	9	9
Regioon	Põhja-Eesti	39	42	10	9
	Kesk-Eesti	38	44	4	14
	Kirde-Eesti	48	40	6	6
	Lääne-Eesti	38	44	8	10
	Lõuna-Eesti	41	41	11	7
Elukoht	Tallinn	41	41	11	7
	suured linnad	44	42	8	6
	väikelinnad	29	51	11	9
	maa-asulad	43	37	7	13
Rahvus	eestlased	38	42	10	10
	mitte-eestlased	46	41	7	6
Vanus	18 - 29 aastased	31	42	15	12
	30 - 49 aastased	35	47	9	9
	50 - 64 aastased	53	33	5	9
	65 - 74 aastased	45	43	6	6
Sugu	naised	40	42	9	9
	mehed	41	42	9	8
Haridus	I taseme haridus	47	44	3	6
	II taseme haridus	40	42	10	8
	III taseme haridus	38	40	11	11
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	48	42	6	4
	201- 400 €	46	39	4	11
	401- 600 €	34	43	14	9
	601- 800 €	29	49	13	9
	üle 800 €	36	42	16	6
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	36	45	10	9
	mõõdukad	30	46	14	10
	vähased	38	45	8	9
	mittetarbijad	58	30	5	7

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Inimesed ise peaks muutma oma suhtumist alkoholi tarbimisse ja olema teistele (sh lastele) paremaks eeskjukuks (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		90	9	0	1
Regioon	Põhja-Eesti	88	12	0	0
	Kesk-Eesti	91	7	0	2
	Kirde-Eesti	91	8	0	1
	Lääne-Eesti	94	6	0	0
	Lõuna-Eesti	90	8	0	2
Elukoht	Tallinn	86	13	1	0
	suured linnad	89	10	0	1
	väikelinnad	90	8	0	2
	maa-asulad	93	6	0	1
Rahvus	eestlased	94	6	0	0
	mitte-eestlased	82	17	0	1
Vanus	18 - 29 aastased	89	10	0	1
	30 - 49 aastased	93	7	0	0
	50 - 64 aastased	86	13	0	1
	65 - 74 aastased	91	9	0	0
Sugu	naised	88	11	0	1
	mehed	91	8	0	1
Haridus	I taseme haridus	97	3	0	0
	II taseme haridus	88	11	0	1
	III taseme haridus	88	10	1	1
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	81	19	0	0
	201- 400 €	93	5	0	2
	401- 600 €	87	12	1	0
	601- 800 €	93	7	0	0
	üle 800 €	92	8	0	0
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	90	9	0	1
	mõõdukad	87	12	0	1
	vähesed	91	9	0	0
	mittetarbijad	89	9	1	1

Elanike hinnangud meetmetele alkoholitarbimise vähendamiseks

Mina ise peaksin vähendama oma alkoholitarbimist (% vastanutest)

		Kindlasti	Võib-olla	Seda mitte	Ei oska öelda
Keskmiselt		33	33	22	12
Regioon	Põhja-Eesti	33	32	22	13
	Kesk-Eesti	35	21	27	17
	Kirde-Eesti	40	34	15	11
	Lääne-Eesti	35	29	23	13
	Lõuna-Eesti	29	41	22	8
Elukoht	Tallinn	31	33	25	11
	suured linnad	36	37	20	7
	väikelinnad	33	35	19	13
	maa-asulad	34	30	21	15
Rahvus	eestlased	28	36	24	12
	mitte-eestlased	45	28	16	11
Vanus	18 - 29 aastased	28	34	24	14
	30 - 49 aastased	40	32	19	9
	50 - 64 aastased	34	33	18	15
	65 - 74 aastased	25	33	32	10
Sugu	naised	30	31	27	12
	mehed	38	36	15	11
Haridus	I taseme haridus	46	25	11	18
	II taseme haridus	34	33	21	12
	III taseme haridus	27	37	27	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	36	34	22	8
	201- 400 €	39	27	21	13
	401- 600 €	36	33	18	13
	601- 800 €	23	41	28	8
	üle 800 €	27	36	23	14
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	31	38	21	10
	möödukad	37	49	10	4
	vähesed	26	33	27	14
	mittetarbijad	46	5	28	21

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki tanklates
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		18	73	9
Regioon	Põhja-Eesti	22	72	6
	Kesk-Eesti	2	96	2
	Kirde-Eesti	12	83	5
	Lääne-Eesti	18	64	18
	Lõuna-Eesti	21	65	14
Elukoht	Tallinn	21	71	8
	suured linnad	22	71	7
	väikelinnad	15	79	6
	maa-asulad	16	72	12
Rahvus	eestlased	20	70	10
	mitte-eestlased	15	79	6
Vanus	18 - 29 aastased	18	74	8
	30 - 49 aastased	26	66	8
	50 - 64 aastased	15	76	9
	65 - 74 aastased	4	84	12
Sugu	naised	13	76	11
	mehed	24	69	7
Haridus	I taseme haridus	21	66	13
	II taseme haridus	16	77	7
	III taseme haridus	19	72	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	12	79	9
	201- 400 €	19	71	10
	401- 600 €	15	77	8
	601- 800 €	20	74	6
	üle 800 €	23	67	10
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	22	70	8
	mõõdukad	38	54	8
	vähesed	12	79	9
	mittetarbijad	6	84	10

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki spordivõistlustel
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		6	91	3
Regioon	Põhja-Eesti	9	87	4
	Kesk-Eesti	2	98	0
	Kirde-Eesti	3	94	3
	Lääne-Eesti	4	93	3
	Lõuna-Eesti	4	91	5
Elukoht	Tallinn	8	87	5
	suured linnad	4	92	4
	väikelinnad	7	92	1
	maa-asulad	4	93	3
Rahvus	eestlased	6	89	5
	mitte-eestlased	4	94	2
Vanus	18 - 29 aastased	9	90	1
	30 - 49 aastased	7	90	3
	50 - 64 aastased	3	92	5
	65 - 74 aastased	2	93	5
Sugu	naised	3	94	3
	mehed	8	88	4
Haridus	I taseme haridus	3	93	4
	II taseme haridus	5	93	2
	III taseme haridus	8	87	5
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	1	98	1
	201- 400 €	5	91	4
	401- 600 €	7	92	1
	601- 800 €	4	92	4
	üle 800 €	11	82	7
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	6	91	3
	mõõdukad	11	84	5
	vähesed	2	95	3
	mittetarbijad	6	91	3

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki kontsertidel, kultuuriüritustel
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		25	60	15
Regioon	Põhja-Eesti	32	54	14
	Kesk-Eesti	18	66	16
	Kirde-Eesti	9	83	8
	Lääne-Eesti	29	57	14
	Lõuna-Eesti	23	59	18
Elukoht	Tallinn	35	51	14
	suured linnad	26	59	15
	väikelinnad	21	69	10
	maa-asulad	18	65	17
Rahvus	eestlased	27	55	18
	mitte-eestlased	21	72	7
Vanus	18 - 29 aastased	35	54	11
	30 - 49 aastased	27	56	17
	50 - 64 aastased	23	62	15
	65 - 74 aastased	8	77	15
Sugu	naised	17	68	15
	mehed	33	52	15
Haridus	I taseme haridus	22	63	15
	II taseme haridus	23	62	15
	III taseme haridus	29	58	13
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	9	77	14
	201- 400 €	18	68	14
	401- 600 €	31	57	12
	601- 800 €	39	47	14
	üle 800 €	34	43	23
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	28	57	15
	mõõdukad	44	41	15
	vähesed	18	67	15
	mittetarbijad	15	72	13

Elanike suhtumine alkoholsete jookide müüki elumajades asuvates kauplustes
(% vastanutest)

		Jah	Ei	Ei oska öelda
Keskmiselt		16	65	19
Regioon	Põhja-Eesti	22	59	19
	Kesk-Eesti	7	72	21
	Kirde-Eesti	7	79	14
	Lääne-Eesti	10	66	24
	Lõuna-Eesti	13	66	21
Elukoht	Tallinn	21	60	19
	suured linnad	19	63	18
	väikelinnad	12	73	15
	maa-asulad	11	66	23
Rahvus	eestlased	15	65	20
	mitte-eestlased	18	65	17
Vanus	18 - 29 aastased	22	65	13
	30 - 49 aastased	20	63	17
	50 - 64 aastased	10	64	26
	65 - 74 aastased	3	73	24
Sugu	naised	10	70	20
	mehed	22	60	18
Haridus	I taseme haridus	18	57	25
	II taseme haridus	13	72	15
	III taseme haridus	17	62	21
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	8	77	15
	201- 400 €	16	64	20
	401- 600 €	18	58	24
	601- 800 €	21	64	15
	üle 800 €	14	68	18
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	18	63	19
	mõõdukad	32	52	16
	vähesed	10	69	21
	mittetarbijad	6	74	20

Elanike arvamused meetmete kohta alkoholitarbimise piiramisel (% vastanutest)
Alkoholimüügi keelamine kauplustes, mille peasissepääs asub lasteasutusele lähemal kui 50 m

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		72	15	13
Regioon	Põhja-Eesti	69	18	13
	Kesk-Eesti	71	22	7
	Kirde-Eesti	82	11	7
	Lääne-Eesti	68	13	19
	Lõuna-Eesti	71	12	17
Elukoht	Tallinn	69	19	12
	suured linnad	73	12	15
	väikelinnad	70	18	12
	maa-asulad	73	13	14
Rahvus	eestlased	65	19	16
	mitte-eestlased	85	9	6
Vanus	18 - 29 aastased	79	14	7
	30 - 49 aastased	64	20	16
	50 - 64 aastased	70	14	16
	65 - 74 aastased	82	8	10
Sugu	naised	77	10	13
	mehed	66	21	13
Haridus	I taseme haridus	71	20	9
	II taseme haridus	75	12	13
	III taseme haridus	67	17	16
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	77	17	6
	201- 400 €	75	12	13
	401- 600 €	69	16	15
	601- 800 €	68	18	14
	üle 800 €	64	20	16
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	69	17	14
	möödukad	63	23	14
	vähesed	73	14	13
	mittetarbijad	80	9	11

Elanike arvamused meetmete kohta alkoholitarbimise piiramisel (% vastanutest)
Alkoholimüügi keelamine väikepoodides, mille suurus jääb alla 150 m²

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		32	45	23
Regioon	Põhja-Eesti	29	47	24
	Kesk-Eesti	40	43	17
	Kirde-Eesti	48	27	25
	Lääne-Eesti	28	45	27
	Lõuna-Eesti	27	50	23
Elukoht	Tallinn	33	47	20
	suured linnad	43	37	20
	väikelinnad	32	42	26
	maa-asulad	25	48	27
Rahvus	eestlased	26	50	24
	mitte-eestlased	44	34	22
Vanus	18 - 29 aastased	30	46	24
	30 - 49 aastased	25	50	25
	50 - 64 aastased	36	43	21
	65 - 74 aastased	43	31	26
Sugu	naised	33	40	27
	mehed	31	50	19
Haridus	I taseme haridus	34	40	26
	II taseme haridus	34	45	21
	III taseme haridus	27	48	25
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	32	43	25
	201- 400 €	35	36	29
	401- 600 €	30	51	19
	601- 800 €	30	47	23
	üle 800 €	26	59	15
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	28	50	22
	mõõdukad	24	58	18
	väheseid	31	45	24
	mittetarbijad	46	24	30

Elanike arvamused meetmete kohta alkoholitarbimise piiramisel (% vastanutest)
Alkoholimüügi lubamist kultuuri- ja spordiüritustel selleks eraldi piiratud alal

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		42	41	17
Regioon	Põhja-Eesti	41	39	20
	Kesk-Eesti	57	30	13
	Kirde-Eesti	39	51	10
	Lääne-Eesti	44	39	17
	Lõuna-Eesti	38	44	18
Elukoht	Tallinn	42	40	18
	suured linnad	40	45	15
	väikelinnad	49	43	8
	maa-asulad	39	38	23
Rahvus	eestlased	44	37	19
	mitte-eestlased	38	50	12
Vanus	18 - 29 aastased	50	37	13
	30 - 49 aastased	40	39	21
	50 - 64 aastased	38	47	15
	65 - 74 aastased	42	41	17
Sugu	naised	42	40	18
	mehed	42	42	16
Haridus	I taseme haridus	40	39	21
	II taseme haridus	40	43	17
	III taseme haridus	45	40	15
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	42	42	16
	201- 400 €	44	39	17
	401- 600 €	38	46	16
	601- 800 €	38	41	21
	üle 800 €	42	41	17
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	41	39	20
	mõõdukad	36	42	22
	väheseid	48	37	15
	mittetarbijad	44	47	9

Elanike arvamused alkoholimüügi piirangute kohta kauplustes (% vastanutest)
Pühapäevane müügikeeld

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		33	50	17
Regioon	Põhja-Eesti	26	54	20
	Kesk-Eesti	44	41	15
	Kirde-Eesti	40	45	15
	Lääne-Eesti	35	47	18
	Lõuna-Eesti	38	47	15
Elukoht	Tallinn	26	59	15
	suured linnad	34	55	11
	väikelinnad	32	43	25
	maa-asulad	40	41	19
Rahvus	eestlased	34	50	16
	mitte-eestlased	32	49	19
Vanus	18 - 29 aastased	40	45	15
	30 - 49 aastased	25	57	18
	50 - 64 aastased	34	46	20
	65 - 74 aastased	42	43	15
Sugu	naised	38	40	22
	mehed	28	60	12
Haridus	I taseme haridus	38	37	25
	II taseme haridus	35	50	15
	III taseme haridus	27	57	16
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	41	34	25
	201- 400 €	30	52	18
	401- 600 €	37	48	15
	601- 800 €	34	50	16
	üle 800 €	29	58	13
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	30	55	15
	möödukad	20	69	11
	vähesed	35	46	19
	mittetarbijad	46	30	24

Elanike arvamused alkoholimüügi piirangute kohta kauplustes (% vastanutest)
 Müügikeeld teatud kindlatel kuupäevadel aastas (1. september, lastekaitsepäev jms)

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		47	37	16
Regioon	Põhja-Eesti	42	38	20
	Kesk-Eesti	47	29	24
	Kirde-Eesti	55	30	15
	Lääne-Eesti	41	52	7
	Lõuna-Eesti	53	35	12
Elukoht	Tallinn	44	41	15
	suured linnad	52	39	9
	väikelinnad	45	37	18
	maa-asulad	47	32	21
Rahvus	eestlased	41	41	18
	mitte-eestlased	59	30	11
Vanus	18 - 29 aastased	55	32	13
	30 - 49 aastased	40	44	16
	50 - 64 aastased	44	36	20
	65 - 74 aastased	56	28	16
Sugu	naised	53	30	17
	mehed	41	44	15
Haridus	I taseme haridus	55	29	16
	II taseme haridus	48	35	17
	III taseme haridus	40	45	15
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	49	31	20
	201- 400 €	53	33	14
	401- 600 €	46	37	17
	601- 800 €	44	35	21
	üle 800 €	33	53	14
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	44	41	15
	mõõdukad	33	52	15
	vähesed	50	35	15
	mittetarbijad	58	21	21

Elanike arvamused alkoholimüügipiirangute kohta kauplustes (% vastanutest)
 Öise müügikeelu kellaegade pikendamine (kella 21.00 kuni 10.00)

		Toetan	Ei toeta	Ei oska öelda
Keskmiselt		54	31	15
Regioon	Põhja-Eesti	53	32	15
	Kesk-Eesti	55	29	16
	Kirde-Eesti	61	24	15
	Lääne-Eesti	54	29	17
	Lõuna-Eesti	52	35	13
Elukoht	Tallinn	55	32	13
	suured linnad	55	35	10
	väikelinnad	49	35	16
	maa-asulad	55	27	18
Rahvus	eestlased	52	33	15
	mitte-eestlased	57	29	14
Vanus	18 - 29 aastased	53	33	14
	30 - 49 aastased	50	35	15
	50 - 64 aastased	55	25	20
	65 - 74 aastased	65	28	7
Sugu	naised	57	26	17
	mehed	51	37	12
Haridus	I taseme haridus	60	26	14
	II taseme haridus	53	33	14
	III taseme haridus	52	33	15
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	62	18	20
	201- 400 €	52	33	15
	401- 600 €	54	35	11
	601- 800 €	56	30	14
	üle 800 €	48	36	16
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	51	34	15
	mõõdukad	38	49	13
	vähesed	60	24	16
	mittetarbijad	63	22	15

Elanike hinnang kaupluste alkoholi müügi piirangute rakendamisele üle kogu riigi
(% vastanutest, kes toetavad müügi piiranguid kauplustes, n=560)

		Jah	Ei, peaks olema KOV otsustada	Ei oska öelda
Keskmiselt		76	14	10
Regioon	Põhja-Eesti	83	12	5
	Kesk-Eesti	95	2	3
	Kirde-Eesti	86	14	0
	Lääne-Eesti	87	9	4
	Lõuna-Eesti	77	20	3
Elukoht	Tallinn	81	15	4
	suured linnad	78	20	2
	väikelinnad	86	10	4
	maa-asulad	87	9	4
Rahvus	eestlased	86	10	4
	mitte-eestlased	78	19	3
Vanus	18 - 29 aastased	82	15	3
	30 - 49 aastased	86	12	2
	50 - 64 aastased	85	11	4
	65 - 74 aastased	79	13	8
Sugu	naised	88	8	4
	mehed	78	18	4
Haridus	I taseme haridus	81	14	5
	II taseme haridus	82	15	3
	III taseme haridus	87	9	4
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	86	11	3
	201- 400 €	83	15	2
	401- 600 €	87	6	7
	601- 800 €	78	20	2
	üle 800 €	84	11	5
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	81	15	4
	mõõdukad	74	24	2
	vähesed	85	10	5
	mittetarbijad	89	7	4

**Alkoholsete jookide müümise lõpetamise soovitav kellaaeg restoranides, baarides, pubides
elanike hinnangul (% vastanutest)**

		Kesköö, 00.00	Kell 01.00	Kell 02.00	Kell 03.00	Praegust korda pole vaja muuta	Ei oska öelda
Keskmiselt		33	9	6	2	26	24
Regioon	Põhja-Eesti	27	9	6	2	29	27
	Kesk-Eesti	43	15	2	0	20	20
	Kirde-Eesti	50	4	11	1	22	12
	Lääne-Eesti	28	7	8	4	25	28
	Lõuna-Eesti	34	9	6	3	26	22
Elukoht	Tallinn	28	12	6	3	33	18
	suured linnad	34	7	6	3	33	17
	väikelinnad	36	5	7	1	16	35
	maa-asulad	37	8	6	2	21	26
Rahvus	eestlased	32	11	6	3	25	23
	mitte-eestlased	37	4	7	1	28	23
Vanus	18 - 29-aastased	28	8	10	3	33	18
	30 - 49-aastased	26	8	4	4	34	24
	50 - 64-aastased	38	11	8	1	19	23
	65 - 74-aastased	50	8	3	1	8	30
Sugu	naised	37	10	7	3	19	24
	mehed	29	7	5	2	34	23
Haridus	I taseme haridus	40	10	0	0	14	36
	II taseme haridus	34	6	10	3	28	19
	III taseme haridus	28	11	6	3	31	21
Netosissetulek leibkonna- liikme kohta kuus	kuni 200 €	39	12	9	1	18	21
	201 - 400 €	36	5	6	1	21	31
	401 - 600 €	35	8	6	4	25	22
	601 - 800 €	30	13	3	3	30	21
	üle 800 €	23	13	6	3	41	14
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	31	10	6	3	30	20
	möödukad	20	8	5	4	50	13
	vähesed	37	11	7	2	19	24
	mittetarbijad	43	4	6	1	11	35

Nõusolek väitega: alkoholi tarbimine kuulub Eestis elustiili juurde
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		50	33	17
Regioon	Põhja-Eesti	54	29	17
	Kesk-Eesti	38	49	13
	Kirde-Eesti	60	27	13
	Lääne-Eesti	48	31	21
	Lõuna-Eesti	43	38	19
Elukoht	Tallinn	58	28	14
	suured linnad	51	31	18
	väikelinnad	43	34	23
	maa-asulad	45	39	16
Rahvus	eestlased	45	38	17
	mitte-eestlased	59	23	18
Vanus	18 - 29 aastased	44	40	16
	30 - 49 aastased	59	24	17
	50 - 64 aastased	48	39	13
	65 - 74 aastased	38	35	27
Sugu	naised	51	32	17
	mehed	48	34	18
Haridus	I taseme haridus	35	39	26
	II taseme haridus	51	33	16
	III taseme haridus	56	30	14
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	45	39	16
	201- 400 €	50	26	24
	401- 600 €	53	35	12
	601- 800 €	46	40	14
	üle 800 €	50	37	13
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	52	34	14
	mõõdukad	54	34	12
	vähesed	50	34	16
	mittetarbijad	43	30	27

Nõusolek väitega: pidu saab pidada ka ilma alkoholita
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		75	15	10
Regioon	Põhja-Eesti	73	19	8
	Kesk-Eesti	83	8	9
	Kirde-Eesti	64	23	13
	Lääne-Eesti	78	12	10
	Lõuna-Eesti	81	8	11
Elukoht	Tallinn	75	19	6
	suured linnad	69	17	14
	väikelinnad	66	18	16
	maa-asulad	84	10	6
Rahvus	eestlased	79	12	9
	mitte-eestlased	67	23	10
Vanus	18 - 29 aastased	83	10	7
	30 - 49 aastased	75	15	10
	50 - 64 aastased	73	18	9
	65 - 74 aastased	67	19	14
Sugu	naised	80	12	8
	mehed	70	19	11
Haridus	I taseme haridus	75	15	10
	II taseme haridus	78	13	9
	III taseme haridus	72	18	10
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	87	9	4
	201- 400 €	74	15	11
	401- 600 €	70	19	11
	601- 800 €	81	12	7
	üle 800 €	73	16	11
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	74	16	10
	möödukad	69	22	9
	vähesed	76	13	11
	mittetarbijad	81	12	7

Nõusolek väitega: alkoholi mittetarbimine (karsklus) on imelik/veidrus
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		13	73	14
Regioon	Põhja-Eesti	14	75	11
	Kesk-Eesti	14	70	16
	Kirde-Eesti	14	68	18
	Lääne-Eesti	14	74	12
	Lõuna-Eesti	12	72	16
Elukoht	Tallinn	15	77	8
	suured linnad	13	69	18
	väikelinnad	10	67	23
	maa-asulad	13	75	12
Rahvus	eestlased	15	70	15
	mitte-eestlased	9	79	12
Vanus	18 - 29 aastased	7	80	13
	30 - 49 aastased	16	71	13
	50 - 64 aastased	12	73	15
	65 - 74 aastased	17	68	15
Sugu	naised	11	78	11
	mehed	16	67	17
Haridus	I taseme haridus	24	58	18
	II taseme haridus	9	78	13
	III taseme haridus	13	74	13
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	15	72	13
	201- 400 €	10	73	17
	401- 600 €	15	73	12
	601- 800 €	12	78	10
	üle 800 €	20	69	11
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	14	72	14
	mõõdukad	19	67	14
	vähesed	11	76	13
	mittetarbijad	12	73	15

Nõusolek väitega: ma ei tarbi üksi olles alkoholi, ainult seltskonnas viibides
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		57	29	14
Regioon	Põhja-Eesti	50	35	15
	Kesk-Eesti	67	23	10
	Kirde-Eesti	69	19	12
	Lääne-Eesti	60	22	18
	Lõuna-Eesti	60	29	11
Elukoht	Tallinn	51	37	12
	suured linnad	62	25	13
	väikelinnad	58	20	22
	maa-asulad	59	30	11
Rahvus	eestlased	55	33	12
	mitte-eestlased	62	21	17
Vanus	18 - 29 aastased	53	31	16
	30 - 49 aastased	58	32	10
	50 - 64 aastased	57	30	13
	65 - 74 aastased	64	18	18
Sugu	naised	64	25	11
	mehed	50	34	16
Haridus	I taseme haridus	59	16	25
	II taseme haridus	60	28	12
	III taseme haridus	53	38	9
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	63	22	15
	201- 400 €	58	24	18
	401- 600 €	61	30	9
	601- 800 €	50	36	14
	üle 800 €	53	39	8
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	64	30	6
	mõõdukad	51	43	6
	vähesed	74	20	6
	mittetarbijad	29	27	44

Nõusolek väitega: pean sageli põhjendama, miks ma ei soovi tarbida alkoholi
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		37	50	13
Regioon	Põhja-Eesti	30	57	13
	Kesk-Eesti	45	42	13
	Kirde-Eesti	37	44	19
	Lääne-Eesti	33	51	16
	Lõuna-Eesti	47	45	8
Elukoht	Tallinn	27	59	14
	suured linnad	37	48	15
	väikelinnad	44	42	14
	maa-asulad	43	48	9
Rahvus	eestlased	38	51	11
	mitte-eestlased	34	50	16
Vanus	18 - 29 aastased	48	41	11
	30 - 49 aastased	32	58	10
	50 - 64 aastased	34	49	17
	65 - 74 aastased	38	45	17
Sugu	naised	41	48	11
	mehed	33	53	14
Haridus	I taseme haridus	47	42	11
	II taseme haridus	38	50	12
	III taseme haridus	32	55	13
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	48	40	12
	201- 400 €	42	43	15
	401- 600 €	30	59	11
	601- 800 €	38	52	10
	üle 800 €	25	63	12
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	31	57	12
	mõõdukad	19	67	14
	vähesed	38	52	10
	mittetarbijad	60	23	17

Nõusolek väitega: ka väike kogus alkoholi kahjustab regulaarselt tarbides tervist
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		63	22	15
Regioon	Põhja-Eesti	60	23	17
	Kesk-Eesti	73	9	18
	Kirde-Eesti	69	27	4
	Lääne-Eesti	56	23	21
	Lõuna-Eesti	64	23	13
Elukoht	Tallinn	59	24	17
	suured linnad	60	30	10
	väikelinnad	65	18	17
	maa-asulad	66	19	15
Rahvus	eestlased	60	22	18
	mitte-eestlased	68	23	9
Vanus	18 - 29 aastased	63	18	19
	30 - 49 aastased	64	24	12
	50 - 64 aastased	61	24	15
	65 - 74 aastased	63	20	17
Sugu	naised	70	15	15
	mehed	55	30	15
Haridus	I taseme haridus	63	21	16
	II taseme haridus	63	23	14
	III taseme haridus	62	22	16
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	72	14	14
	201- 400 €	65	19	16
	401- 600 €	60	26	14
	601- 800 €	68	23	9
	üle 800 €	49	28	23
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	60	25	15
	mõõdukad	51	36	13
	vähesed	65	19	16
	mittetarbijad	73	11	16

Nõusolek väitega: alkohol aitab lõõgastuda ja paremini suhelda

(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		47	36	17
Regioon	Põhja-Eesti	46	37	17
	Kesk-Eesti	48	32	20
	Kirde-Eesti	51	41	8
	Lääne-Eesti	44	30	26
	Lõuna-Eesti	49	37	14
Elukoht	Tallinn	50	38	12
	suured linnad	61	31	8
	väikelinnad	36	37	27
	maa-asulad	43	38	19
Rahvus	eestlased	46	36	18
	mitte-eestlased	50	37	13
Vanus	18 - 29 aastased	42	34	24
	30 - 49 aastased	53	37	10
	50 - 64 aastased	51	33	16
	65 - 74 aastased	34	44	22
Sugu	naised	41	45	14
	mehed	54	27	19
Haridus	I taseme haridus	42	31	27
	II taseme haridus	46	39	15
	III taseme haridus	52	36	12
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	43	36	21
	201- 400 €	38	41	21
	401- 600 €	56	31	13
	601- 800 €	47	41	12
	üle 800 €	61	28	11
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	56	32	12
	mõõdukad	74	18	8
	vähesed	44	41	15
	mittetarbijad	17	52	31

Nõusolek väitega: tarvitán alkoholi, sest olen stressis ja mul on probleeme

(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		15	70	15
Regioon	Põhja-Eesti	10	70	20
	Kesk-Eesti	23	64	13
	Kirde-Eesti	17	73	10
	Lääne-Eesti	15	73	12
	Lõuna-Eesti	20	68	12
Elukoht	Tallinn	11	72	17
	suured linnad	24	67	9
	väikelinnad	14	61	25
	maa-asulad	13	74	13
Rahvus	eestlased	14	72	14
	mitte-eestlased	16	66	18
Vanus	18 - 29 aastased	12	70	18
	30 - 49 aastased	18	73	9
	50 - 64 aastased	18	67	15
	65 - 74 aastased	5	67	28
Sugu	naised	11	75	14
	mehed	19	63	18
Haridus	I taseme haridus	21	51	28
	II taseme haridus	12	75	13
	III taseme haridus	14	75	11
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	23	60	17
	201- 400 €	17	64	19
	401- 600 €	13	77	10
	601- 800 €	6	76	18
	üle 800 €	10	78	12
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	18	72	10
	mõõdukad	26	62	12
	vähesed	13	78	9
	mittetarbijad	2	60	38

Nõusolek väitega: alkoholi tarbimine on ajatäide, leevendab igavust
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		14	72	14
Regioon	Põhja-Eesti	12	73	15
	Kesk-Eesti	17	65	18
	Kirde-Eesti	10	78	12
	Lääne-Eesti	13	77	10
	Lõuna-Eesti	15	70	15
Elukoht	Tallinn	10	79	11
	suured linnad	16	73	11
	väikelinnad	17	61	22
	maa-asulad	14	71	15
Rahvus	eestlased	14	73	13
	mitte-eestlased	12	72	16
Vanus	18 - 29 aastased	13	76	11
	30 - 49 aastased	14	75	11
	50 - 64 aastased	16	67	17
	65 - 74 aastased	9	67	24
Sugu	naised	9	79	12
	mehed	18	65	17
Haridus	I taseme haridus	21	57	22
	II taseme haridus	12	74	14
	III taseme haridus	11	79	10
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	14	63	23
	201- 400 €	13	69	18
	401- 600 €	12	82	6
	601- 800 €	12	71	17
	üle 800 €	16	75	9
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	14	76	10
	mõõdukad	24	67	9
	vähesed	6	84	10
	mittetarbijad	10	59	31

Nõusolek väitega: mul on lähedasi sõpru või pereliikmeid, kelle alkoholitarbimine on tekitanud probleeme mulle, neile endile või teistele pereliikmetele (% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		57	30	13
Regioon	Põhja-Eesti	47	37	16
	Kesk-Eesti	81	14	5
	Kirde-Eesti	59	25	16
	Lääne-Eesti	68	20	12
	Lõuna-Eesti	60	32	8
Elukoht	Tallinn	50	39	11
	suured linnad	51	36	13
	väikelinnad	61	25	14
	maa-asulad	64	23	13
Rahvus	eestlased	61	28	11
	mitte-eestlased	49	35	16
Vanus	18 - 29 aastased	62	26	12
	30 - 49 aastased	53	38	9
	50 - 64 aastased	58	26	16
	65 - 74 aastased	59	27	14
Sugu	naised	60	31	9
	mehed	54	30	16
Haridus	I taseme haridus	57	20	23
	II taseme haridus	58	31	11
	III taseme haridus	56	36	8
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	77	16	7
	201- 400 €	55	28	17
	401- 600 €	52	37	11
	601- 800 €	57	31	12
	üle 800 €	51	42	7
Alkoholi-tarbimine	kõik alkoholitarbijad	56	34	10
	mõõdukad	53	35	12
	vähesed	57	34	9
	mittetarbijad	62	17	21

Nõusolek väitega: avalikel üritustel ei pakuta alkoholivaba alternatiivi
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		40	35	25
Regioon	Põhja-Eesti	40	39	21
	Kesk-Eesti	45	29	26
	Kirde-Eesti	49	29	22
	Lääne-Eesti	42	30	28
	Lõuna-Eesti	35	35	30
Elukoht	Tallinn	37	42	21
	suured linnad	39	37	24
	väikelinnad	42	34	24
	maa-asulad	43	29	28
Rahvus	eestlased	35	36	29
	mitte-eestlased	51	33	16
Vanus	18 - 29 aastased	44	40	16
	30 - 49 aastased	35	41	24
	50 - 64 aastased	44	29	27
	65 - 74 aastased	43	21	36
Sugu	naised	41	33	26
	mehed	40	37	23
Haridus	I taseme haridus	44	22	34
	II taseme haridus	42	34	24
	III taseme haridus	36	43	21
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	42	21	37
	201- 400 €	40	36	24
	401- 600 €	45	33	22
	601- 800 €	43	35	22
	üle 800 €	32	48	20
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	38	38	24
	mõõdukad	36	42	22
	vähesed	40	36	24
	mittetarbijad	50	21	29

Nõusolek väitega: alkohol muudab mind vihaseks ja agressiivseks
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		10	71	19
Regioon	Põhja-Eesti	8	72	20
	Kesk-Eesti	9	67	24
	Kirde-Eesti	18	70	12
	Lääne-Eesti	16	61	23
	Lõuna-Eesti	9	72	19
Elukoht	Tallinn	8	76	16
	suured linnad	14	72	14
	väikelinnad	9	60	31
	maa-asulad	11	70	19
Rahvus	eestlased	9	72	19
	mitte-eestlased	12	67	21
Vanus	18 - 29 aastased	10	71	19
	30 - 49 aastased	9	77	14
	50 - 64 aastased	11	67	22
	65 - 74 aastased	11	59	30
Sugu	naised	9	70	21
	mehed	12	71	17
Haridus	I taseme haridus	14	54	32
	II taseme haridus	11	72	17
	III taseme haridus	7	78	15
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	5	61	34
	201- 400 €	14	63	23
	401- 600 €	7	76	17
	601- 800 €	10	80	10
	üle 800 €	11	77	12
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	9	80	11
	mõõdukad	13	82	5
	vähersed	5	81	14
	mittetarbijad	15	31	54

Nõusolek väitega: alaealised ei tohi mingil juhul alkoholi tarbida
(% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		91	4	5
Regioon	Põhja-Eesti	88	4	8
	Kesk-Eesti	90	8	2
	Kirde-Eesti	92	4	4
	Lääne-Eesti	90	5	5
	Lõuna-Eesti	94	2	4
Elukoht	Tallinn	89	6	5
	suured linnad	94	3	3
	väikelinnad	86	5	9
	maa-asulad	92	3	5
Rahvus	eestlased	88	5	7
	mitte-eestlased	96	2	2
Vanus	18 - 29 aastased	80	9	11
	30 - 49 aastased	92	3	5
	50 - 64 aastased	94	3	3
	65 - 74 aastased	97	2	1
Sugu	naised	92	3	5
	mehed	89	5	6
Haridus	I taseme haridus	91	3	6
	II taseme haridus	91	4	5
	III taseme haridus	89	5	6
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	94	5	1
	201- 400 €	92	2	6
	401- 600 €	93	4	3
	601- 800 €	88	5	7
	üle 800 €	85	6	9
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	91	4	5
	mõõdukad	85	8	7
	vähesed	93	2	5
	mittetarbijad	91	3	6

Nõusolek väitega: parem on alaealise esmane alkoholitarvitamine kodus vanema silme all, kui sõprade seltsis (% vastanutest)

		Nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda
Keskmiselt		63	15	22
Regioon	Põhja-Eesti	63	14	23
	Kesk-Eesti	73	9	18
	Kirde-Eesti	56	26	18
	Lääne-Eesti	69	11	20
	Lõuna-Eesti	62	16	22
Elukoht	Tallinn	65	15	20
	suured linnad	53	20	27
	väikelinnad	68	13	19
	maa-asulad	65	14	21
Rahvus	eestlased	66	13	21
	mitte-eestlased	58	19	23
Vanus	18 - 29 aastased	63	13	24
	30 - 49 aastased	62	15	23
	50 - 64 aastased	69	16	15
	65 - 74 aastased	58	18	24
Sugu	naised	65	13	22
	mehed	61	18	21
Haridus	I taseme haridus	57	15	28
	II taseme haridus	64	16	20
	III taseme haridus	68	12	20
Netosissetulek leibkonnaliikme kohta kuus	kuni 200 €	62	15	23
	201- 400 €	61	18	21
	401- 600 €	65	12	23
	601- 800 €	73	10	17
	üle 800 €	64	13	23
Alkoholi- tarbimine	kõik alkoholitarbijad	65	15	20
	möödukad	67	18	15
	vähesed	63	13	24
	mittetarbijad	58	16	26

KÜSITLETUD KOGUMI ISELOOMUSTUS (% , N=809)

Regiooni järgi⁶:		Soo järgi:	
Põhja-Eesti	43	naised	52
Kesk-Eesti	10	mehed	48
Kirde-Eesti	12		
Lääne-Eesti	11	Hariduse järgi:	
Lõuna-Eesti	24	I taseme haridus	20
		II taseme haridus	44
		III taseme haridus	36
Elukoha järgi:		Netosissetuleku järgi	
Tallinn	30	(leibkonnaliikme kohta kuus):	
suured linnad ⁷	19	kuni 200 €	12
väikelinnad	18	201- 400 €	37
maa-asulad	33	401- 600 €	21
		601 - 800 €	14
Rahvuse järgi:		üle 800 €	15
eestlased	68		
mitte-eestlased	32		
Vanuse järgi:			
18 - 29 aastased	22		
30 - 49 aastased	36		
50 - 64 aastased	27		
65 - 74 aastased	15		

⁶ Vabariigi Valitsuse 3. aprilli 2001. aasta määrusega nr 126 kinnitatud Eesti piirkondlike üksuste statistilise klassifikaatori 3. tasemel esitatud maakondade grupid:

Põhja-Eesti: Harju maakond (sh Tallinn)

Kesk-Eesti: Järva, Lääne-Viru ja Rapla maakond

Kirde-Eesti: Ida-Viru maakond

Lääne-Eesti: Hiiu, Lääne, Pärnu ja Saare maakond

Lõuna-Eesti: Jõgeva, Põlva, Tartu, Valga, Viljandi ja Võru maakond

⁷ Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Jõhvi, Pärnu